IV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 1999. JANUÁR ÁRA: 269 FT (Előfizetőknek 240 Ft)

INTERNET KALAUZ

- Az eredeti infosztráda
- Tippes levelesláda
- A virtuális képtar mindig nyitva áll
- A nagy utazás
- Új sorozat: Pókemberek
- Szerzőijog-bitorlók

ISSN 1219-9001

Sítúra Sörországban

Internet @ szörfön?

Szörfözni az Interneten ma már nem kunszt. Na de fordítva?! A WESTEL 900 mobil Internet szolgáltatásával még ez sem lehetetlen. Csak egy kis ügyesség kell hozzá. De valóban szinte bárhonnan rákapcsolódhat a Világhálóra. Ha van hozzá egy minőségi szolgáltató, egy jó mobil, notebook vagy palmtop, a többi csak fantázia kérdése. Szinte zsebből küldhet, fogadhat e-mailt. Tájékozódhat, olvashat, naprakész információkhoz juthat a világról. Mindössze a hívásért fizet. Belépési és havidíj nincs.* Csak a korlátlan lehetőség van. Szörfözzön sz@badon!

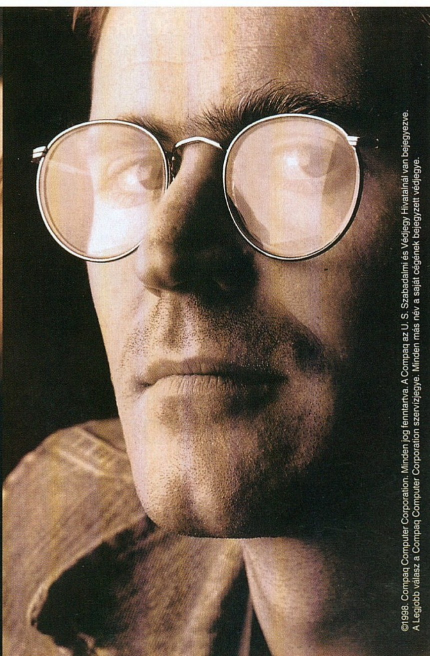
Westel 900
A KAPCSOLAT

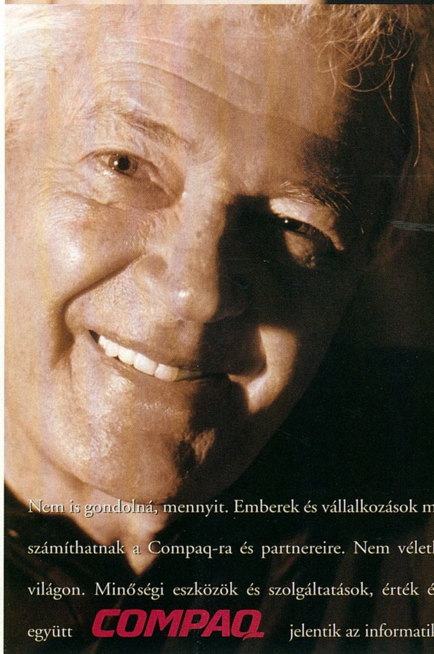
www.westel900.hu

* Ha az Internet szolgáltatást mobiltelefonon keresztül veszi igénybe, elő kell fizetnie mobil Adatátviteli (Data) szolgáltatásunkra. További részletek az üzletekben.
• Információ: 265-9210, 184 (WESTEL 900 mobilszámról ingyen) • http://www.westel900.hu

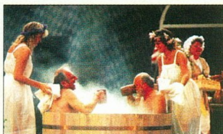

Új Compaq?
Igen, hallottam róla. De vajon
mit jelent számomra?

©1998. Compaq Computer Corporation. Minden jog fenntartva. A Compaq az U. S. Szabadalmi és Védjegy Hivatalnál van bejegyezve.
A Legjobb válasz a Compaq Computer Corporation szervízjegye. Minden más név a saját cégének bejegyzett védjegye.

Nem is gondolná, mennyit. Emberek és vállalkozások milliói bízzák ránk nap mint nap adataikat, hiszen tudják, számíthatnak a Compaq-ra és partnereire. Nem véletlen, hogy a Compaq gyártja a legtöbb számítógépet a világon. Minőségi eszközök és szolgáltatások, érték és teljesség, gazdaságosság és megbízhatóság. Mindezek együtt
COMPAQ
jelentik az informatika új világát otthoni felhasználónak és vállalatnak egyaránt.

Következő számunk február 2-án jelenik meg!

Januári számunk hirdetői:

INTERNET KALAUZ

Az első magyar Internet-magazin.

Kiadja:
PRÍM Információ-technológiai Kft.
1116 Budapest, Hunyadi Mátyás u. 32.

Felelős vezető:
Szabó Hédy (szabo@prim.hu)

Főszerkesztő:
Vértes János Andor (vertes@prim.hu)

A Barangolás rovat szerkesztője:
Fagyal Csongor (Inyl@impulzus.sch.bme.hu)

A Web-mester szerkesztője:
Balogh Attila Balázs (abalogh@prim.hu)

Tervezőszerkesztő:
Henger Attila (henger@prim.hu), Krébecz József, Krébecz Krisztián (assa@hungary.net)

Címlapterv: Rusz László

Olvasószerkesztő: Fábián Gábor

Karikatúra: Nagy Kornél

Telefon: 228-3372, 228-3373
Telefax: 228-3373/13
Mobil: 20-343-077, 20-343-078
E-mail: ikalauz@prim.hu
CompuServe: 105277,140
1506 Budapest, Pf.: 140.
Egy lapszám ára: 198 Ft
Előfizetési díj egy évre: 2090 Ft
Megrendelhető: a Kiadónál e-mailben, levélben vagy faxon.

Az Internet Kalauz megtalálható a Világhálón:
http://www.prim-online.com

Hirdetésfelvétel: a Kiadóban
Reklám-marketing:
Henger Ágnes (henger@prim.hu)

Nyomdai előkészítés:
Artur Repro Stúdió

Nyomás:
Veszprémi Nyomda Rt.

Terjeszti:
Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt.
Kiadói Lapterjesztő Kereskedelmi Kft.
Nemzeti Hírlapkereskedelmi Egyesülés
Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatóság
Hozzáférhető még a nagyobb könyvesboltokban és az Internet-kávéházakban.

HU ISSN 1219-9001

Windows Management

Mit kínál a Novell a végfelhasználóknak?

Azoknak, akiknek az íróasztalán ott a PC, és azon Windows (3.1x, 9x, NT 2.51, NT 4.0) fut

Egy számítógéppel rengeteg gond van. Ha hiba történik, a felhasználó nem tud dolgozni. Hiába hívja a rendszergazdát, mert az éppen egy másik panaszos gépét igyekszik rendbe tenni, megpróbálja hát maga megoldani. A rendszergazda az új és régi szoftverek állandó telepítése közben igyekszik a felhasználók kéréseit kielégíteni, közben az átírt konfigurációs állományokat javítani, és a szervernek is gondját kell viselnie.

A részleg vezetője pedig azt látja, hogy a rendszergazdának nap mint nap ugyanazt kell elvégeznie, mivel amit reggelre beállít, estére elállítják... A beosztottak hosszú idő alatt keveset tudnak elvégezni, állandóan a számítógépre panaszkodnak: hogy lassú, hogy várni kell a nyomtatóra stb. Több embert nem lehet felvenni, mert nincs rá pénz. Újabb gépeket, szoftvereket szintén nem lehet beszerezni, mert a meglévők a legkorszerűbbek. Rengeteg modern eszköz, amelynek a használata nagyon sokba kerül.

A Novell minderre megoldást kínál: jó minőségű hálózati szolgáltatásokat minimális költséggel. Eszközei Windowst használó munkaállomások számára:

- **Novell-ügyfélszoftverek:** 32 bites alkalmazások, már Win98 alatt is futnak. Mind natív IP-, mind IPX-protokollal használhatók. Természetesen a NetWare-kiszolgálók lehetőségeit a legteljesebb mértékben kiaknázzák.
- **Z.E.N.works:** a hálózati munkaállomások egyszerű felügyeletére létrehozott szoftver. Lehetővé teszi, hogy a rendszergazda távolról felügyelje a gépet: tud a konfigurációs állományok állapotáról, a telepített alkalmazásokról. És ha a felhasználó elakad, képes átvenni a képernyőt, és egyszerűen megmutatja, hová kell bökni az egérrel. A távoli szoftvertelepítés lehetővé teszi, hogy egy új alkalmazás (vagy új változat) munkaállomásokra történő telepítése kényelmesen, a felhasználókat nem zavarva (pl. ebédidőben, éjszaka) történjen.

Az alkalmazások „öngyógyítóak": a Z.E.N.works automatikusan korrigálja az alkalmazások véletlen vagy szándékos elállításait, a konfiguráció módosulásait (fájlok törlése).

Az 1.1 változat tartalmazza a Check2000 modult. Neve önmagáért beszél. Segítségével mérhető, hogy adott időben melyik alkalmazást hányan használják.

- **ManageWise:** a hálózat felügyeletének magasabb szintjét teszi lehetővé. A hálózati forgalom akár protokollszinten is figyelhető, például a „kifáradó" hálózati kártyák kiszűrhetők, a hálózat topológiája ésszerűsíthető. A kiszolgálók rengeteg paramétere nyomon követhető, számtalan statisztika készíthető, riasztások állíthatók be. Része a vírusvédelem, a leltárkészítés, és sok egyéb mellett NT-kiszolgálók is felügyelhetők vele.
- **NDS for NT:** 1998 végén jelent meg a 2.0-s változat. Használatával a bonyolult domain-rendszer fölöslegessé válik, hiszen az NT-kiszolgáló az NDS egyik objektumaként, a teljes hálózat részeként menedzselhető. A rendszergazdának csak megszokott alkalmazását kell használnia az NT-kiszolgáló kezeléséhez.
- **NDS:** noha a sor végére került, az NDS teszi lehetővé, hogy a hálózat minden objektumát egységesen, egy helyről lehessen kezelni. A kezelés egyszerűsödése csökkenti a hibázás lehetőségét, és olcsóbbá teszi az üzemeltetést.

Sítúra Sörországban

A világért sem akarok most filozofálgatni az RCI csereüdülési lehetőségekkel felruházott nyaralóhetein. Ha már egyszer úgy esett, hogy egy marketer cég kiváló üzletkötője „be tudott palizni", akkor mi végre akarnék utólag bölcsnek mutatkozni. Hülye voltam, és kész. A lényeg azonban az – és ebből a helyzetből kell kiindulni –, hogy annyi más honfitárshoz hasonlóan nekem is van egy hetem egy kiváló magyarországi üdülőben, amit annyi más honfitárshoz hasonlóan soha nem keresek fel, hanem drága pénzen elcserélek egy másik hétre, egy másik országba, hogy úgy tűnjön, mintha így a szállás ingyen lenne... A dolog általában úgy zajlik, hogy az ember fut a pénze után, nem oda és akkor megy, ahová és amikor szeretne, hanem oda és akkor, ahol és amikor van szabad szoba a szállásbankban. Amikor jó két éve nyár elején megkérdeztem, hogy hová cserélhetném az addigra már akkumulált főszezoni heteimet, kiderült, hogy gépkocsival megközelíthető tengerparti vagy tavi nyaralásra így nyár elején már semmiképpen sem gondolhatok, legfeljebb majd egy év múlva távoli vizekre, ám oda a repülőjegy fejenként 80 ezer lenne... Gondoltam, nem baj, nyár van, akkor majd átkonvertálom az ingyenheteket sítúrára... No persze Ausztria, Németország, Szlovákia, Szlovénia és Franciaország sem arra, sem a következő télre nem adódott, csupán az ideire volt lehetőség: egy németországi kis faluban, amit az RCI üzletkötője melegen ajánlott a figyelmem-

(folytatás a 8. oldalon)

Lapunk olvasásakor érdemes figyelni az alábbi jelekre:

Cikk, amit mindenki figyelmébe ajánlunk:

Szakmai jellegű információ, vagy egyéb okból a köznyelvtől eltávolodott, „magasan szárnyaló" cikk, aminél laikus olvasóink kiadhatják Pósalaki bácsi jelszavát: „ugorgyunk":

Vélemény, vitairat, gondolat:

Levél, vagy levélcímet (e-mail) tartalmazó írás:

Fontos figyelmeztetés, szabályismertetés:

Talány, kérdés, rejtvény:

(folytatás a 8. oldalon)

be azzal, hogy itt lehet síelni... Itt belefért az is, hogy az akkumulált heteket párhuzamosítsuk, vagyis egyszerre 3 apartmant kössek le héttagú családomnak... Utána sem néztem a dolognak, oly messze még 1998 szilvesztere, legyen!

Ám az idő olyan, hogy csakcsak halad előre: elérkezett 1998 decembere, csak meg kellett tenni az előkészületeket, hogy az ember útra keljen népes családjával. A gyerekek egy meglehetősen tömör, ám húsba vágó kérdést tettek fel: – Van ott sípálya?

Ránéztem a térképre: Mitterfelst, a jó előre bebiztosított kis falut Passauból Deggendorfon keresztül Regensburgig a Duna völgyében haladó A3-as autópályán lehet megközelíteni, a vízparti Straubingtól északra fekszik, cca. 20 kilométerre. Ha innen át akar ruccanni az ember Garmisch-Partenkirchenbe, az ott rendezett téli olimpia idején nálunk csak Ga-Pának nevezett síparadicsomba (Karinthy Cini akkor írta, hogy mázlink van: nem Piliscsaba kapta a rendezés jogát!), akkor az alig hosszabb út, mintha Pestről elautóznánk a Semmeringre...

Hó? A térkép szerint annyi a valószínűsége, mint a János-hegyen. Pálya? Ki tudja...

Ki tudja? Igen, itt kezdődnek azok a gondolatok, amiért Önök mindezt az Internet Kalauzban olvassák. Bizony magam sem gondoltam volna, hogy a Világháló mindenben segíteni fog.

Először is az AltaVista segítségével megkerestem Mitterfels honlapját (**http://www.straubing.baynet.de/members/mitterfe/homepage.htm**), ahol bizony „luftot" rúgtam. Luftkurort! Az mi? – kérdezi a lányom, aki egy ideje tanul ugyan németül, de úgy tűnik, egyelőre csak az iskolának és nem az életnek. Hát, hogy is mondjam, amolyan tüdőszanatórium. Jó hegyi levegőjű üdülőhely. Ahogy látom, lehet lovagolni, vannak fürdők, meg dartskocsma... Helytörténeti múzeum, barokk templom... És hó? Hát, télen biztos van... Minden jó hegyi levegőjű üdülőhelyen szokott lenni...

A gyerekhad – mert már a többiek is rajtam és a monitor képernyőjén csüggnek – nem nyugszik, nekik hó és sí kell, mégpedig konkrétan!

„Ski and Mitterfels" – vajon mit találunk ezen a fronton? Megvan! – üvöltöm. A BajorNeten büszke 343. látogatóként megtalálom a Mitterfelsi Síklubot (**http://www.bnla.baynet.de/bnla01/members/matbsc06/skiclub/**). Ha síklub van, sí is van!

A „heuréka-mámor" kicsit alábbhagy, amikor meglátom, hogy a képes beszámolók a klub franciaországi, amerikai kirándulásáról íródtak, s nem a helyi nagy lezúgásokról. De az Internet nem csupán World Wide Web, próbálkozzunk e-maillel, mit mond *Markus,* a helyi síklub vezetője arra, hogy Mitterfelsben akarunk nyaralni, pontosabban telelni, és ráadásul síelni is szeretnénk.

E-mail megy, e-mail jő: Markus nagyon boldog, hogy felfedeztük honlapjukat, s fel akarjuk fedezni Mitterfelst is. Amikor a levélben a család előtti felolvasás során elérek odáig, hogy kiváló sífutópályák indulnak mindjárt a szállásunk mellől, érzem, a nagyobbik gyerek kihúzza a fiókot, hogy előszedje a tavalyi osztrák térképeket, kinézni, hogy hova megyünk Mitterfels helyett, ám a levél folytatódik: alpesi sielésre Mitter-

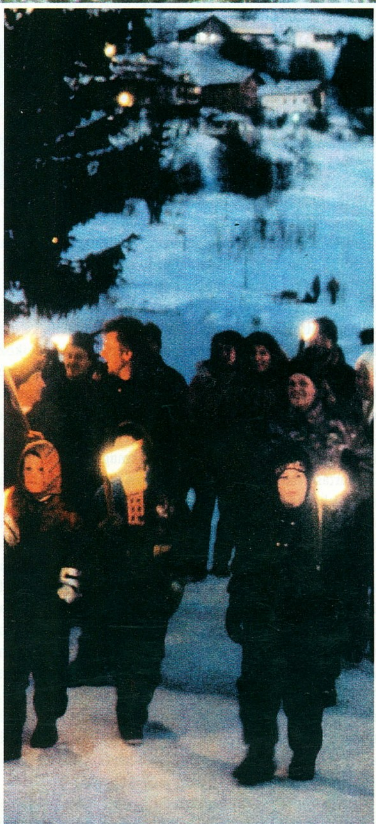
felstől alig 15 kilométerre nyílik mód, Sankt Englmarban... 14 lift, kék, piros és fekete pályák. Még az is jó előre kiderül, hogy ez nem egy, hanem négy síterep, ha minden korosztályt és minden tudásszintet ki akarok elégíteni, akkor a Pröllert vagy a Predigstuhlt kell választanom.

Markus szerint egyébként RCI-szállásunk a világ legjobb üdülőtelepe, tavaly renoválták, ott helyben lehet szilveszterezni is, de ha ez nem tetszik, akkor vagy bemegyünk Straubingba, vagy felgyalogolunk a környék Mátrájának Kékesére, a Hirschensteinre, mert onnan jó időben látni az összes falu petárdadurrogtatását... Forralt bort meg teát mindenki maga visz föl, termoszban...

Újabb WWW-ötletek, most már kiolvasom Sankt Englmar nevezetességeit is (**www.tourismus-bayern.com/niederbayern/st_englmar/winter.htm**), s megtudom, hogy ez az igazi „hófehér téli álom". Itt is nagyon ajánlják a világ legszebb és legjobb sífutópályáit, s mivel közben szállásunkról e-mailben megtudom, hogy felszerelést szívesen kölcsönöznek, a gyerekeket a web-oldal alapján megkísérlem németre oktatni. Kezdjük az l betűnél, itt van mindjárt három: Langläufer leben länger. A sífutók tovább élnek. Vagyis még sincs sílift? – kérdezi a kisebbik srác lényegre törően. De van, mondom, csak... Akkor jó, ez a lényeg! – nyugtázza.

Hát, hogy mi a lényeg, arra még visszatérünk, de hogy Kelet-Bajorországban mi a lényeg, azt én az alábbi képen fedeztem fel... Igaz, ez nem téli, hanem nyári népi mulatság Straubingban, de itt az ideje elkezdeni készülni a nyárra...

Vértes János
jvertes@prim.hu

Tőkebevonást jelentett be az elmúlt hónapban az Elender. Több mint egymilliárd forintot fektetett az Elender Rt.-be az amerikai Advent International, s ezzel megszerezte a megemelt tőkéjű cég részvényeinek 30 százalékát. A tőkebevonás elsődleges célja az volt, hogy a függetlenség megtartása mellett a többségi tulajdonát tekintve továbbra is magyarországi magánvállalkozók kezében lévő Elender kiterjeszthesse szolgáltatásait az ország egész területére, hogy az Elender Internet-hálózatának ma 70 százalékos országos lefedettségét néhány hónapon belül teljessé tegye. A fejlesztéshez szükséges források bővülésével a cég az eddiginél is szaporább növekedésre számít, a megszokott magas szolgáltatási színvonal fenntartása mellett. Az Elender olyan üzletpolitikát kíván folytatni, amellyel a felhasználást ösztönző árpolitikával és ügyfélkezeléssel a magán- és üzleti szféra eddiginél lényegesen szélesebb rétegeit tudja a szolgáltatásba bevonni.

A tőkebevonás az internetes tartalomszolgáltatás terén is új távlatokat nyit, a cég itt tervezi a leglátványosabb fejlődést az elkövetkezendő időszakban. E területen az Elender 1996-ban alakult web-stúdiója piacvezető szerepet tölt be. A stúdió eddig elsősorban az Interneten megjelenni kívánó cégek számára készített web-lapokat, valamint a Sulinet program legnagyobb elektronikus tananyagfejlesztője volt. A jövő ennél többet kíván, s miképp a Matáv az Origóval, az Elender is önálló portal site kifejlesztésével kíván a piac főszereplője lenni. Az újonnan beindítandó Elender Online interaktív médium főszerkesztőjeként a cég *Martin Kovács Miklóst* szerződtette.

Az eredetileg az IBM belső hálózatát jelentő, majd később – az Internet kereskedelmi jellegének erősödésével párhuzamosan – önálló szolgáltatási üzletággá átalakuló Global Networking IBM-részleg mintegy ötmilliárd dollárért tulajdonost vált, az üzemeltetésben eddig is részt vállaló AT&T veszi át a teljes adattovábbító hálózatot. Az AT&T minden bizonnyal az őt – igaz csak rövid időre – részvényértékben is elhagyó MCI–WorldCom ellen veti be az új fegyvert, amihez hosszú távú partnerként és legfőbb felhasználóként megmarad számára az IBM.

Az elmúlt év végén a Bundeskriminalamt – a Német Szövetségi Bűnüldözési Hivatal – megalakította a húsz munkatárssal dolgozó Internet-rendőrséget. A különleges központ rendszeresen átfésüli az Internetet büntetőjogi szempontból üldözendő anyagok után kutatva. Nem csak a web-oldalakat vizsgálják, de a sok ezer chat room sem marad figyelés nélkül. Mindezt speciális keresőprogramok segítségével valósítják meg.

Mint *Leo Schuster,* a BKA szervezett bűnözésért felelős igazgatója elmondta: az elmúlt évben világszerte 2068 Internettel kapcsolatos bűncselekményt tártak fel. Ezek legnagyobb része (87,5%-a) a gyermekpornó köréből került ki. Emellett a pénzmosást, a jobboldali radikális propagandát és a szerzői jogok megsértését említette a toplistás bűncselekménytípusok között.

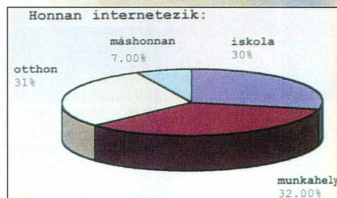
A német Internet-szolgáltatók már korábban összefogtak e téren, s a hatóságok felé (egy különleges, erre a célra létrehozott bejelentőhely segítségével) jelezték a gyanús oldalakat, illetve közvetlenül továbbították bűncselekményekre utaló adatokat. Problémát jelent, hogy a sérelmes oldalak egy részének szolgáltatója nem német területen működik. Közismert, hogy az USA-ban a véleményszabadság olyan (pl. radikális jobboldali) web-lapokat is véd, amelyek esetében Németországban helye van bűncselekmény megállapításának. A németek arra törekednek, hogy ilyen esetekben is együttműködésre bírják a külföldi hatóságokat. *(dr. V. J.)*

Sokszor, sokféle ingyenességről adtunk már hírt lapunkban, ám ezek közé a domain-nevek általában nem tartoztak, ezekért egyszeri és rendszeres díjat is fizetni kell, legyen szó akár itthon regisztrált .hu végű, akár külföldről vásárolt .com, .net domainekről. Kis kompromisszummal azonban (ha megalkuszunk egy-két elég általános domain-névvel) ingyenes aldomaineket is szerezhetünk magunknak, s ez manapság – az évváltáskor ismét csak dráguló világban – nem is annyira mellékes szempont.

A **www.hungary.nu** site-ot üzemeltető magyar fiatalember pl. lehetővé teszi, hogy vendégei a hungary.nu domain alatt aldomaint regisztráljanak. Sőt! Az illető azonnali URL-forwarder regisztrációt is vállal, azaz ha valakinek bonyolult a web-címe, akkor kaphat egy jóval egyszerűbbet. Az új cím a regisztrációt követően a **http://amitakar.hungary.nu** lesz.

Hasonló szolgáltatást biztosít a Monolith Internet is: a **http://www.ml.org** címről kiindulva számos szolgáltatást lehet elérni, így dinamikus DNS-t, amely lehetővé teszi, hogy hiába változik minden alkalommal az IP-címünk, egy minden platformon futó (pl. Windows, Macintosh, Linux) – általuk szintén ingyen adott – kliens segítségével gépünk a külvilág számára mindig elérhető legyen egy adott név alatt. Továbbá domain-regisztrációt biztosít az ml.org alatt, és URL-forwardert. Ugyancsak ingyenes domain-regisztrációval foglalkozik a **http://www.eu.org** (nevével ellentétben, ugyanis semmi köze az Európai Unióhoz). Segítségével az eu.org alatt lehet aldomaint regisztrálni. Most már csak a DNS-service-t kell ellátnia valakinek. Nos, ez sem gond! A www.eu.org hálószemről el lehet jutni egy díjmentes DNS-service-t biztosító helyre is. *(Sz. D.)*

Az AltaVizsla keresőjáték decemberi eredményhirdetésén mind a Matáv, mind a partnerek (Compaq, Népszabadság, hvgonline, PestiEst, Danubius Rádió, Jövőnéző tévéműsor) eredményesnek minősítették Stex felügyelő és kutyája (mély hangjáról neve Alt, a vizsla) kalandjait, ám akadnak, akik fanya-

lognak: a hatalmas kampány végül is csak alig több mint 2800 versenyzőt ajzott föl, akik összesen 5900 megfejtést küldtek be. A lényeg persze nem is ez volt, hanem az **altavizsla.matav.hu** cím (no és persze a partnerek oldalai) népszerűsítése, s ha így nézzük, az AltaVizsla valóban egyedülálló oldallá vált a magyar website-ok mezőnyében: elsőként ért el 10 millió „hitet", december elején pedig már napi 124 000 találatot mértek az oldalon. Persze ezzel a magyar keresőgép még nem veszi föl a versenyt a napi 40 millió hitet regisztráló AltaVistával, de másban igen: mivel az AltaVista egy hazai, még a Digitaltól örökölt alphás Compaq-számítógépen fut, ezért használata gyorsabb, és a magyar site-ok esetén (amelyekből jóval részletesebb az indexállomány, mint odakint) mindenképpen megbízhatóbb, mint az AltaVistáé.

Bár a többhetes verseny alatt bekapcsolódott 2828 játékosból semmiképpen sem lehet messzemenő következtetéseket levonni az internetezők népes táborára (vagy akár az AltaVizslát naponta használó tízezrekre) vonatkozóan, azért mindenképpen hasznos a statisztika, amit a résztvevők adatai alapján készítettek el. A játékosok egynegyede volt hölgy, háromnegyede férfi, a korosztályt tekintve pedig a 23–27 évesek tették ki a közel háromezer megkérdezett negyedét, utánuk pedig a 19–22 évesek következtek. Az AltaVizslát a játékosok 38 százaléka naponta többször használja, tehát akik részt vettek a keresőgépes nyomozásban, azokat nem annyira a játék szoktatta rá az AltaVizslára – az ilyenek száma száznál is kevesebb volt. A „honnan internetezik?" kérdésre majdnem egyforma arányban jelölték meg a lehetséges három helyszínt: otthonról, iskolából, munkahelyről. Viszont akadtak vagy 150-en, akik „máshonnan", azaz más otthonából, más iskolájából, más munkahelyéről. Végül is ez a legolcsóbb...

A Neumann-ház (**www.neumann-haz.hu**) december 17-én mutatta be azt az *Ady Endre-versgyűjteményt,* amely a Silicon Graphics Kft. támogatásával került fel az Internetre. Az Osiris Klasszikusok Ady-kiadása nyomán felkerült verseket egy adatbázison keresztül címek alapján is ki lehet keresni, ugyanakkor az elektronikus kiadás szerkezete őrzi a gyűjtemény eredeti, kötetekbe szervezett rendjét.

Új internetes kaput – idegen szóval portál site-ot – helyezett üzembe az elmúlt hónapban a Matáv. A kezdetre utaló Origo elnevezéssel a cég azt kívánja sugallni, hogy ez az a hely az Interneten, ahonnan minden hálózati polgárnak indulnia érdemes, s ha valaki – afféle újság gyanánt – arra használja az Internetet, hogy itt ismerkedjen meg a napi hírekkel, innen vegye a tőzsdeinformációkat, innen hagyja magát vezetni ismeretlen vizekre, akkor valóban sokoldalú szolgáltatást kap a **www.origo.matav.hu** oldalon.

A meglehetősen népes szerkesztői stáb szerint az Origo olyasmi, mint egy tévécsatorna: egyszerre kíván hasznos és érdekes műsorokat adni, szolgáltatni és szórakoztatni, tájékoztatni és segíteni. Ha megnézzük a kínálatot, akkor ezt a szándékot a rovatokban is tükröződni látjuk: Hírek, Sport, Család, Gazdaság, Játék, Ifipark, Kultúra, Szórakozás, Internet, Tudomány, Közösség, Adattár...

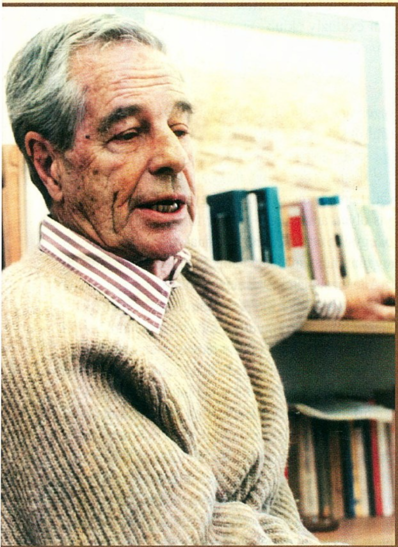
A Matáv az Origo üzemeltetésében együttműködik a legnagyobb hírügynökségekkel, partnerekkel és saját hírhálózatával. A már meglévő szolgáltatások közül olyanokat tudnak bekapcsolni az Origóba, ami másnak nemigen áll rendelkezésére, ilyen például a telefonkönyv vagy a népszerű AltaVizsla keresőgép.

Hasonlóan például a CompuServe-höz vagy más online szolgáltatókhoz a Matáv az Origo site-ján különféle fórumokat, csevelyszobákat nyit, de lesz olyan exkluzív „klub" is, amelybe csak a MatávNet előfizetői léphetnek majd be.

A Matáv Rt. vezérkara az elmúlt évben több munkavacsorát rendezett szakújságírókkal és a téma más szakértőivel konzultálva, s az egyik arról szólt, hogy milyen internetes (illetve telefonos) tarifa bevezetése lenne alkalmas arra, hogy ne taszítsa, inkább vonzza az otthoni felhasználókat. Lapunk főszerkesztője egy „all-inclusive" csomagot javasolt, vagyis olyat, amelyben – tízezer forintnál nem drágábban – benne van napi egy-két óra internetezés annak telefonköltségével együtt. Már akkor úgy tűnt, hogy a Matáv hajlik ilyen típusú tarifarendszer bevezetésére, az AltaVizsla-játék eredményhirdetésén pedig újólag megerősítette ezt *Gecser Ottó.* A Matáv kereskedelmi témákban illetékes vezérigazgató-helyettese elmondta, hogy mint minden árucikknél, a telefonvonal használatánál is ott ésszerű kedvezményeket adni, ahol valaki előzetesen bizonyos mennyiséget leköt. Például havi negyven óra vagy heti tíz óra fix megvásárlása ezt kellőképpen indokolja, tehát – az új elszámoló szoftver üzembe helyezését követően – semmi akadálya egy ilyen tarifa bevezetésének. Így olcsóbban lehet majd internetezni abban az esetben, ha valaki kihasználja a heti tíz órát, de azoknak, akik, mondjuk, két hétig nem jutnak hozzá, hogy leüljenek gépükhöz, feltehetően ez az átalánydíjas szolgáltatás lesz a drágább. A tarifakedvezményekkel kapcsolatban egyébként az Internetto, a hvgonline főszerkesztője, sőt a modemes internetezők egyesülete is megfogalmazott javaslatokat; ezek mindegyikével foglalkoznak a Matávnál, s az arra alkalmasakat beépítik rendszerükbe. Ugyancsak szoftverkérdés, hogy mikortól léphet életbe a frekventált számokra adott kedvezmény, amelynek körében sokszor hívott számként ugyanúgy meg lehet adni egy Internet-szolgáltatóét, mint mondjuk a kedvesünkét.

December 7-én – sok más számítógép mellett – a c|net és a Snap szerverét nem lehetett elérni több órán keresztül, mert áramszünet volt San Franciscóban; december 14-én pedig ugyancsak áramszünet okozott szolgáltatási kimaradást a prim-online szerverén. Bár be kell látnunk, hogy az amerikai nagyváros életében nagyobb bajt okozott a négyórás áramkimaradás (egyebek közt a repülőtér is állt egy órán keresztül, egy kis időre a tőzsdei kereskedést is felfüggesztették, és gond volt az online banki forgalommal), azért úgy érezzük, hogy az egyre látogatottabb **www.prim-online.com** kisebb-nagyobb szüneteiért már nekünk is elnézést kell kérnünk az odalátogató olvasóktól. Ígérjük, hogy mire a prim-online tartalomszolgáltatása és annak működése éppúgy hozzá tartozik majd a mindennapokhoz, mint San Francisco utcaképéhez a kábelvasút, addigra mindenképpen kiépítjük az a hiba- és katasztrófatűrő rendszert, amelynél az egyik szerver kiesésekor egy tükörszerver valamely más földrajzi helyszínen azonnal átveszi a szerepét. Bízunk benne, hogy ez nem a távoli jövő...

Évezredfinálé

A bűvös szám 200, nem 2000

Beszélgetés Bródy Andrással

Bródy András matematikus, közgazdász 1964 óta foglalkozik számítástechnikával, pontosabban használja a számítógépet munkájához. Most induló sorozatunknak – amelyben a huszadik század utolsó évében arról faggatjuk majd beszélgetőtársainkat, milyen jövőt látnak a bűvös határon, a 2000. éven túl – azért ő az első „vendége", mert különösen aktuálisnak érezzük fő kutatási területét, a világgazdasági folyamatokat, ciklusokat. Ráadásul sokakkal együtt azt állítja: a világgazdasági fejlődés és az azzal összefüggő társadalmi, gondolkodásbeli változások szempontjából nem a 2000 a bűvös szám, hanem a 200!

– Az ezredforduló tulajdonképpen már a '90-es évek elején beköszöntött a számítástechnika óriási fellendülésével és az Internet elterjedésével. Mindez egyértelműen egy új korszak kezdetét jelzi, de vajon függetleníthető-e ez a számoktól?

– Kétszáz évenként kommunikációs forradalom következik be Európában – és most már a világban –, ami azt jelenti, hogy megváltozik a gondolkodás szerkezete, a kommunikáció; másképp érintkezünk, más tudásanyag van a fejünkben, és másképpen tartjuk azt rendben. Persze nem fiziológiai folyamatról van szó, hiszen az agysejtek szempontjából a zulukafferek vagy a tunguz pásztorok semmiben sem különböznek tőlünk. Átrendeződés történik, a fejünkben lévő „winchester" szerkezete jellegzetes változásokon megy át. Most azt látom például, hogy az elvárásokhoz és az információk mennyiségi változásához igazodva kezdjük megtanulni, hogy ne közvetlen tudásanyagot tároljunk a fejünkben – hiszen ez egyre kevésbé lehetséges –, hanem annak tudását: hova kell fordulni, ha valaminek utána akarunk nézni. Számítástechnikai hasonlattal élve: mutatók, kapcsok, linkek őrződnek meg az agyban.

Ez a kétszáz éves ciklus, azt hiszem, összefügg azzal a kétszáz éves ciklussal, amelyet gazdaságtörténészek mutattak ki az árstatisztika segítségével. Minden kétszáz évben van egy hatalmas infláció, amelynek oka, hogy olyankor az emberiség valami teljesen új és gazdaságtalan dolgot kezd csinálni: vagy könyvnyomtatásba kezd, vagy kétszáz évvel később anyanyelvi főiskolai oktatásba, ami borzasztó pénzeket emészt föl, vagy a tőkés társadalom kezdetén újságokat kezd készíteni, vagy távírót, amire szintén sokan ráfizettek. Ma is csak a sikeres vállalatokat látjuk, de hogy az Internetnek, ennek az óriási hálózatnak a kifejlesztése mennyi pénzbe kerül – ami közvetlenül soha nem térül meg –, senki sem tudja kiszámolni. A fejlődés ennek ellenére megállíthatatlan, hiszen gazdasági, társadalmi szempontból fontos dologról, az információ áramoltatásáról van szó, és az információ: hatalom.

– Ezek szerint gazdasági és kommunikációs szempontból egyaránt egy kétszáz éves ciklus végén vagyunk, illetve egy új kezdetén.

– Egy óriási föllendülés felszálló ágában vagyunk. Amikor *Gutenberg* föltalálta a könyvnyomtatást, még tíz éven át nagyjából évente megduplázódott a kiadott könyvek száma, aztán lassan belesimult a szokásos háromnégyszázalékos növekedésbe. Most még mindig a nagyon nagy tempójú növekedés időszakában vagyunk, ám nem lehet pontosan megmondani: az elején, a közepén vagy a végén, de egyelőre nem látszik lassulni a folyamat.

– Hogyan lehet ez a kétszáz év állandó, miközben a technikai fejlődés, a szellemi tudás gyarapodásának felezési ideje csökken?

– A kétszáz éves ciklus élettani konstansokra vezethető vissza. Egy „agyvelőt" kiképezni körülbelül húsz–huszonöt év, aztán ez az agyvelő még negyven–ötven évig funkcionál, ez a maradék életidő; ebből a két késleltetési időből számolható ki a körülbelül kétszáz éves ciklus. Számomra azért ennek van egy kellemes üzenete, mert azok a gazdaságtörténészek, akik a kétszáz éves ciklust megállapították, csak óriási rendetlenséget, inflációt, kapkodást, gazdaságtalanságot láttak az átmeneti periódusokban; ha azonban ez egyben kulturális, szellemi periódus is, akkor a krízis mögött katarzis, a tisztuló értelem munkál.

– Sokan mégis az ördög művét látják a számítógépben vagy az Internetben, és

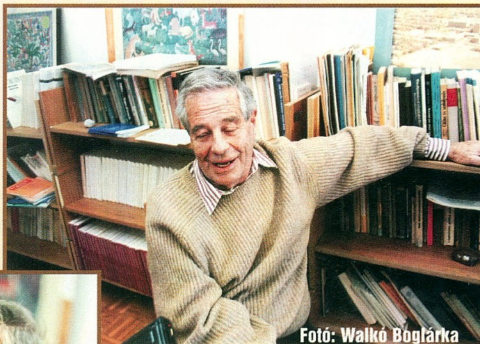

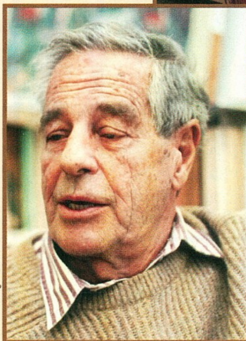
igyekeznek magukat távol tartani tőle. Ám úgy tűnik, aki nem képes követni a változást, nem tanulja meg használni az eszközöket, végzetesen lemarad. Mit gondol, a szeparáció és vele együtt a távolság növekedni fog a társadalmi csoportok között, és egy növekvő létszámú, egyre erősebb és képzettebb internetes vagy kommunikációs elit alakul ki, amely a társadalom széles rétegei fölött „uralkodik", vagy a jellemzően demokratikus és szabályozatlan, egyenlőségen alapuló Háló az esélyegyenlőség növekedésén keresztül demokratizálja a társadalmat, sőt esetleg új önirányítási formákat, rendszereket hoz létre?

– Szeretünk esélyegyenlőségről beszélni. A Kádár-rendszerben gondosan vigyáztak az esélyegyenlőségre, aminek eredményeként mindenféle fejlődés leállt. Vízszintes felületen nincs áramlás. Ahhoz, hogy a fejlődés gyors lehessen, eleve nagy esélyegyenlőségi különbségnek kell lennie azok között, akik birtokában vannak a tudásnak, és azok között, akik még nincsenek. Különben mitől lenne haladás? Azelőtt is esélyegyenlőtlenség volt az analfabéta és az írástudó között. Hogy ez szeparálja vagy összehozza az embereket? A hasonló a hasonlónak örvend, meg fogja találni a kapcsolatokat, és az Interneten jobban meg tudja találni. Azt hiszem, a Háló különösen a társadalom alkotó, kreatív része számára lesz nélkülözhetetlen, és annak ad óriási lökést; ugyanakkor azt is elősegíti, hogy kreatívvá (vagy legalább kreatívabbá) váljon, aki azelőtt nem volt az. Gazdasági példával élve: a pénztőke területén elérhető mesés profit elemi erővel tartja vissza a tradicionális iparágakat – mondjuk a gyertyaöntést vagy a lószerszámkészítést –, és ad lökést a hightechnek, az újnak. Persze díszgyertya ma is kell, de a gyertyaöntés mint iparág nem tudott az villamosiparral versenyre kelni. Ez a megállíthatatlan átalakulási folyamat óhatatlanul átformálja a társadalmat is. Okosabb, kreatívabb, önállóbb emberek kellenek – és ez az Internettől függetlenül is igaz.

Másrészt persze a Világháló adta kommunikációs lehetőségek új távlatokat nyitnak a társadalmi önigazgatás számára. Ami az athéni demokráciában méreteinél fogva lehetséges volt – az állam és polgárainak közvetlen érintkezése –, már egy sokkal nagyobb ország számára is valósággá válhat. Ehhez viszont előbb el kell jutni a megfelelő fejlettségi szintre. Amíg nincs mindenki a Hálózaton, csak elvi lehetőségekről beszélhetünk.

– Amennyire demokratikus a Világháló, épp annyira alkalmas arra is, hogy rajta keresztül figyeljék, ellenőrizzék használóit. Az ellenzők ilyenkor Orwellt szokták emlegetni...

Fotó: Walkó Boglárka

– Nem kizárt, hogy a Pentagon annak idején éppen ilyen meggondolások alapján szállt be óriási pénzekkel az Internet kialakításába. Azt is valószínűnek tartom, hogy bizonyos kulcsszavak, gondolatok áramlását folyamatosan figyelik. Például egész biztos kutatták Amerikában, hogy *Clinton* szerelmi ügyeiről milyen vélemények jelennek meg. Fura dolog, hogy rossz néven vesszük – persze jogosan –, ha egy kormány titokban próbálja megtudni a gondolatainkat, de ha ugyanezt nyíltan teszi, azt viszont nagyon jó néven vesszük, sőt dühösek vagyunk, ha nem kíváncsi ránk. Az Internet valóban alkalmas arra, hogy rajta keresztül megfigyeljék az embereket, de ugyanakkor – miután úgy alkották meg, hogy eltéphetetlen háló legyen – a legnagyobb szabadságnak is eszköze. Az atomenergiát is egyaránt lehet az emberiség leigázására és felszabadítására használni.

– Azt elképzelhetetlennek tartja, hogy egyszer valaki valamilyen módon „rátegye a kezét" az Internetre?

– Ez teljesen lehetetlen, egyrészt, mert elemi erővel törne ki a fölháborodás, másrészt meg nincs, ahol rátegye a kezét, hiszen olyanra kreálták, hogy bármilyen világkalamajka, háború vagy földrengés esetén is működőképes maradjon. Ez egyben az elfoglalhatatlanságát is jelenti: erősebb lesz, mint a pénz, erősebb, mint a kormány, a tank és a bank...

– Minden kornak megvoltak a maga (technikai) csodái, hosszú út vezetett az első fémeszközöktől a könyvnyomtatáson és a gépipari forradalmon át a számítástechnikáig. Ezek nagy társadalmi, gazdasági változásokat hoztak, de a „végső kérdések" nem változtak, és megoldásukhoz sem jutottunk közelebb.

– Időnként jön valaki, aki azt hiszi magáról, tudja a válaszokat, ezt deklarálja, és ebből mindig nagyon nagy baj lesz... Alapjában véve örülnünk kell, hogy vannak végső kérdések, amelyek végső kérdések maradnak, különben leállna a mozgás.

Közgazdaságira változtatva a kérdést: van évi két-három-, esetleg négyszázalékos – minél több, annál jobb – technikai fejlődés, azaz egy generáció alatt körülbelül másfélszer, kétszer okosabbak, tehetségesebbek lesznek az emberek. Tehát az ember egy olyan automata, amely magánál sokkal komplexebb automatá-

(folytatás a 14. oldalon)

(folytatás a 13. oldalról)

kat tud létrehozni – a gyerekeket. Ezért nem lehet úgy hozzáállni ehhez a kamaszokat jellegzetesen magával ragadó mozgalomhoz, hogy „az istenit, mit piszkálja a számítógépet folyton ez a

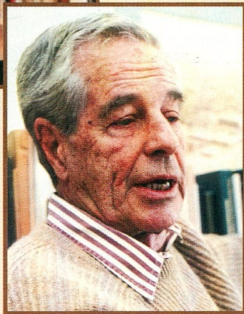

gyerek!" Ha nem piszkálná, akkor nem volna meg a lehetősége ennek a háromszázalékos növekedésnek! Ha nem tekintene úgy az apjára és a nagyapjára, mint egy albán kecskepásztorra, akkor ez a három százalék nem tudna kijönni!

Persze nem mondhatom teljesen egyértelműen, hogy fönntartás nélkül az Internet híve vagyok, lásd például a gyermekpornográfiát. Viszont be kell látni, csak az jelenik meg a Hálón, ami a társadalomban amúgy is megvan. Ne az Internetet üldözzük, mert vannak aberrált emberek! Nem volt ez másképp régebben sem: amikor átnéztem, hogy a könyvnyomtatás kezdetén, az ősnyomtatványok idején mi volt bestseller, kiderült, hogy az egyik oldalon természetesen a Biblia, de a másikon *Albertus Magnus* A férfi és női test rejtelmeiről írott könyve. Már akkor jelentkezett, amit ma pornográfiának hívunk, hiszen az emberekben eleven az érdeklődés a másik nem iránt, ami néha helyesen, jól, néha helytelenül, aberráltan jelenik meg.

– A sorozat alapkérdése profánul megfogalmazva: lesz-e világvége 2000-ben? Komolyan: milyen lesz a jövő évezred?

– Hogy az évezredben mi lesz, nem tudom, de az elején nagyon érdekes kétszáz év indul el. Másképpen, más hatásfokkal, más

méretekben fog az emberiség érintkezni, ez alapvetően megváltoztatja a gazdaságot is, a politikai rendszert is, de nem tudni még, hogyan. Mindebben az Internet hallatlan nagy szerepet játszik már ma is. De sok minden múlik még azon, hogy milyen rendszerek fognak elterjedni, mely szoftvergyártók kerülnek ki győztesen, milyen szemléletmód érvényesül. Azt hiszem, a jövő a szabad rendszereké. *Gutenberg* titokban akarta tartani a könyvnyomtatást, mert azt hitte magáról, hogy Biblia-hamisító, aki a kézírás helyett gépi módszerekkel állítja elő a Könyvet. Most már tudjuk, hogy megy a könyvnyomtatás, és a számítógép sem maradhat sokáig egy kisebbség titka.

– Nem lehet, hogy egyszer csak ráun az emberiség erre az egészre, és egészen más irányt vesz a fejlődés?

– Nem hiszem, hogy ilyesmi bekövetkezhetne. Egyrészt személyes élmény, hogy ahányszor valami baj van a Hálózattal vagy a számítógéppel, megvonási tünetek jelentkeznek rajtam. Másrészt minden új technológia hoz magával kényszerelemeket. Amikor a kéményt feltalálták, akkor sem tudták, hogy tulajdonképpen ezzel hozták létre a magánéletet, hiszen addig a földesúr az egész pereputtyával együtt egy nagy szobában lakott, ami fölül nyitva volt az ég felé, és ott ment ki a füst; de amikor már volt kémény, és minden szobában külön lehetett fűteni, akkor megteremtődtek a család és a magánélet kialakulásának feltételei. Jóval később a televízióval megint valami fura történt, az emberek lakásába bejött a nagyvilág, de még nem interaktív módon. Most, az Internettel kezd igazán interaktívvá válni ez a kapcsolat, de ezt éppen úgy meg kell tanulnunk, mint a nyelvet vagy az írást. És meg kell tanulnunk szelektálni, mert az Interneten a hülyeség is ugyanazzal a sebességgel terjed, mint az okos és megbízható gondolat.

Kis Ervin Egon
kegon@mail.matav.hu

ÉVEZREDFINÁLÉ 2000

BETHLEN GÁBOR TUDÓSAI KÖZÖTT
MADARÁSZ V. PINX.

PÁLINKÁS GY. SC. VAGYÓCZKY K. DEL.

Verseny98

December 6-án, Pilisborosjenőn tartották meg a Microsoft Magyarország és a Soros Alapítvány által szervezett Verseny98 elnevezésű weblap-készítő pályázatot. Az országos döntőbe nyolc csapat került, első helyen a pécsi Zipernowsky Károly Ipari Szakközépiskola csapata végzett, a legszebb web-designért járó különdíjat pedig a Dunajcsik testvérek nyerték el.

Az Internet Kalauz melléklete a középiskolai Internet-programhoz

Garay-verseny

A Neumann János Számítógép-tudományi Társaság, a szekszárdi Garay János Gimnázium, a Kvantum Kft., valamint a Psion Rendszerház Kft. 1999-ben ismét megrendezi az immár nemzetközi rangra emelkedett **XVI. Garay-versenyt,** amelyre a versenyzők a következő öt kategóriában küldhetnek be kész programtermékeknek számító pályaműveket.

1. **Oktatóprogramok,** amelyek közismereti-, illetve szaktárgyak önálló (konzultáció nélküli) tanulására alkalmasak.
2. **Alkalmazói programok,** amelyek a számítógépek széles körű felhasználását mutatják be.
3. **Játékprogramok.** A pályázók saját fejlesztésű programjaikkal versenyezhetnek. Amennyiben a versenyzők a programokat másoktól átvett ötletek alapján fejlesztették, esetleg mások által fejlesztett programrészeket is felhasználtak, az ötlet, illetve a külső program forrását is fel kell tüntetni a pályázatban.
4. **Az Internetre írt alkalmazói programok,** honlapok, weboldalak, speciális hálózati alkalmazások (például adatbankok) stb.
5. A Magyarországon is kapható **Psion-marokszámítógépekre írt alkalmazói- és játékprogramok.**

A zsűri az első négy kategóriában IBM PC-kompatíbilis gépekre írt programokat fogad el. A pályázat értékelésénél fontos szempont a program helyessége, alkalmazói programok esetén az emberközeliség, multimédiás és internetes programoknál a tartalom mellett a látvány. Ha a 4. kategóriában a pályamű esetleg már online háttérrel is rendelkezik, a pályázók a beküldött írásos anyagban jelöljék meg a pályamű Internet-címét, esetleg jelszavát, de magukat az oldalakat ez esetben is be kell küldeni a többi pályaműhöz hasonló adathordozón: 3,5 hüvelykes floppylemezen.

A Psion-marokszámítógépekre írt alkalmazói- és játékprogramokat OPL PC-emulátor programmal vagy pedig magán a Psion-gépen lehet megírni. Az OPL emulátor a Psionnál, azaz a Psion képviseleti cégeinél szerezhető be díjmentesen (www.psion.hu, 1123 Budapest, Csörsz utca 23-25., telefon/fax: 356-3197, 356-9595, e-mail: support@psion.hu).

A versenyen általános- és középiskolás diákok, szakmunkástanulók, az első évfolyamra járó egyetemista és főiskolai hallgatók, illetve fiatal programozók indulhatnak, akik a **pályázat beadásának határidejéig, 1999. február 15-éig** még nem töltötték be 20. életévüket.

A versenyre egy pályázatot több versenyző közösen is készíthet, egy versenyző vagy versenyzőcsoport azonban legfeljebb két programtermékkel pályázhat. A PC-s pályaműveket mágneslemezen – 3,5 hüvelykes floppyn –, míg a Psion pályázati programokat psionos háttértárolón, SSD-n, C.Flashen is be lehet küldeni. A kezelési utasítást magyarul (vagy ha a pályázó nem magyar nyelvű, angolul) kell megírni. A csatolt dokumentációban fel kell tüntetni, hogy a program milyen konfigurációjú gépen fut, illetve milyen kiegészítő hardver szükséges a futtatáshoz (hangkártya, CD-ROM-olvasó stb.). A zsűri egészen speciális hardvert igénylő (pl. A/D átalakító stb.) programokat nem fogad el.

A pályázat jeligés, a versenyzők a 3,5 hüvelykes mágneslemezhez külön, zárt borítékban csatolják az adataikat: a pályázó(k) neve, lakcíme, telefon-, esetleg faxszáma, e-mail címe. Internetes pályázat esetén a web-oldalak címe. Ha a pályázó még tanul, az iskola (főiskola, egyetem) neve, címe, fax- és telefonszáma, valamint e-mail címe. A versenyzők ugyancsak tüntessék fel, hányadik osztályba járnak, és milyen kategóriában versenyeztetik munkájukat.

A beküldött munkák közül a legjobbak jutnak a döntőbe, amelyre 1999. március 11-én és 12-én, a **szekszárdi Garay János Gimnáziumban** kerül sor. A döntőbe jutott versenyzőket a gimnázium 1999. március 5-éig értesíti, pályázatonként maximum két versenyzőt – erre a két napra – vendégül lát.

A verseny kategóriánkénti helyezettjei a szponzorok által felajánlott értékes díjakat kapják. A Psion-számítógépekre írt pályázatok legjobbjait a Psion cég megvásárolja.

A pályázatokat a következő címre kell beküldeni:

Garay János Gimnázium – Garay-verseny 7100 Szekszárd, Mártírok tere 7-9.

Szünidei barangolás

Bár az általános- és középiskolákban lapunk megjelenésének időpontjára a gyereksereg már épp visszaérkezett a téli vakációról az iskolapadokba, a főiskolákon és egyetemeken még tart a vizsgaszünet, csak februárban kezdődik a második szemeszter... Így azután ebben a félig-meddig szünidős hónapban nem akartunk nagyon komolyak lenni. Sulinetes tanodánk ezért most nem igazodik a tantárgyak szigorú értelemben vett rendjéhez, nem a földrajzhoz, a nyelvtanhoz vagy a fizikához kerestünk hálószemeket, hanem meglátogattunk néhány olyan Internet-kikötőt, amely a „tankötelezettség" korosztályába tartozó fiatalok számára érdekes, izgalmas, tanulságos lehet.

Természetesen majd az órákhoz is visszatérünk, de egy icike-picike lógás (legalább a félévi bizonyítványok kiosztásáig) ránk fér...

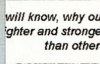
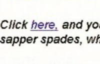
Mellvértet vegyenek!

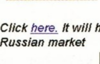
http://www.erie.net/~kb3aol/index.html
http://www.npo-sm.ru/e_stand.html
http://www.fys.ruu.nl/~krijger/ME/armor.txt

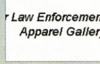
Emlékszem, amikor gyerekek voltunk, az óvodában azt a srácot ugrálták körül a legjobban a lányok, aki valahonnan egy gyerekméretű terepszínű katonai nadrágot szerzett. Be kell vallanom, minden antimilitarista hajlamom ellenére azóta is imádom a katonai ruházatot. Különösen a modern darabokat részesítem előnyben, de megkülönböztetett figyelemmel viseltetek a speciális alakulatok extra felszerelései iránt is. Van valami nagyon izgalmas ezekben a ruhákban. Ha *Freudot* kérdeznénk (már persze, ha élne), minden bizonnyal találna rá valami frappáns választ. Mondjuk, ez az elfojtott igazi férfiasság utáni vágyam megtestesülése, amit egy katonai ruhában manifesztálok... Vagy valami hasonló pszichológiai saláta lenne a válasz. Mindenesetre, ha a híradóban meglátom egy NATO-bevetés képeit, valami ellenállhatatlan erő vonz a képernyő felé. Ez a kicsit beteges vonzalom vezetett el *Mike* katonai testpáncélbunkerjába, ahol különböző országok (Kanada, Dánia, Nagy-Britannia, Oroszország, Svédország stb.) mellvértjei alkotják a fő témát. A kollekció igen gazdag és szemet gyönyörködtető. Rengeteg típusú és mintájú mellvértet lehet közelebbről szemügyre venni. Vannak itt sivatagi rohamosztagos (nem összetéveszteni a Star Wars-alakulatokkal), páncé-

Click here, and you vests "Modul" can bullets, including
will know, why our ghter and stronger than others

Click here, and yo sapper spades, wh

ill find information against explosive t inhibitor "Fontan"

Click here. It will h Russian market

Law Enforcement Apparel Gallery

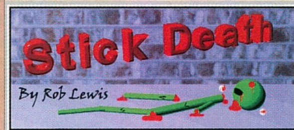
los, repülős és sok más egyéb fajta. A kinézetük első látásra hasonló, mégis egy szakértő sok különbséget vehet észre rajtuk. A site négy „rókalyukból" áll, amelyek országokra lebontva tartalmazzák a képeket.

A negyedik link magáról a szerzőről, Mike-ról szól, akinek persze vannak katonai tapasztalatai is. Ha valakinek megtetszene egy ilyen mellvért, akkor akár meg is vásárolhatja. A linkoldalon kimondottan a témához kapcsolódó címek sorakoznak, így bátran kijelenthetjük, hogy igen hamar jelentős információmennyiséghez juthat minden fanatikus.

Pálcikarajzfilmek

(Stick Death)
http://www.megsinet.net/~rlsweb/stick/index.html

Általános iskolás éveink alatt festői-grafikusi hajlamunk igen hamar a felszínre tört. Igazán izgalmas a dologban, hogy ez a kitörés valami furcsa véletlen folytán mindig úgy nagyjából a matematika-fizika óra tájékán történt meg, és letaglózó erejével egészen kitartott a szünetet jelző csengőig. Az alkotóeszközök minden esetben kéznél voltak. A ceruza, a jó vastag matekkönyv és az előttünk ülő jótékonyan takaró válla. Ha minden ideális volt, akkor egy rövid merengő sóhaj után belekezdtünk a műbe: a pálcikaember életének bemutatása egy rövid lapozgatós animáció keretében. Bár sokunk számára már elmúltak azok a boldog évek, mégis vannak még a világon, akik nem hagytak fel eme kreatív tevékenységükkel, és jobb híján felköltöztek az Internetre. *Rob Lewis* nem kis munkával és a gif animáció segítségével létrehozta a maga kis Pálcika Halál websiteját, amely kiemelkedik a sok álművész-oldal közül. Rengeteg humor jellemzi a rövid kis „filmeket", amelyekre leginkább a morbid és brutális jelző illik. A legelső movie poénszintje az önmagát lefejező bumeránghajító ember halálával írható le, de ezt az igen magas művészi színvonalat keményen tudja tartani az egész oldalon keresztül. A többi szösszenet sem akár-

2
1
Welcome ! Join us on the 4th floor for complementary drinks.

mi, és tényleg csak azoknak való, akik nem félnek egy kis morbid humortól. A végső kegyelemdöfést a lap alján rejlő copyright-szöveg adta meg számomra, amelyben a művész kijelenti, hogy egy pálcika-

ember sem sérült meg a felvételek alatt, minden hasonlóság csak a véletlen műve, és ha lopnánk a képeit, legalább előtte szóljunk neki. Mindenesetre az úriembernek javasolnék egy pszichológust...

ak, mint a titokzatos nevű 355, aki az első női ügynökök egyike volt és még jó páran mások is. Fotókat láthatunk a főbb kormányszervekről, és természetesen bemutatkozik maga a CIA is. Mindent a gyerekek nyelvén írtak,

és a grafika is ezt a korosztályt célozza meg. Mindent összevetve egy érdekes kezdeményezés, bár ahhoz képest, hogy állami pénzből tartják fenn, lehetett volna izgalmasabbat is kreálni. Hiába, féltik a titkaikat!

CIA gyerekeknek

(CIA Kids)

http://www.odci.gov/cia/ciakids/safe.html

Léteznek olyan szervezetek a világban, amelyek működését rengeteg titok és homály övezi. Az egyik leghíresebb ezek közül az Egyesült Államok központi hírszerző ügynöksége, a CIA (Central Intelligence Agency). Azon a néhány szigorúan védett személyen kívül, aki illetékesnek számít, senki sem tudja pontosan, hogy milyen akciókat hajtanak végre, milyen projektjeik vannak. Ez így elsőre nem is annyira meglepő, hiszen a hírszerzés lényege pontosan az információk megszerzése, megtartása és felhasználása. A CIA-t hozták már összefüggésbe a *Kennedy-gyilkossággal, Marilyn Monroe*-val és még jó néhány híres-hírhedt esettel. A „cég”, ahogyan nevezni szokták, sokat ad a PR-tevékenységre, arra, hogy milyen kép alakul ki róla a világban. Nos, mint tudjuk, a ma fiataljai lesznek a holnap vezetői, ezért nem csoda, hogy a CIA hivatalos web-oldalán egy kölyökoldalra is mutat egy link. Az első kép olyan, mintha egy kémtörténetbe léptünk volna, mert egy igen komolyan hangzó figyelmeztetést láthatunk a monitoron, amelyben közlik velünk, hogy beléptünk az USA kormányának hivatalos rendszerébe, és minden információlopás, adatváltoztatás büntetendő, valamint tudomásul kell vennünk, hogy figyelik a rendszert, és azt is, hogy kik lépnek be. Ezek után már csak egy klikkelés, és végre megjelenik az indexoldal. Innen több helyre kukkanthatunk be. Többek között bemutatkozik az igazgató, *George John Tenet,* híres amerikai-

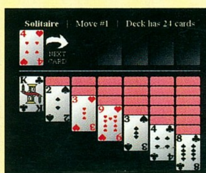

Online aknakeresők

(Websweeper)

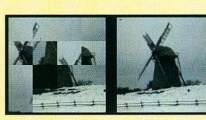
http://www.billsgames.com/websweeper/

(WebMineSweeper)

http://gen.ml.org/mines/

Játszani mindenki szeret. Még az is, aki egyébként nem vallja be, és görcsösen igyekszik fenntartani a komolyság látszatát. Elismert tudósok, de egyszerűen józan paraszti ésszel megáldott emberek is sokszor hangoztatják, hogy a játék felszabadítja az egyébként állandóan feszült idegeket, és újra lelki békét képes teremteni néha igencsak szürke hétköznapjainkban. Persze azon azért el lehetne vitatkozni, hogy mi történik abban az esetben, amikor valaki őrjöngve csapkodja az asztalt egy társasjáték elvesztett partija után. Ilyen esetekben valószínűleg a probléma oka nem magában a játékban van, hanem inkább a játékosban. A mai ultramodern, látványos számítógépes gameek korában szinte már ósdi vacaknak tűnik a mindenki által jól ismert kis szösszenet, az aknakereső. Számomra eléggé érthetetlennek tűnik, amikor a recepciós lány a pultjához beállított gépen a Need For Speed 3 helyett ezzel írtja a gonosz ellent, mert egy 3dfx gyorsítókártyával és az NFS3 csodálatos képével, hangjával és egyéb effektusaival nekem kérdés, hogy melyik progit futtatnám. Ahogy egy pár számmal ezelőtt a Tetris „webesítését” mutattuk be, úgy most ez került sorra. A két honlap nagyjából ugyanazokat a szolgáltatásokat nyújtja az egyszeri halandónak, de a WebMineSweeper oldala talán mégis egy picit komfortosabb. Nincs semmi extra grafika, csak szöveg és négyféle nagyságú aknakereső. A Websweeper ezzel ellentétben reklámokat is tartalmaz, ami egy kicsit lelassítja a játékmenetet, mert minden jelöléskor a böngésző újra tölti az oldalt. A dolgunk nagyon egyszerű, és igazából nem is igényel nagy szellemi koncentrációt. Talán épp az egyszerűsége teszi olyan népszerűvé a számítógéphasználók körében.

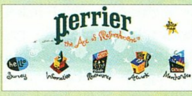

Porból lettünk – finomak vagyunk
(Nestlé S.A.)
http://www.nestle.com

A csodálatos Internet még mindig nem alkalmas összes érzékszervünk manipulálására, így az ízek továbbítására sem. De épp azért vannak a feltételes reflexek, hogy a csokipapírok láttán (már ha jó a csomagolóanyag designja) csurogni kezdjen a nyálunk. Ebből az indíttatásból voltam kíváncsi a svájci csokigyárra, de hamar tudtomra adták a szerteágazó website-ok többször is előforduló öndicséretei, hogy itt sokkal többről van szó. Sőt kissé szerénytelenül valahogy így: tudjuk, hogy azt hitted, kedves látogató, hogy mi csokit készítünk, meg kakaót, de nem – mi a Világ Legnagyobb Élelmiszer Vállalata vagyunk.

Jó, jó, be kell ismernem, hogy a bal kezemtől pár centire éppen instant kávém hűl ki (igaz, másfajta), és rémlik még pár dolog. Járjunk hát utána! (Nem akarunk reklámozni, úgyhogy a márkaneveket kihagyjuk, bármi hasonlóság az eredetivel csak a véletlen műve.)

Először is térjünk vissza a csokoládéhoz! A történet az Újvilágban kezdődött a majákkal és aztékokkal, akik a kakaóbabot az istenek eledelének tartották, és annyira becsülték, hogy fizetőeszközként is megállta a helyét. Aztán jött *Kolumbusz,* akinek speciel nem nagyon ízlett a vízből cukor-nélkül készült ital. Lassan mégis meghódította Európát a csoki, főleg a cukrozott változat. Voltak is gondok, a hölgyek már misére is forró csokit szorongatva-szürcsölgetve jártak, úgyhogy az egyháznak állást kellett foglalnia e mennyei ízű étek ügyében. Felmerült a kérdés, megszegi-e a böjtöt, aki fogyasztja. Végül *XIII. Gregely* pápa engedélyezte a csokoládéital fogyasztását böjti napokon is.

De még mindig vizet használtak a készítéséhez... És itt jött a képbe Svájc, és bizonyos *Daniel Peter,* aki 1875-ben először készített tejcsokit. Az ő barátja és szomszédja volt *Henri Nestlé,* aki végül learatta a babérokat. (Az eredeti cég, a „Peter, Cailler, Kohler" 30 évig létezett, mielőtt a Nestlé bekebelezte.)

Nézzünk még pár évszámot, érdekes látni, hogy mindez mennyire új ebben a világban, és nem olyan öröktől fogva létező, mint amilyennek érezzük. Például vegyük a kávét: az első kávéfogyasztó egy jemeni imám volt, aki több mint ezer éve a kávébogyók rágicsálása után egy hirtelen ötlettől vezérelve a kávébabot megpörkölte, ledarálta, és leforrázta vízzel, aztán inni kezdte. (Azt hiszem, ez a véletlen felfedezés nagyon gyanús lenne *Erich von Dänikennek*... Habár a rosszmájúabbak szerint az illető csak be akarta állítani magát valamilyen szerrel, mivel rossz volt a termés kokacserjéből.) Aztán Perzsián át a 17. században elérte a kávé Európát, elsőként a Napkirály udvarában kóstolták meg. A kávé okozta álmatlan éjszakák egyre népszerűbbek lettek, különösen a diákok körében, vizsgaidőszak tájékán. Az első instant kávét 1937-ben készítették, sokévnyi laboratóriumi próbálkozás után, de mivel jött a II. világháború, egyből nagy népszerűségre tett szert, minthogy a lövészárokban igazit főzni nem nagyon volt esély. És a végeredmény: másodpercenként 3000 csésze „nescafét" fogyaszt az emberiség. Illetve, mivel a cikket most befejezem, ebben a pillanatban 3001-et!

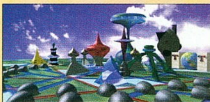
(A Nescafé Magyarországon éppúgy az instant kávé szinonimája lett, ahogy a Xerox a fénymásolóé vagy a Gillette a borotváé. Magam is ezt használtam köznévként, mígnem egyszer egy spanyol kávészaküzletben sajnálkozva tárták szét a kezüket... Azt hittem, idegengyűlöletük miatt nem szolgálnak ki, aminek kicsit ellentmondott, hogy kedvesen és szomorúan közölték: nincs Nescafé... Furcsán bambultam a polcokon sorakozó konzervdobozokra és üvegekre, láttam, hogy hetvenféle „nescafé" van, végül egyre rámutattam, s mondtam: azt kérem... Gond nélkül becsomagolták, majd fizetéskor elnézést kértek, hogy a Nescafé éppen kifogyott, de ha nekem más vízben oldódó kávé is jó, akkor ennek szívből örülnek... – a szerk.)

Irodalom?
(Az univerzum kapuja)
www.scifi.hu

Az Avana, vagyis a Magyar Tudományos-Fantasztikus Művészetért Országos Egyesület nyitott a fenti címen téridő-alagutat a science-fiction világába. Az ok, amiért az irodalom szó után kérdőjel áll, egyszerű. Míg tíz-húsz évvel ezelőtt a sci-fit nem igazán vették „irodalomszámba", addig ma ellenkező a tendencia: sok tanár örülne, ha tanítványai sci-fit olvasnának.

Hogy miért van ez így?

Három okot lehetne felsorolni. Az első az, hogy ha nem is a klasszikusokat, de legalább valamit olvasna a gyerek, ami nem színes, reklámmal tömött, „üresfejű" újság. Másodszor mára klasszikusokká váltak a pár évtizede még kortárs „ponyvaírók": *Clarke, Asimov* és *Lem* neve szerencsére lassan mindenki előtt ismerősen cseng. Harmadszor a tanárok generációja is „megújult": a mostaniak közül sokan maguk is az Alapítványon, a Kiberiádán vagy a Galaxis Útikalauzokon nőttek fel. És milyen furcsa is az élet: az Internet, amely sokáig csak az írók fantáziájában élt, most valósággá válva hordozza azok bevált próféciáit.

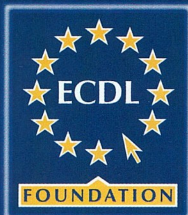
A homepage-ra lépve hamar a Galaktikus Birodalom fővárosában találjuk magunkat. Aki egy kicsit is szereti a sci-fit, az biztosan órákat tud majd itt eltölteni. Először is csillagközi járatokra szállhatunk (linkek magyar site-okra), vagy megnézhetjük a hírszerzés adatait (új könyvek, filmek, információk). Feliratkozhatunk levelezési listákra, végignézhetünk hasonló témájú magazinokat, vagy a filmpalotából letölthetjük a Csillagok Háborúja új részének bemutatóját is. Mindez azonban csak ízelítő: az oldal valóságos információbomba, amit senkinek sem szabad kihagynia.

ÖNNEK MÁR VAN ECDL-VIZSGÁJA,

AZAZ EURÓPAI SZÁMÍTÓGÉP-HASZNÁLÓI JOGOSÍTVÁNYA?

European Computer Driving Licence...

Egy jogosítvány, ami nélkül a jövőben nem lesz könnyű munkát vállalni Európában vagy annak keleti végein, Magyarországon...

Egy tankönyv,
ami nélkül nem lesz könnyű levizsgázni
a számítógép-felhasználói ismeretekből,
egy könyv,
amely hét füzetben a hét ECDL-vizsgán
feltehető kérdésekre válaszol...

Megjelent a Novorg és a PRÍM Kiadó közös gondozásában a hivatalos ECDL-tankönyv, amelyet kérésére házhoz küldünk Önnek.

M E G R E N D E L Ő

Név: ....

Cím: ....

Igen, ❑ megrendelem a hét kötetes ECDL-tankönyvet. Ára: 4900 forint plusz 12%áfa (postázási költség: 500 Ft.).
Igen, ❑ megrendelem a Vizsgapéldatárat. Ára: 4000 forint plusz 12%áfa (postázási költség 300 Ft.).
A tankönyvsorozat és a vizsgapéldatár együttes megrendelése esetén a postázás költsége 600 Ft.
A könyv(ek) árát ❑ csekken ❑ átutalással befizetem a PRÍM Kiadónak
a Magyar Külkereskedelmi Banknál vezetett 10300002-20330079-00003285 számú számlájára.

Dátum: .... Aláírás: ....

A fenti megrendelőt vagy az azzal azonos szöveget faxon, e-mailben, levélben is el lehet juttatni a PRÍM Kiadóhoz: 1116 Budapest, Hunyadi Mátyás u. 32. Tel./Fax: 228-3372, 228-3373. E-mail: prim@prim.hu.

SIKERES VIZSGÁHOZ VIZSGAPÉLDATÁR!

Rendelje meg a füzeteket és/vagy a Vizsgapéldatárat faxon, e-mailben, levélben a PRÍM Kiadónál:
1116 Budapest, Hunyadi Mátyás u. 32.
Tel./fax: 228-3372, 228-3373 E-mail: prim@prim.hu

AZ EURÓPAI SZÁMÍTÓGÉP-HASZNÁLÓI JOGOSÍTVÁNY VIZSGAFELADATAI

Egyetemek, főiskolák

Magyar felsőoktatási intézmények a Világhálón

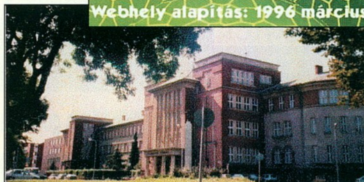
Megyékkel foglalkozó honismereti sorozatunk sikerén felbuzdulva most ismét egy hazai témát veszünk elő: a továbbiakban – olvasóink leveleit is figyelembe véve – magyar egyetemek és főiskolák honlapjait fogjuk bemutatni.

Szombathely: Egyetemi jogokat szeretnének

Örökléstani és Környezettudományi Tanszék

Webhely alapítás: 1996 március

Szombathelyen található a **Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola**. Az alig negyedszázados intézmény meglepő módon az ország egyik legnépesebb felsőoktatási egysége: 2477 nappali és 1723 levelező tagozatos hallgatója van. Fő profilja a közoktatás teljes vertikumára irányuló pedagógusképzés, amely a nemzeti alaptanterv szerint hiányterületi szakokkal, valamint a pedagógus-továbbképzés céljait szolgáló szakirányú továbbképzési szakokkal bővül. A BDTF-nak rengeteg terve van, amelyek közül talán legfontosabb az egyetemi jog megszerzése.

Erős törekvése a nem tanár szakok számának gyarapítása is, valamint új képzési területek és formák meghonosítása. Szombathely mellett Budapesten, Kaposváron és Zalaegerszegen folyik kihelyezett képzése.

A Főiskola névadója: Berzsenyi Dániel

1776-1836

A főiskola története mindössze 1959-ig nyúlik vissza, amikor is megalakult a Szombathelyi Tanítóképző Intézet, a Kőszegi Tanítóképző jogutódja. Következő fontosabb lépés az önálló Szombathelyi Tanárképző Főiskola létrehozása volt, 1974-ben. Pontosan tíz évvel ezután vették fel Berzsenyi Dániel nevét, majd 1996-ban beadták 10 szak egyetemi akkreditálásának kérelmét. 1998-ban megkapták az alkalmazott nyelvészet és az uralisztika egyetemi szak indításának engedélyét.

Térjünk ki pár szóban az iskolában folyó képzésre! Sok egyéb felsőoktatási intézményhez hasonlóan itt is van nulladik évfolyam, amelynek célja a

http://www.bdtf.hu/

felkészítés a felvételire, illetve a felsőfokú tanulmányokra. Az itt tett vizsga mentesíthet mind az írásbeli, mind a felvételi vizsga alól. A szakok közül a két egyetemit már említettük, a többit viszont itt hosszú lenne felsorolni, mivel 33-at számolhatunk össze belőlük. Ezek többnyire a „szokásosak”, mint például a matematika, a magyar, a német stb., de van egy-két ritkábban hallott is, mint a szlovén nemzetiségi vagy az egyházzenei szak.

A nem helybéli diákoknak a Pável Ágoston Kollégium biztosít elhelyezést, két külön épülettel és összesen 539 férőhellyel. (Ezek sajnos nem rendelkeznek külön honlappal.) A tanszékek közül egyedül az Öröklestani és Környezettudományi Tanszék rendelkezik saját lappal – reméljük, hogy rövidesen a többi is követi példáját.

Egy nevezetes dátum: október 23.

A **Debreceni Orvostudományi Egyetem** Kelet-Magyarország egyik legismertebb oktatási intézménye. Írásunk apropóját az adja, hogy 1998-ban volt az orvosképzés indulásának 80. évfordulója. Hivatalosan 1918. október 23-án avatták fel az orvosi kart, amelyből 1951-re vált önálló orvosi egyetemmé. (Ki gondolta volna, hogy az 56-os október 23. csak a második, a köztársaság kikiáltása pedig a harmadik az e naphoz fűződő nevezetes események sorában...) 1976-ban indult a fogorvosképzés, majd 1991-ben alakult meg Nyíregyházán a főiskolai kar. Mára négy különböző képzési formában vehetnek részt itt a diákok. A legjelentősebb talán az egyetemi alapképzés: az ide beiratkozottak létszáma 1452 volt a 95/96-os tanévben. Ezután következik a főiskolai képzés, 475 hallgatóval, a doktori képzés 47, majd végül a szakirányú továbbképzés 46 fővel. Ennyi diákhoz sok tanár is kell: az oktató/tanuló arány egy az öthöz, ami egész jónak tűnik.

Az, hogy valaki mennyi idő alatt végzi el a DOTE-t, nem csak a fenti képzési szintektől, hanem a választott szaktól is függ. Míg egy általános orvos tanulóideje hat év, addig egy fogorvosé öt, főiskolai szakon négy vagy három, PhD-n három. Tandíj – mivel eltörölték – nincs, de ha valaki külföldi, akkor kemény 6500 dollárt kell fizetnie. (Hogy mennyi időre, az nem derül ki a hivatalos oldalról, de valószínűleg egy félévre. Mindenesetre 95/96-ban 80 külföldi hallgatója volt a DOTE-nek.)

Talán a kedves olvasókban is felmerült már a kérdés, hogy mi az, amit a főiskolai alapképzésen taníthatnak, hiszen egy orvos vagy orvos, és akkor hat év, vagy nem... Nos, természetesen a főiskolai rész nem orvosokat képez. Védőnők, diplomás ápolók, általános szociális munkások, egészségügyi ügyvitelszervezők vagy újabban laboranalitikusok lehetnek a diákokból, akik tehát nem a szó szoros értelemben vett gyógyítással, hanem az ahhoz kapcsolódó, de szintén nélkülözhetetlen feladatokkal foglalkoznak majd.

A DOTE szerverei a fő homepage-en kívül egyéb szervezeti egységek oldalait is tartalmazzák, bár néha nem egyszerű feladat megtalálni a magyar verziót: olykor az ember nem is tudja, van-e egyáltalán. Mikrobiológiai Intézet, Radiológiai Intézet, Bőrklinika, Neurológia, Kísérleti Sebész Társaság... Hát meg kell mondanom, engem kirázott a hideg már csak a címektől is, de hát aki a Vészhelyzetet szereti, az itt is biztosan otthonosan érzi majd magát.

Nem ejtettünk még szót a nyitóoldal tetején található vörös keresztről, amely mellett „segíts!” felirat olvasható. Elsőre azt hittük, véradásra szólítanak fel, de másról van szó. Egy 600 grammal született kislánynak gyűjtenek itt a Gyermekklinika Alapítványa Gyermekeinkért munkatársai, akinek a szülei nem tudják kifizetni a több mint félmillió forintos berendezést, amely életének nagyobb biztonságban tudásához kellene: ez egy pulseoximeter, amely a vér oxigénszintjét méri. Lám, bármilyen jó is az orvosképzés, bármennyire fontosnak is tartja az egyetem a technikával való lépéstartást, bizony a pénz néha nagyobb úr mindenfajta eskünél, tudásnál és jóakaratnál...

http://www.dote.hu

A virtuális képtár mindig nyitva áll

Létezik egy múzeum, ahová mindenki akkor mehet, amikor csak akar, és annyi időt tölthet egy kép előtt, amennyi jólesik. Bárki kedvére barangolhat a magyar festőművészek (**http://www.kfki.hu/keptar/**) és a világhírű reneszánsz mesterek (**http://sunserv.kfki.hu/~arthp/**) alkotásai között. *Krén Emil,* a virtuális képtár alapítója saját bevallása szerint évek óta a gyűjtemény bővítésével tölti éjszakáit. Nem csoda, hogy egy kicsit mindig álmos. Igazi megszállott, a szó pozitív értelmében. Egy képpel minimum negyedórát tölt: a gyűjtemény jelenleg mintegy 7000 darabból áll, tehát ez eddig legalább két és fél hónap folyamatos számítógépezést tesz ki... 1996-ban kezdett a hatalmas vállalkozásba *Marx Dániel* egyetemi hallgatóval és a KFKI Számítástechnikai Rt. anyagi támogatásával.

– Fizikusként, kutatóintézetben dolgozva már a kezdetektől használtam az Internetet. Köztudott, hogy a web is egy kutatóintézetből, a genfi Nukleáris Központból indult el. Az évek során egyre közelebb kerültem az informatikához. A művészet mindig is vonzott: a reneszánszot és a XX. század eleji magyar festészetet különösen szeretem. Gyerekkorom óta nagy múzeumjáró vagyok. Fizikusként gyakran voltam külföldi tanácskozásokon: olyan hosszú konferencia nincs, amely mellett ne lehetne egy múzeumot megnézni. A gyűjtőszenvedély mindig erős volt bennem. Egyetemista korom óta rengeteg reprodukciót, képeslapot, képzőművészeti albumot vásároltam, itthon és külföldön egyaránt. A gyűjtést folytatom most is, csak már nem albumban tartom a „kincseket", hanem – a digitális technika segítségével – az Interneten.

– Első lépésként saját, papíron meglévő képgyűjteményét vitte a Világhálóra?

– Az Internetet kezdettől fogva sokan szidták, mondván, hogy rengeteg „szemét", vagyis káros tartalom jelenik meg rajta. Elhatároztam, hogy ennek cáfolatául alapítok egy virtuális galériát. *Marx Dániel* egyetemi hallgatóval kitaláltunk egy mindenki számára jól érthető és használható rendszert, amit először az Internetről leszedett képekre alkalmaztunk. Máig pontos munkamegosztásban dolgozunk: a szoftverproblémákkal Marx Dániel informatika szakos egyetemi hallgató foglalkozik, a művészeti kérdésekkel pedig én.

– Milyen céljaik voltak a múzeum alapításakor?

– Legfőbb célunk mindig a magyar képzőművészet széles körű megismertetése volt, de mielőtt ebbe belekezdtünk, készítettünk egy modellt, amelyen mindent kipróbáltunk: ennek té-

májául az európai reneszánsz művészetet választottuk, mert ez világszerte nagyon népszerű. A gyűjtemény darabjait angol nyelvű magyarázó szöveggel láttuk el. A pozitív, elsősorban külföldről érkező visszajelzések óta folyamatosan bővítjük az anyagot: minél több képet szeretnénk jól használható magyarázatokkal, amelyek tartalmazzák az alkotó életrajzát, a mű fontosabb adatait és az ún. tárlatvezetést, a bemutatott műtárgyakat valamilyen logika szerint összekötő szöveget. A XIII–XVII. századi európai művészet lehető legteljesebb bemutatására törekszünk. Tudjuk, hogy szinte lehetetlenre vállalkozunk: jelenleg 4000 képből áll a gyűjtemény. A magyarázatokhoz a legjobb angol nyelvű szakirodalomból vettem át szövegeket, néha egész fejezeteket. Bár nálunk nem valódi műalkotások, csupán reprodukciók láthatók, külföldi és hazai látogatóink száma így is egyre nő.

– A magyar művészetet bemutató virtuális tárlat is ilyen népszerű?

– A magyar képtár mindössze másfél éve látható. Széles körű megismertetése jóval nehezebb feladat, mint az európai reneszánsz gyűjteményé. A Magyar Nemzeti Galéria munkatársai és más magyar múzeumok rendelkezésünkre bocsátják kiadványaikat, és időnként a művekhez írt magyarázó szövegekkel is segítenek. Ahhoz, hogy a magyar művészetet a kezdetektől napjainkig bemutató – jelenleg 2750 műből álló – gyűjtemény világszerte ismertté váljon, a magyarázatokat angolra kell fordíttatnunk. Ez jelentős terhet jelent, így anyagi támogatókra van szükségünk.

– Szellemi tőkében viszont szerencsére egyáltalán nincs-hiány...

– A virtuális galéria koncepcióját és a megvalósítás módját szerzői alkotásnak tekintjük. Gyűjteményünk képei a megszokott logika (alkotók, témák, műfajok, címek stb.) és egészen más, egyéni óhajok szerint is kikereshetők. Másik hasznos és közkedvelt szolgáltatásunk a képeslapküldés. Népszerűsége a pontatlan e-mail címzés miatt hozzánk visszaküldött képeslapok mennyiségéből is lemérhető: naponta tíz is érkezik. Szerencsére jóval több talál célba...

A múzeumok múzeuma

Igénytelen, rövidke oldalnak látszik, a fehér hátteret valami kis jelentéktelen grafika díszíti, de ez ne tévesszen meg senkit. Einstein is aránylag rosszul öltözött. Az egyszerű külső mögött a **www.museumlink.com** oldalon az egész Internet egyik legnagyobb szabású vállalkozása rejlik. Amint rábukkantam, máris vetődtem az Add to Favorites menüpontra, mert tudtam, hogy ide haza fogok járni, amíg csak meglesz.

Az oldal szerkesztőinek célja ugyanis a világ összes múzeumának (!) feltérképezése. Kezdve, mondjuk, a British Museumtól egészen a szentendrei marcipánmúzeumig, ha egyszer majd a tulaj Internet-honlapot készít magának. Amiről a Museumlink üzemeltetői tudomást szereznek, azt terveik szerint azonnal bekapcsolják.

A gigantikus terv egyelőre a megvalósulás kezdetén jár ugyan, de máris ötszáznál több linket tartalmaz, főként amerikai és kanadai múzeumokét. Aki keres, az persze talál, hiszen néhány nagyobb európai intézmény linkjét is feltették.

Révbíró Tamás

HALADÁSI IRÁNY

HALADÁSI IRÁNY

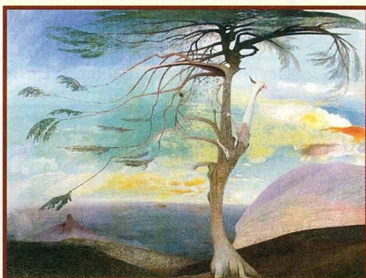
– *Van másfajta kapcsolat is a láthatatlan közönséggel?*

– Naponta 15–20 beírás érkezik vendégkönyvünkbe, és ugyanennyi e-mail. Vannak, akik otthon őrzött képeikről szeretnék tudni, hogy hamisítványok-e, vagy sem, és hogy mennyit érnek: ebben nem tudunk segíteni. Híres magyar művészek (pl. *Borsos József, Csók István* és mások) leszármazottjaitól is gyakran kapunk köszönő sorokat. Én legjobban azoknak a leveleknek örülök, amelyek az iskolai órákon tartott virtuális múzeumi barangolásokról értesítenek. Egyelőre több a külföldi visszajelzés, de itthon is sok rendszeres látogatónk van, mind a hazai, mind a nemzetközi képtárban. A tanárok, iskolai könyvtárak számára – az internetes használat elősegítésére, az online idő csökkentésére – készítünk egy CD-ROM-ra rögzített változatot, amely a szerverhez kötött keresésen és a képeslapküldésen kívül mindent tartalmaz. Azt szeretnénk, ha tanárok és diákok, laikusok és szakemberek egyaránt rendszeresen látogatnák a képtárat. A műkedvelő múzeumjáróktól és az iskolai felhasználóktól már sok pozitív visszajelzést kaptunk a világ minden részéről. A szakemberek viszont többet várnak tőlünk: a jelenleginél pontosabb adatokat, részletesebb szakszövegeket. Ezek megír(at)ásához anyagi támogatókra van szükség. Gyűjteményünket már jelenlegi állapotában is használhatják a szakemberek, például könyvek írásához és illusztrálásához, illetve tárlatok rendezéséhez.

– *A valódi múzeumok hogy reagálnak a virtuális képtárra?*

– Idén tavasszal egy kanadai nemzetközi múzeumi informatikai konferencián nagy elismerést kapott a gyűjtemény, de nem tartják követendő példának a múzeumok számára: attól félnek, hogy a virtuális tárlatok elterjedésével csökken a valóságos múzeumok látogatottsága. Ez nyilvánvalóan nem így van. Az viszont tény, hogy a jogvédelem nincs biztosítva: a múzeumi tárgyakról készült képek a Világhálón keresztül könnyen illetéktelen felhasználókhoz juthatnak. Ha egy műtárgyat könyvbéli illusztrációként akarnak használni, azt csak a múzeum beleegyezésével, megfelelő jogdíjért tehetik meg. Sokan attól tartanak, hogy a virtuális gyűjtemény képernyőre optimalizált festményeit lelopják, és könyvekben használják fel. Ettől nem kell félni, hiszen képeink nem nyomdakész minőségűek, így képzőművészeti albumokban aligha bukkanhatnak fel. Egy kanadai könyvkiadó nemrég megkeresett, mert látta gyűjteményünkben *Munkácsy Mihály* Ecce Homo című képét, amely tökéletesen illett tervezett kiadványa tartalmához. Összehoztam a kép tulajdonosa, a debreceni Déry Múzeum illetékesével, és a festményről készült színes diapozitív néhány nap múlva Quebecben volt. A könyv azóta már meg is jelent, nemrég küldtek egy tiszteletpéldányt. Nagy öröm, hogy közreműködésünkkel Kanadában többen megismerhetik ezt a Munkácsy-festményt is. Biztos vagyok benne, hogy a jó szándékú múzeumlátogatók többen vannak, mint akik a virtuális képtár reprodukcióit jogtalanul használják fel. A múzeumok óvatosságát túlzottnak tartom. Virtuális képtárunk szerepel a világ összes virtuális és valódi galériájának címét tartalmazó jegyzékben.

Sajó Yvette

www.prim-online.com/pokember

A NETHEADS rovat, amely az elmúlt évben a Matáv jóvoltából került be lapunkba, az Origo megnyitásával végképp a webre költözik. Tavaly az volt a gyakorlat, hogy a Hálóra való kiakasztás előtt az Internet Kalauzban nyomtatásban is megjelentek „cekkerfej" interjúi (más neves cekkerfejekkel), az idén azonban ebből csak a Háló marad... Az online verzióban – ahogy azt „cekkerfej" egy e-mailben tudatta velünk – a mostani havi periodicitás folyamatosan elmosódik, így a stáb nem is nagyon tudna egy havi laphoz igazodni...

Egy Internet Kalauz jellegű szabadidő-magazinban – amely eredeti célja szerint az Internet által megnyílt új szabadidős lehetőségekre, ismeretszerzési forrásokra, munkaalkalmakra, üzleti gondolkodásmódra kívánja felhívni az olvasók figyelmét – ugyanakkor nem rossz, ha a Háló szerelmesei hónapról hónapra elmesélik, hogy őket mi ragadta meg a web kínálatában, ők miért váltak „pókemberré". Éppen ezért elindítottuk PÓKEMBER rovatunkat, amelyben kicsit másként (tudomásul véve, hogy a NETHEADS azért a weben folytatódik) megpróbáljuk a NETHEADS legjobb hagyományait átmenteni, folyamatosan mutatunk be olyan embereket, akiknek az átlagosnál egy kicsit több közük van az Internethez. Nem a „szenvedélybetegekre" vagyunk kíváncsiak, hanem azokra, akik már megtanultak együtt élni a Világhálóval, és nekünk, közembereknek is segítségünkre lehetnek abban, hogy akklimatizálódhassunk.

Elvégre a következő évezred a weben informálódó, elektronikusan kommunikáló, távmunkában dolgozó, Interneten szórakozó, Hálón élő pókemberek évezrede lesz.

Egy szociológus, aki borsot tört a Matáv orra alá

www.altavizsla.com

Vagy a mai böngészőknél, amelyek a www-t és a .com-ot maguktól is kitalálják: altavizsla.

Ismerős a cím? Nem www.altavizsla.matav.hu, hanem csak úgy egyszerűen: altavizsla.

Miközben a Matáv kemény egyezségek során a Compaqtól megszerezte magának a kiváló keresőrendszert, elfelejtette körbebástyázni az ilyenkor lehetséges domain-nevekkel, így egy 24 esztendős leányzó kihasználta a lehetőséget, és szeptember 24-én lefoglalta magának. **Hargittai Eszter (hargittai@eszter.com)** jelenleg Princetonban él és tanul, így a Magyarok a nagyvilágban című sorozatunk egyik főhőse is lehetne.

Internet Kalauz: – Hogyan kerültél az Amerikai Egyesült Államokba?

Hargittai Eszter: – Harmadikos gimnazistaként döntöttem úgy, hogy az USA-ba megyek majd továbbtanulni. Apukám több amerikai egyetemen dolgozott vendégprofesszorként, és gyakran elkísérte a család is. Ezek a „kiruccanások" alkalmat adtak az amerikai oktatási rendszer megismerésére. Leginkább az tetszik benne, hogy sokkal nyitottabb, mint az otthoni. Nem kell rögtön az első pillanattól tudni, hogy mit akar majd csinálni az ember, mire szeretne szakosodni. 1992-ben érettségiztem az ELTE Trefort Gyakorló Iskolájában, és szeptemberben kijöttem az USA-ba az ún. Smith College (**www.smith.edu**) nevű kicsi leányegyetemre, ami Massachusetts államban van, New Yorktól pár órányira, északra. Mivel határozott elképzelésem nem volt, két éven keresztül mindenfélét tanultam, a geológiától kezdve a franciáig, az informatikától egészen a képzőművészetig. Ez nagyon jó volt. Mivel a szociológiaórákat nagyon élveztem, úgy döntöttem, ezt választom szakként. A harmadik egyetemi évemet Genfben töltöttem, ahol a Smithnek létezik egy egyéves programja. Fantasztikusan sikerült – azóta is imádom Genfet! Az utóbbi négy évben már ötször mentem vissza látogatóba. Franciául már a genfi tartózkodásom előtt tudtam, legalábbis elvileg, ám igazán csak az egyéves ott-tartózkodás alatt sajátítottam el a nyelvet.

I. K: – Említetted, hogy a szociológia mellett kötöttél ki. Ezen belül mi foglalkoztat leginkább?

H. E.: – Doktoranduszként – amely státusz már munkavégzésként is felfogható, ám bizonyos szempontból még mindig hallgató vagyok – a különböző kommunikációs rendszerekkel foglalkozom. Ezen belül természetesen érdekel az Internet is, de közel áll hozzám a kulturális szociológia, a szervezetszociológia és a gazdaságszociológia is. Az Internetet is leginkább ilyen szempontokból vizsgálom. Még legalább négy év, amíg elvégzem a programot. Konkrét terveim nincsenek a folytatásra, de leginkább egyetemi tanár szeretnék lenni, mert érdekel mind a kutatás, mind az oktatás.

I. K.: – Saját hálószemeden (www.eszter.com) is kiemelted: a Háló több szempontból is kutatási témád. Mit kutatsz?

H. E.: – Diplomamunkámat (**http://cs.smith.edu/~hargitta/Thesis**) a Világháló egyenlőtlen nemzetközi elterjedéséről írtam. Most fejeztem be egy cikket arról, milyen szabályozási mechanizmusok alakulnak ki egy kommunikációs rendszer „élete" során. Ebben a rádió első éveivel hasonlítom össze az Internetet. Van most egy portal site-okról szóló projektem, de írtam már tanulmányt arról is, hogy milyen előnyökkel és hátrányokkal jár az Internet használata az általános iskolákban. Azzal kevésbé foglalkozom, hogy az egyén hogyan használja a Hálót, de ebben a témában is vannak ötleteim. Kutatási eredményeimről három konferencián számoltam be: Torontóban és San Franciscóban szociológusoknak, Genfben az Internet-világ képviselőinek. Kisebb körökben is beszéltem már: tavaly tartottam egy előadást a Smithen, két hete pedig itt, a környéken. Ez utóbbi az Internetről és a szólásszabadságról szólt.

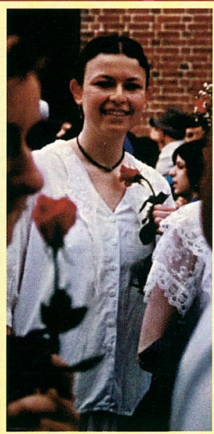
I. K.: – Hogyan kezdődött a kapcsolat az Internettel? Emlékszel az első számítógépedre?

H. E.: – Kilencéves koromban jártunk először az USA-ban, és akkor volt otthon egy Commodore VIC20-as gépünk. Később vett a testvérem egy Commodore 64-est, majd idővel egy IBM PC-re is szert tettünk. Számomra a Háló egyfajta sajtóorgánum. Még a gimiben alapítottam és szerkesztettem egy osztályújságot, az úgynevezett BeLapot, ami kéthetente jelent meg. Egy harminc főből álló lelkes osztály kéthetente képes volt teleírni, s ez igencsak ösztönzően hatott. A Smithen aztán szintén közreműködtem egy újság készítésében, aminek végül a főszerkesztője lettem, de az egy sokkal kisebb vállalkozásnak tekinthető, még ha harmincszor akkora terjedelmű újság volt is, és több anyag fért egy számba, mint két-három BeLapba összesen. 1993 nyarán külsősként dolgoztam a Magyar Hírlap Budapest rovatánál. Genfben szintén dolgoztam egy lapnál: franciáról angolra fordítottam anyagokat.

I. K.: – Kanyarodjunk még vissza a számítógépek világához.

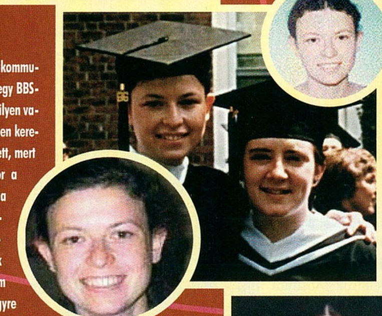
H. E.: – Rendben. A Smithen elsőévesen felvettem egy ún. Computer Literacy (számítógépes műveltség) órát. Na-

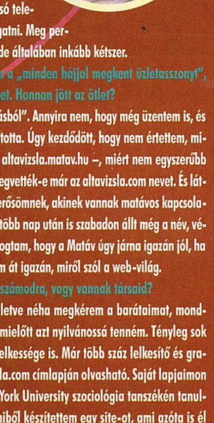
gyon jól ment, így a következő évben felvettek tanársegédnek. Azt az órát *Joe O'Rourke* professzor tanította, akivel néha „emilezgettünk" az esti órákban, amikor én éppen a laborban voltam a hallgatókkal. Megtudta, hogy szociológia szakos vagyok, és egyszer megkérdezte, nincs-e kedvem dolgozni vele egy tanulmányon, ami nekem is érdekes lehetne. A tanulmány arról szólt, milyen százalékban találhatók nők az informatika tanszékeken különböző pozíciókban. Akkor kezdődött egy szuper munkakapcsolat Joe-val: három különböző projekten dolgoztunk együtt. Genfi évem után nyárra visszatértem a Smithre, és ismét Joe-val dolgoztam, így sok időt töltöttem az informatika tanszéken, ahol nagyon jó minőségű gépek voltak. Ekkor kezdett elterjedni a web. Nyár lévén sok időm volt, és elkezdtem megalkotni a saját oldalaimat. Akkor még nem léteztek szerkesztőprogramok, és úgy tanultam meg én is a HTML nyelvet, mint akkoriban az emberek többsége: mások oldalait figyelve. Azóta is közvetlenül a kóddal dolgozom.

I. K.: – Az Internetet magánemberként mire használod leginkább?

H. E.: – Amikor hat éve az Internetre léptem, néha kommunikáltam másokkal a „talkon" keresztül, illetve még egy BBS-en is részt vettem, de mostanában már nem használok ilyen valós idejű kommunikációs eszközöket. Leginkább a weben keresek konkrét információkat. Persze az „emilezés" mellett, mert a Hálón a legtöbb időt levelezéssel töltöm. Amikor a Smithre kerültem, anyukám mondta, hogy nézzek utána az e-mailnek, mert ő akkor már használta otthon, az ELTE-n. Utánanéztem, kaptam címet, így tudtunk levelezni, amivel sok pénzt és időt spóroltunk meg. Vannak magyar ismerőseim az USA-ban, de a legjobb barátaim Magyarországon élnek. Szerencsére manapság egyre könnyebb tartani a kapcsolatot (e-mail, viszonylag olcsó telefonálási lehetőség), és egyre többen meg tudnak látogatni. Meg persze én is hazalátogatok, minimum egyszer egy évben, de általában inkább kétszer.

I. K.: – Abban, amit elmondtál, sehol sem lelem a „minden hájjal megkent üzletasszonyt", pedig az altavizsla.com levédése valami ilyesmit sejtet. Honnan jött az ötlet?

H. E.: – Nos, korántsem „üzletasszonyi megfontolásból". Annyira nem, hogy még üzentem is, és hagytam időt a Matávnak, ám a füle botját sem mozdította. Úgy kezdődött, hogy nem értettem, miért ilyen komplikált címen van a Matáv keresőgépe – altavizsla.matav.hu –, miért nem egyszerűbb változatot használnak. Aztán megnéztem, egyáltalán megvették-e már az altavizsla.com nevet. És láttam, hogy érdekes módon nem! Ekkor szóltam egy ismerősömnek, akinek vannak matávos kapcsolatai, hogy esetleg jobban oda kéne figyelniük, de mivel több nap után is szabadon állt még a név, végül megvettem. Ezek után már csak magamban mosolyogtam, hogy a Matáv úgy járna igazán jól, ha konzultánsként foglalkoztatna, mert úgy tűnik, én látom át igazán, miről szól a web-világ.

I. K.: – Az altavizsla.com „egyemberes" munka számodra, vagy vannak társaid?

H. E.: – Az altavizsla.comot egyedül készítem, illetve néha megkérem a barátaimat, mondjanak véleményt egy ötletről vagy egy kivitelezésről, mielőtt azt nyilvánossá tenném. Tényleg sok időt vesz el, de nagyon élvezetes, és buzdít a nézők lelkessége is. Már több száz lelkesítő és gratuláló megjegyzést kaptam. Ezek közül pár az altavizsla.com címlapján olvasható. Saját lapjaimon kívül dolgoztam már más lapokon is. Két éve a New York University szociológia tanszékén tanultam egy évig, és ott én voltam a web-mester. A semmiből készítettem egy site-ot, ami azóta is él (**www.nyu.edu/gsas/dept/socio**). Most, a nyáron pedig egy princetoni professzoromnak dolgoztam: az egyik órájához készítettem egy nagyon részletes site-ot Mexikóról és Kubáról. Ezen az órán a diákok minden héten online dolgozatot is kitöltenek, amit automatikusan javít egy program. Ennek az órának a lapja a **www.princeton.edu/~mexicuba** címen látható.

I. K.: – Az altavizsla.com-on sok link utal a HIX-re és az iNteRNeTTóra. Ők is támogatnak téged? Személyesen ismered *Hollósi Józsefet* és *Nyirő Andrást*, vagy csak a Neten keresztül vagy velük kapcsolatban?

H. E.: – Az altavizsla.com lényege, hogy jó minőségű, érdekes és hasznos lapokat szimatol ki. Ezenkívül különösen szívesen szólaltat meg nonprofit, jótékony célú lapokat. A HIX a saját érdemei miatt került fel. Én magam már több mint hat éve használom, többször voltak segítségemre a különböző rovatok. Amikor New Yorkban éltem, elég sok időm volt, és írtam Hollósi Józsinak, ha esetleg szüksége lenne segítségre a HIX-szel kapcsolatban, akkor nyugodtan szóljon. Kiderült, hogy a környéken dolgozik, így egyszer elmentünk együtt ebédelni. Azóta tartjuk a kapcsolatot. Nem sok Amerikában tartózkodó nagy magyar internetezőről tudok, így öröm volt rátalálni Józsira. Nagyon jó fej, örülök, hogy megismerhettem. Nemrégiben, amikor hazament, hozott nekem magyar csokit, aminek külön örültem :-). Az iNteRNeTTón kapocs található az Altavizsláról szóló cikkre. Az írás az ő ötletük volt; jó, érdekes, és rólunk szól, így örömmel tettem fel rá kapcsot. A többi internettós írásra azért van kapocs, mert szintén jó minőségűek és izgalmasak. Az iNteRNeTTóra konkrétan nincs link, csak a sajtó részben, ahonnan minden egyéb altavizsla.com-ról szóló sajtóorgánumra el lehet jutni. Nyirő Andrással még sosem találkoztam, de az altavizsla.com óta néha váltunk e-mailt.

I. K.: – A matávosok mit szóltak az altavizsla.com-hoz?

H. E.: – Amikor megjelent róla a hír, kaptam egy rövid kis e-mailt egy matávos munkatárstól: örül, hogy olyan népszerű az Altavizsla, hogy már a .com-os változata is megjelent. Ezenkívül csak annyit tudok az álláspontjukról, amennyi elhangzott a Modem Idők című rádióműsor interjújában (**www.net.hu/modemidok/real_archiv/modemidok981001.ram**).

I. K.: – Ezzel az ötlettel egy csapásra kiemelkedtél a magyar „internauták" közül – ráadásul női netezőként! Szociológus doktoranduszként hogyan látod a nők helyzetét az Interneten?

H. E.: – Ahhoz nem kell szociológus doktorandusznak lenni, hogy az ember lássa, a „magyar Hálón" több a férfi, mint a nő. Legalábbis a Háló webes részén jobban látni férfiakat. Ez egyáltalán nem igaz az „amerikai Hálón", ahol, ha jól tudom, ma már nagyjából egyenlő az arány. Ennek a különbségnek valószínűleg több oka is van, de nem ismerem megfelelően az otthoni helyzetet ahhoz, hogy részletesen elemezhessem.

I. K.: – Hányan nézik naponta az altavizsla.com-ot? Mit jelent neked az itteni siker?

H. E.: – Hétköznapokon körülbelül 2000–2200-szor hívják le az oldalt, hétvégeken felére csökken ez a szám. A látogatók 20–30 százaléka a kiszimatolt kapcsokat nézi meg, a többiek a különböző keresőket használják. A sok-sok lelkes üzenet nagyon jólesik. Páran írták, hogy nem értik, miről van szó, de nem adták meg a címüket, így nem tudtam nekik válaszolni. A használók igényei szerint fejlesztem az oldalakat. Naponta többen írnak, mit szeretnének látni a lapon, ezek szerint bővítem a kiszimatolt lapok listáját. Többen küldenek kapcsötleteket, ez is sokat segít. Tervezem különböző játékok bevezetését is, hogy érdekes legyen az emberek „vizsla-látogatása". Érdeklődés akad a név miatt is, ami nem meglepő, figyelembe véve az értékét. Mivel szakmailag is portal site-okkal foglalkozom, eléggé tisztában vagyok az értékével, így boldogan fejlesztem.

I. K.: – Tudsz a www.altavizsla.hu-ról? Mit szólsz hozzá?

H. E.: – Amikor megjelent az iNteRNeTTóban az altavizsla.com-ról a hír, még aznap – vagy másnap – kaptam egy e-mailt egy magyarországi használótól, hogy milyen jó ötlet, és ő most akkor regisztrálja az altavizsla.hu címet, már el is kezdte egy bt. alapítását. Amikor eszembe jutott az altavizsla.com, akkor természetesen eszembe jutott az altavizsla.net, altavizsla.org és altavizsla.hu is. Mivel a .com a legnépszerűbb domain-név, ezért nem foglalkoztam a többivel. A .net és az .org címet a Matáv még aznap megvette, a .hu-t pedig pár nappal később, gondolom, az az illető, aki írt nekem. A .hu-t sokkal komplikáltabb regisztráltatni, mint a .com-ot, ezért sem foglalkoztam vele.

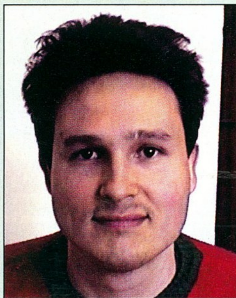
(Nyilván ezért nem is futott még le a dolog – ugyanis a www.altavizsla.hu mögött nem egy bt. áll, hanem egy leleményes Internet-szolgáltató.)

Csapó Ida – Kéner Eszter

Nyolcvanezer emberre főz, és mellette ott a home banking...

Hogy miképp sodorta a 27 éves *Mosoni Szabolcsot* Németországba az élet, arról így vall:

– Az általános iskola elvégzése után az ádándi „ekeegyetemre" mezőgazdasági gépszerelőnek jelentkeztem, ugyanis előtte a tanulmányi eredményeim nem voltak valami kimagaslóak :-). Mielőtt ott is baj lett volna, abbahagytam. Ezután sok mindenbe belekezdtem, de leginkább Enyingen apám autószerelő-műhelyében segítettem, ahova 15 éves koromban álltam be. Sajnos a gyér forgalom miatt a műhely tönkrement, és mivel anyám fodrászként szintén nem keresett vagyonokat, a család anyagi helyzete nagyon megromlott. A kritikus helyzetben szüleimmel arra az elhatározásra jutottunk, hogy kitelepülünk Németországba, és szerencsét próbálunk. A húgom, aki három évvel fiatalabb nálam, már akkor is jól beszélt németül, ezért itt rögtön tudta folytatni az iskolát. Apámnak – szülői örökségének köszönhetően – szintén nem volt gondja a nyelvvel, rögtön talált is munkát egy autószerelő-műhelyben. A mai napig is ott dolgozik. Anyám és én nyelvtanfolyamra jártunk eleinte. A beilleszkedés elég könnyen ment, és a tízhónapos intenzív nyelvtanfolyam után a nyelvvel sem voltak problémáim. Nem úgy, mint annak idején az orosszal, amit 5 évig tanultam, de a mai napig sem tudok semmit.

Mosoni Szabolcs a nyelvtanfolyam után szakácstanulónak jelentkezett Schweinfurtba. A szakma megtanulása 3 évig tartott, ugyanúgy, mint Magyarországon. Édesanyja ebben az időben egy ruhagyárban dolgozott, húga pedig gyógyszerész-asszisztensi végzettséget szerzett.

– A feleségemet még otthon, 14 éves koromban ismertem meg, három évvel fiatalabb nálam. A tanulást annak idején e miatt a kapcsolat miatt is hanyagoltam, de amúgy is világéletemben utáltam az iskolát. Csak itt, Németországban szerettem meg :-). Végül is nem bántam meg, hogy akkor inkább a szívemre hallgattam. Egy évvel ezelőtt kötöttünk házasságot. Az esküvőnk előtt csak néha tudtuk meglátogatni egymást, de most már szerencsére van tartózkodási engedélye. Ő Magyarországon tanulta a szakácsmesterséget, mindketten a Lufthansa Service Gesellschaftnál – röviden LSG Skyfood – dolgozunk. Magyarosan csak otthon főzünk, a munkahelyünkön nincs ilyenre lehetőségünk. Itt inkább az olaszos, ázsiai, angolos, sváb ízek a jellemzőek. A repülőkön utazóknak körülbelül hatvan-nyolcvanezer adag ételt állítunk elő naponta, vagyis tonnák tucatjait. Persze mindez a modern, komputervezérlésű gépek nélkül lehetetlen lenne, és még így is adódnak néha problémák. Mindezt hat szakács és tíz segéd végzi el. A legtöbb menü félkész és mélyfagyasztott áruból készül. Rendes étteremben már nem dolgoznék, mert abból nem lehet megélni, és azt sem szeretem, ha valamit szoros határidőn belül, gyorsan kell elkészíteni. Itt az emberek a nem zsíros, gyors ételeket kedvelik, az egészséges táplálkozás a divat, én viszont személy szerint a Coca-Colát imádom, és az édességeket. Lényeg, hogy hizlaljon és ártson. Az a finom :-).

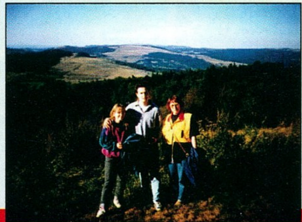
– A beilleszkedés egy másik ország, másik nép életébe könnyen ment?

– Családom német származású, így könnyen, de az állampolgárságért kellett vagy öt évet pereskedni Bajorország (Freistaat Bayern) ellen. A nagyszüleim Magyarországon elő németek voltak, mivel azonban a szocializmusban nevüket Malerről Mosinira magyarosították, a német hatóságok nehezen akarták elismerni német származásunkat. Itteni magyarokat nem ismerek. A három-négy évvel ezelőtt megismert magyar körzeti orvosom – *dr. Czágány Ferenc* Stadtlauringenből – sajnos nemrég meghalt. Honvágyam sosem volt, mivel a családom is velem van. A feleségemmel most egy borvidéken élünk, szüleim pedig a Rhönhegységben laknak, ami innen körülbelül 200 kilométerre van. A húgom mintegy 300 kilométerre lakik tőlünk, Schweinfurtban, ezért csak ritkán találkozunk. Az igazi örömöt számomra mindenekelőtt az jelenti, hogy végre velem élhet a feleségem. Az esküvő előtt tíz évig csak a barátnőm lehetett. Van rendes munkám, és amit el szeretnék érni, azt el is érem. Igaz, mindenért keményen meg kell dolgoznom. Annak idején a szüleimmel közösen vettünk egy kétlakásos nagy házat, és elmondhatom, rendezett életem van. A nyelvet és az itteni törvényeket, mentalitást könnyű volt megszoknom. Nagyon szeretek itt élni, mert az emberek nagyon kedvesek és segítőkészek, a táj pedig gyönyörű. A kapcsolatot annyiban tartom az óhazával, hogy egy évben egyszer-kétszer hazamegyek, meglátogatni a rokonokat, a régi barátokat. E-mailen keresztül csak egy magyar levelezőtársam van, *Vincze László* Zalaegerszegről. A magyar újságok közül leginkább a Kiskegyedet, a Meglepetést, a Nők Lapját olvassuk – már amikor megtehetjük. A feleségemmel jókat szoktunk derülni a lapok írásain, kivéve a Nők Lapját, amiben néha kevésbé vidám dolgok vannak. A Duna Tv-t lehet fogni a szüleimnél, Wildfleckenben, és a Kossuth, illetve a Petőfi rádió is hallható szatelliten keresztül.

– Sőt ma már nem csak műholdas csatornák, hanem internetesek is vannak, ahol az újságok, a rádiók, sőt a tévé is elérhető. Nem próbáltad még?

– Dehogynem, elég régi számítógépbarát vagyok. Magyarországon még csak egy C–64-esem volt, amin leginkább játszottam, de aztán itt, Németországban egy újságban olvastam, hogy két ember valami számítógépes hálózaton ismerte meg egymást. Később kiderült, hogy ez nem más, mint az Internet. Mindez annyira piszkálta a fantáziámat, hogy azt mondtam: egy ilyen hálózatban én is szeretnék jelen lenni. Megismertem, megszerettem, és 1994 óta használom az Internetet. Szerintem óriási dolog, mert lexikonnak sem rossz: majdnem minden kérdésre találok választ, hanganyagot, képeket stb., bár a munkám és a feleségem miatt – ő nem nézi jó szemmel – kevesebb idő jut a számítógépre. Amit viszont ma már muszáj az Interneten keresztül bonyolítani, az a pénzforgalom. Itt mindenki bankszámlára kap fizetést, és természetesen az Internet a legjobb eszköz arra, hogy az ember otthonról intézze banki ügyeit, az átutalásokat, a számlák kifizetését stb.

– És tényleg mindenki megteheti? A kis fizetésűek is megengedhetik maguknak az Internetet?

– Németországban az Internet eléggé elterjedt, sok háztartásban megtalálható, és a fenntartása sem drága. A Telekomnál például 8 DM a havi díja. Ha fent vagyok a Hálón, akkor 3 DM óránként az Internet, míg 2 DM/óra a telefonköltség, tehát a telefonbeszélgetések díját külön számolják el. Viszonyításképpen annyit, hogy az átlagos német kereset körülbelül nettó 1800-2500 DM.

Csapó Ida
kikelet@elender.hu

INTERNET LOVE STORY VIII.

Rovatszerkesztő: Wesselényi Andrea (andrea@prim.hu, www.wesselenyi.com/love.htm, www.prim-online.com)

Kedves olvasók!

Örülök, hogy egyre többeket késztet írásra a cyberlove-rovat, és ezúton is köszönöm mindenkinek, aki megkeresett, és elmondta saját történetét, gondolatait. Ebben a hónapban lányok leveleiből idézek, legközelebb pedig – ígérem – a fiúk kapnak szót. Addig is várom a hozzászólásokat, leveleket az andrea@prim.hu címre.

INTERNET LOVE STORY

Wesselényi Andrea rovata
az Interneten szövődő szerelmekről

Vitaindító cikk
Igaz történetek + interjúk
Novellák (fikcó)
Társkeresők az Interneten (linkgyűjtemény)
Tanácsok az elektronikus társkereséshez
Galéria: hálón összejött párok fényképei
Küldj nekem egy e-mailt!
Honlapom

Szia Andrea!

21 éves lány vagyok, és Budapesten dolgozom mint projektasszisztens. Rendszeresen olvasom az Internet Love Story rovatot, főként mivel velem is megesett egy pár regénybe illő internetes történet. Ha belegondolok... Sosem álmodtam volna, hogy egy francia fiú, akit mindössze két hónapja ismertem meg egy chatboxban, pusztán a kedvemért ellátogat Budapestre, és itt marad 1 hetet... Azóta már sok idő eltelt, útjaink elváltak...

Mostanában éjszakánként rendszeresen IRC-zek, napközben pedig dolgozom, ami azért elég fárasztó tud lenni. Na, azért az valamelyest vigasztal, hogy e téren nem én vagyok az egyedüli őrült :-). A novemberi számban megjelent cikked késztetett végül is arra, hogy írjak neked arról, ami egyébként már régóta foglalkoztat.

Az IRC-n sok embert ismertem meg az elmúlt fél év alatt. Persze a többségük fiú. Mert hát akik éjszaka fent vannak, azok vagy otthonról, vagy koleszból „nyomulnak", és az előbbi eset saját gépet feltételez, ami nekem szerencsére van. Szóval sok mindenben egyetértettem a lánnyal, aki az IRC „veszélyességéről" beszélt. De el kell mondanom, hogy néhány dologban más a véleményem. Kezdetben én is azt hittem, hogy az ottani fiúk „lelki roncsok", de ez messze nem igaz, noha akadnak olyanok is. A csatornán, ahova rendszerint járok, már szinte mindenkit személyesen ismerek, és egy nagyon jó társaság jött össze. Javarészt fiúkból áll, de azért akadnak lányok is. Nagyon szeretem a fiúk társaságát, és szerintem a legtöbb éjszakai IRC-s lány ugyanígy van ezzel. Persze ilyenkor szinte elkerülhetetlen, hogy egy-két esetben ne történjen valami több is, több mint barátság... Az IRC-n, úgy érzem, sokkal mélyebb és tartósabb kapcsolatok szövődnek, mint legtöbbször az életben (volt szerencsém többeket is megfigyelni, akik IRC-n ismerték meg egymást). Elsősorban azért, mert az ember először a másik lelkét, gondolkodásmódját ismeri meg, és utána persze esetleg egy fotót is kap, de a lényeg, hogy egyik félnek sincs semmi kötelezettsége. Nem úgy, mint amikor megismersz valakit egy diszkóban, elmentek randira... Akkor már valahogy úgy érzed, nem hagyhatod csak úgy ott, ha mégsem tetszik, valamiképp ki kell magyaráznod magad, mentségeket kell keresned stb.

MAGYAR TÁRSKERESŐK AZ INTERNETEN
(Hungarian Personals / Matchmaking Services on the Internet)

Társkereső neve + LINK	Jellemzők	Szolgáltatások
Randizóna	Vadonatúj partnerkereső, ahol szélesen beállítható paraméterek alapján találhatod meg az optimális partnert	Partner társítás
Randivonal	Profin szerkesztett és rendszeresen frissített oldalak, részletes bemutatkozó levelekkel, sok-sok hirdetéssel	Fénykép galéria Levél továbbítás Párválasztó horoszkóp Etikett
DUO	20 és 40 év közötti diplomás fiatalok társkereső klubja , amely egy gazdag tartalmú honlapon mutatkozik be	Programok Klubtagság Hírek, Beszámolók
Externet	Viszonylag új szolgáltatás Szolnokról	fényképes hirdetési lehetőség Lelkisegély Magányosok Klubja
INDA	Tizenévesek társkeresője	Képeslap küldés
Panni társkeresője	Régi, jól bejáratott oldalak, sok hirdetővel., kategóriákba rendezve	Hasznos tanácsok az elektronikus társkereséshez!
Artnet	Fényképes bemutatkozások	-

Internet Love Story nyitó oldal | Igaz történetek + interjúk | Novellák (fickió)
Társkeresők az Interneten | Tanácsok, tippek | Foto galéria
Email | Honlapom

Egyébként az elején engem is kísértett a korábbi cikkedben említett „anyáskodás", ami tényleg a génjeinkben van, de szerencsére most már megtanultam, hogyan kezeljem azokat a fiúkat, akik úgymond nyomulnak rám, és azt mondják, hogy teljesen odavannak értem. Mert bevallhatom, jó párszor szerelmet vallottak már, meg áradoztak rólam, miután megadtam a honlapom címét, de lassan kezdek rájönni, hogy az ember lehet kedves úgy is, hogy az ne legyen kihívó. Azt hiszem azonban, miután rendszeresen önelemzést tartok, elég jól tudom, hogy miért csinálom mindezt. Valójában nekem ez önigazolás – azon túlmenően, hogy szeretek ismerkedni, legyen az illető fiú vagy lány, csak legyen eredeti és kommunikatív. Szeretek ráállni mások hullámhosszára, ahogy azt már említette a múltkori interjúalanyod is. Másrészt pedig, amikor bemegyek a kedvenc csatornámra, és mindenki örül nekem, vagy elmegyünk együtt bulizni, az az érzésem, hogy tartozok valahova, ami szintén nagyon fontos momentum. Szerintem az embernek az egyik legfontosabb dolog az életében, hogy tartozzon valahova, valakihez.

Egyébként meg nem társat és legfőképp nem szerelmet keresek az Interneten, ha ez eddig nem derült volna ki, mivel a barátommal lassan 5 éve vagyunk együtt, ami hosszú idő, de még mindig nagyon szeretjük egymást. Persze néha beleszólt egy-két (múló) szerelem a kapcsolatunkba, de ez még inkább bizonyította, hogy milyen erős is a mi kötődésünk, hiszen mindezek ellenére még mindig együtt vagyunk. Szerencsére nem féltékeny, és nem bánja, hogy sokszor külön útjaim vannak, mint ahogy ezzel a társasággal is. Nagyon megértő, és nekem erre igazán szükségem van, mivel alapvetően nagyon szeretem a függetlenséget.

Ennyit szerettem volna mondani, illetve a korábbiakhoz hozzátenni.

Üdvözlettel:

„Tündér"

(folytatás a 30. oldalon)

INTERNET LOVE STORY VIII.

(folytatás a 29. oldalról)

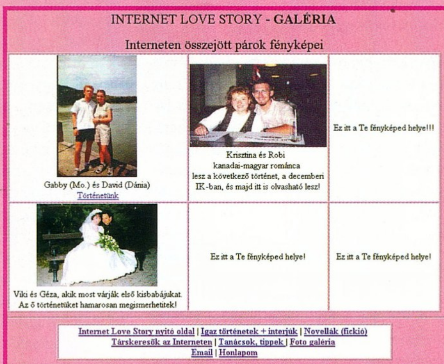
***

Kedves Andrea!

(Először is szeretnélek megkérni, hogy ha esetleg bekerülne az újságba a történetem, se nevet, se címet ne írj rólam – utólag sem szeretnék megbántani senkit... Köszönöm!)

Annyian „ragadtak már billentyűzetet" a témában, de talán még én is tudok valami újat mondani. Szóval Internet Love Story... Én is ismerem – mindkét végletet!

Kezdeném ott, hogy – mint, gondolom, sokaknak – nekem is teljesen megváltoztatta az életemet az Internet, sőt engem is! Amíg nem próbáltam ki, nem tudtam, mi lehet benne olyan jó. Nem értettem, hogy a barátom miért tölt naponta órákat a zöld képernyő előtt (mögött). Aztán egyszer mégiscsak „logi-noltam". Akkoriban még újdonságnak számított, hogy egy nőnemű egyed is betéved az IRC-re, így elég meleg fogadtatásban volt részem, s rövid idő elteltével mondhatni a „csatorna kedvence" lettem. Hetente egyszer, amikor lehetőségem volt használni a rendszert, örültek nekem, mindenben segítettek. Nagyon jó volt, számomra fantasztikus váltás! Korábban viszonylag visszahúzódó emberke voltam, ha hozzám nem szólt valaki, akkor én nem szóltam volna hozzá – s ez az, ami teljesen megváltozott! Az Interneten nincs arcod, s másnak sincs, szabadon hozzászólhatsz bármihez, bárkihez, vitatkozhatsz, ábrándozhatsz, eldobhatod az előítéleteidet, kötetlenül beszélgethetsz bármiről – tehát teljesen szabad minden! Bevallom, az elején kicsit túlzásba is vittem a dolgot, egy kicsit virtualizálódtam, hirtelen fontosabbak lettek a virtuális kapcsolataim, barátaim, mint a közvetlen környezetem – de hát, ha érdekesebb, izgalmasabb?

S itt kezdődtek a problémák. A kezdeti accountomat az akkori barátomtól kaptam, s már akkor kezdett „féltékenykedni", amikor én rövid időn belül népszerűbb lettem, mint ő, aki már évek óta műveli a dolgot. Aztán persze jött más is... Mármint másvalaki, aki már először is ott volt a csatornán. Segített, sokat beszélgettünk, s éreztem, hogy egyre közelebb kerülünk egymáshoz. Éreztem, hogy ez a virtuális valaki – akit sosem láttam, sosem beszéltem vele élőben – kezd fontosabbá válni, mint a barátom... Bár most már tudom, hogy igazából „csak" segített abban, hogy észrevegyem, felismerjem élő kapcsolatom hamisságát, belássam, hogy abból sosem lesz igazán szerelem, s fölösleges tovább áltatni egymást. Az ex-barátom tudott virtuális barátomról, s főleg ezért nem tudta elfogadni a szakítást – nem könnyű versenybe szállni egy nickkel.

A virtuális barátom ugyan egy szomszédos országban élt (amúgy magyar), de a kb. 350 kilométeres távolság egyáltalán nem zavart. Fényképet cseréltünk, ábrándoztunk, hiányoztunk egymásnak, és megtörtént a virtuális szerelmi vallomás is. Fantasztikus volt! Ha más meséli, én sem hiszem el, hogy létezhet ilyen! Akkor semmi nem számított, sem a távolság, sem a személyes kontaktus hiánya, sem az, hogy „élőben" hogy nézhet ki. Akkor azt hittem, hogy le tudom vetkőzni az előítéleteimet!

Most már tudom, hogy nem!

A történet nem ilyen egyszerű. Valaki más is jött, egy másik virtuális kapcsolat, ami egészen másképp kezdődött – első beszélgetésünk után utáltam, a második után érdekes volt, harmadikra beleszerettem :-). Papírlevelet váltottunk – ami sokkal személyesebb, mint a PC egyforma karaktereit bámulni. Fényképet cseréltünk, s mindketten el voltunk ragadtatva a másiktól. Az álompasi, aki nekem kell! Verset írt nekem, tetszettek a gondolatai, tetszett a lelke, tetszett kívül-belül. Mi kell ennél több? De ott volt „az 1. számú" virtuális barát, akivel közeledett a személyes találkozó...

Eljött aztán a találka ideje, egy nagyobb szabású internetes összejövetel alkalmával. Nagyon vártam, és egyben tartottam is tőle. Még az utolsó pillanatban is arra gondoltam, inkább nem megyek el – de aztán a kíváncsiságom győzött. Nem beszéltünk meg semmit, majd megismerjük egymást. Ez azért nem ment elsőre... Amikor megláttam, elgondolkoztam rajta, hogy inkább talán hazamegyek, de aztán úgy éreztem, nem lenne fair. Összeismerkedtünk immár élőben is, és... semmi sem tetszett rajta! Nem tetszett a külseje, egy kicsit sem, nem tetszettek a gesztusai. Semmi! No, így leküzdeni az előítéleteket elég nehéz! Furcsa érzések kavarogtak bennem. Virtuális mederben sokkal rózsaszínűbb volt a dolog, de persze azért mégsem lehettem közömbös iránta, hisz szerettem... Egészen addig...

Aztán estére kicsit oldódott a hangulat, akkor azért már úgy néztünk ki, mint akik talán többek, mint barátok... De az este elmúlt, és ellenkező irányba indultunk, majd maradt a virtualitás. Én pedig teljesen össze voltam kavarodva, nem tudtam, hogy mit érezzek, van-e értelme egyáltalán valamit érezni. Visszakozz, újra IRC, e-mail, és volt pár telefon is...

Úgy egy héttel később meglátogatott „2. számú" virtuális barátom, és vele tökéletes volt minden, tetszett a maga reális valójában is, egy gond volt csak – elvileg egyikünk sem volt szabad. (Mint később megbeszéltük, történhetett volna bármi, ha nem törődünk semmi mással!) Később újra találkoztunk egy szülinapon, ahová nagyon nem akartam elmenni, mert senkit nem ismertem, de meggyőzött, és hát jó, elmentem. Az egész napot együtt töltöttük az esti buliig, s nagyon jól megvoltunk. Arra is gondoltunk, talán nem is megyünk a bulira, de mégis elmentünk. Most már tudom, hogy jól tettük!

Ugyanis ott találkoztam mostani barátommal, pontosabban ott láttam először. Szinte egy szót sem beszéltünk, de megfogott helyes, kedves mosolya, kisfiús arca. Fényképek is készültek, s eljött a következő buli ideje, ahol újra lát-

hattam. Örültem, amikor megjelent, megnézte a fényképeket, beszéltünk pár szót, elköszöntünk, puszit váltottunk – s én teljesen el voltam varázsolva. Mint utóbb kiderült, mindketten éreztük, hogy ott, akkor történt valami kettőnk között.

Körülbelül egy hónap múlva meglát-tam egy listán a címét, de nem voltam benne biztos, hogy ő az. Azért írtam, ő pedig válaszolt, levelezgettünk, nagyon intenzíven, és úgy egy hét levelezés után úgy döntött, meglátogat – csak úgy, mert nincs más dolga. Sétáltunk, beszélgettünk, zenés-táncos szórakozóhely... Sínen voltunk :-).

S amiért mindezt elmeséltem: az eset több mint egy éve történt! Azóta is együtt vagyunk, pedig kezdetben nem jósoltak nagy jövőt kettőnknek, mondván, az internetes kapcsolatoknak hamar vége szakad. Nos, a mi esetünkben azóta is nagy a szerelem, azóta sem számít a távolság, és semmi sem számít! A volt barátommal néha látjuk egymást a Hálón, sértődött, tudom, hogy nagyon megbántottam, és haragszik rám, nehezen tette túl magát a történteken, de személyesen nem találkoztam vele. „1. sz. virtuális barátommal" szintén nem találkoztam azóta, „2. sz. virtuális barátommal" viszont többször is: levelezünk, beszélgetünk, és a legjobb lelki társam lett – kapcsolatunk megfogalmazhatatlan, nagyon fontosak vagyunk egymásnak.

És még egy érdekes dolog: egy ideje már egyáltalán nem olyan fontos az Internet, nem hiányzik, hogy egész nap az IRC-n lógjak, s ezzel a barátom is így van. Ettől függetlenül még mindig fantasztikus lehetőségnek tartom, mert egy jó kis vitatkozásra vagy csak egyszerű véleménynyilvánításra nincs jobb hely.

Amiért tulajdonképpen „klaviatúrát ragadtam" az az, hogy a korábbi cikkekben többnyire olyan sztorik szerepeltek, ahol a kapcsolat már két (!) hónapja tart... Nos íme, itt egy másik példa, hogy több mint egy év után is működik még a dolog! Persze én is láttam ellenpéldákat, ahol a virtuálisan tökéletesen működő kapcsolat éppen csak a varázsát, titokzatos mivoltát veszítette el a személyes találkozással. Kedvenc idézetem: „nem az a kunszt, hogy megkapjuk, amit akarunk, hanem hogy utána is akarjuk".

Sokan mondják, hogy az Internet és általában a számítógépek világa zárkózottá teszi az embert, egy idő után már csak „bitekben gondolkodik", nem tud kilépni a maga kis virtuális világából. Nekem is volt olyan időszakom, amikor nem csináltam mást, mint egész nap e-maileket irogattam, de rájöttem, hogy a személyes kapcsolatok mégiscsak többet érnek. Mindenesetre engem nemhogy zárkózottabbá, de sokkal inkább nyitottabbá tett az Internet, azóta sokkal könnyebben teremtek kapcsolatokat a valós világban is, sok barátom lett, és színesebb az életem.

Köszönöm, hogy meghallgattatok. Talán másnak is érdekes és tanulságos lehet...

***

Kedves Andrea!

Az Internet Kalauzban és a weben is olvastam az Internet Love Storykat. Ennek hatására írok most én is, szeretném elmesélni a mi történetünket, ami – ne lepődj meg – nem kevesebb mint 5 évvel ezelőtt kezdődött, és azóta is tart, sőt...

Akkoriban Szegeden, a JATE angol tanszékén dolgoztam, onnan volt lehetőségem az IRC-re rácsatlakozni. Már korábban is IRC-ztem, de akkor valaki váratlanul odaköszönt nekem. Határozottan emlékszem, hogy ez volt az első mondata: „Szia, te kedves lány!" Erre megkérdeztem: "Honnan tudod, hogy kedves vagyok?"

Szóval ott, az Interneten megismerkedtem egy sráccal, aki budapesti volt, és az ELTE matematika szakán tanult. Valahogy más volt, mint a többi fiú a Neten. Már éppen kezdtem belefáradni, hogy egyikkel sem lehet komolyan szót váltani. Sokat beszélgettünk, és kiderült, hogy nagyon sok közös van bennünk. Egyre szimpatikusabbak lettünk egymásnak, ahogy múltak a napok, hetek. Szinte mindennap találkoztunk az IRC-n, de ha ott nem sikerült, akkor e-maileket írtunk. Gyakran megesett, hogy egyre gondoltunk, mindketten éreztünk az összhangot és azt, hogy fontosak vagyunk egymásnak. Természetesen egy idő után képeket is cseréltünk, és mindkettőnknek tetszett a másik. Telefonon is beszélgettünk néhányszor, a következő lépésként pedig megérett bennünk a gondolat, hogy találkoznunk kellene. Virtuális találkozásunk után egy hónappal elutaztam Budapestre, ahol ő várt a Nyugati Pályaudvaron.

Ez volt az első személyes találkozásunk, ami – bár volt bennünk bőven izgalom és egy nagy adag kíváncsiság – nem hozott csalódást, épp ellenkezőleg. Nagyon tetszett nekem, és én is neki. Iszonyatos hideg volt aznap, még a rózsa is megfagyott a kezemben, amit tőle kaptam, de mi mégsem éreztük, mert egymással voltunk elfoglalva. Egész nap csatangoltunk a Margitszigeten, a Múzeum-kertben. Nagyon jól éreztük magunkat együtt, olyannyira, hogy este majdnem lekéstem a vonatot. Egyikünk számára sem volt kétséges, hogy ennek lesz folytatása.

A találkát követő héten a szokásosnál is élénkebben kommunikáltunk, a rákövetkező hétvégén pedig ő jött el hozzám Szegedre, és onnantól kezdve minden hétvégén találkoztunk. Szerelmünk napról napra egyre erősebb lett, és nemsokára már a közös jövőt terveztük.

Fél év múlva eljegyeztük egymást, az azt követő évben, tehát 1996-ban összeházasodtunk. Én Pestre költöztem, azóta itt élünk együtt, és őrületesen imádjuk egymást. Nem bántunk meg semmit. Márciusra várjuk első kisbabánkat. Olyan felhőtlen boldogságot és sok örömet kívánok minden Interneten megismerkedő párnak, mint amit mi éltünk át, és élünk át nap mint nap.

Üdvözlettel:

Várszegi Viktória és férje, Várszegi Géza

NO MORE SPAM

December táján megszaporodnak a kéretlen elektronikus üzenetek. A védekezésnek számos módja lehet, erről ír többek között a **http://www.abuse.net** kikötő is. Az ott leírtakon kívül fogadjanak meg még egy jó tanácsot: kapcsolják ki browsereikben a „Send your e-mail address as anonymous FTP user password” opciót! Ugyanis a spamküldők egyik jó szokása, hogy az FTP-szerverek naplóiból szedik össze azokat a címeket, ahová azután elküldik spamjeiket.

Sz. D.
dszalay@webmester.hu

WAI – Web Accessibility Initiative

Ne csak szemesnek álljon a (virtuális) világ!

Ahogy a valós életben, úgy a weben barangolva is ritkán gondolunk azokra az embertársainkra, akik nem látnak, hallanak, vagy más fogyatékosságuk miatt nehezebb az életük. A magyarországi állapotokat látva nem csoda, ha azt gondoljuk, az Internet kaotikus világában még elkeserítőbb a helyzetük. Pedig ez már közel sincs így. Legalábbis minden lehetőség adott hozzá, hogy számukra is elérhető legyen az összes információ.

A W3C (World Wide Web Consortium) kidolgozta ajánlását, amelyben olyan eljárásokat javasol a weblap-készítőknek, web-mestereknek, amelyekkel mindenki számára olvashatóvá válnak a lapok. És most nem csak azokra a sérült emberekre kell gondolni, akik egy Braille-nyomtató segítségével élvezik a Net előnyeit, hanem azokra is, akik régi, nem grafikus böngészőkkel szörföznek. A villámgyors technikai fejlődésben, böngészőháborúban sokszor elfeledkezünk róluk, pedig sokan vannak, akik kényszerűségből vagy célszerűségből ezt a megoldást választják.

A HTML már megszületésekor is tartalmazott olyan elemeket, amelyek a szöveges böngészést segítették elő. Elég, ha az ALT attribútumra gondolunk, ami (elvileg) minden képnél rövid magyarázattal szolgál a tartalomról. A fejlődés azonban olyan gyors volt, hogy sem a fejlesztők, sem a web-mesterek nem tudtak lépést tartani. Igazán nem is törekedtek arra, hogy a régebbi böngészők vagy az alternatív eszközök (képernyő-felolvasó programok, szöveges terminálok stb.) igényeinek megfeleljenek, hiszen az újabbnál újabb technikák sokkal érdekesebbek voltak. Mára lassan talán változik a szemlélet, és ezt képviseli a jelenlegi HTML-szabvány, a HTML4 is. Ebben jelentősen bővültek a lehetőségek az alternatív megjelenítésre, és ezzel megszülettek azok az eszközök, amelyekkel mindenki számára elérhető lapok készülhetnek.

A CSS és társai hasonló módon egyre inkább kiszolgálják ezt az igényt, így már nyújtanak megfelelő eszközöket (parancsokat). Mindez azonban kevés, ha nem tudjuk kihasználni azokat. Egy egészséges embernek vagy egy „jó” böngészővel rendelkező szörfösnek még akkor is nehéz elképzelnie a felmerülő nehézségeket, amelyekkel meg kell küzdeni, ha jó a fantáziája.

A web-mesterek (és persze a web-ipar többi résztvevője, így a programkészítők, designerek) segítésére a W3C olyan ajánlásokat dolgozott ki, amelyekben a legfontosabb áttekintendő és felülvizsgálandó pontokat foglalták össze. Sajnos ezek egyelőre kevés helyre jutottak el, legalábbis a Neten járva ezt tapasztalhatjuk. Pedig csak kis odafigyelést igényelnek, és az eredmény igazán megéri.

Tekintsük át a legfontosabb problémákat és megoldásaikat!

A W3C ajánlása a feladatokat 3 csoportba osztotta. Az első csoport a feltétlenül szükséges feladatokat tartalmazza. Ezek nélkül az információk elérhetősége biztosan csorbul. A második csoportba tartoznak azok a feladatok, amelyeket szükséges lenne áttekinteni és megoldani a minél könnyebb kezelhetőség

avigare necesse est...

leírások, tippek, letöltés...

érdekében. És végül a harmadik kategória a legkevésbé lényeges részleteket tartalmazza, amelyek még jobbá tehetik a végeredményt. A lista megtekintésével könnyen észrevehetjük, hogy a legnagyobb eredményt már egészen kis dolgok meghozzák. Például csak egy kis odafigyelés szükséges, hogy mindenütt helyükön legyenek az ALT-tagek, és értelmes információkat tartalmazzanak.

A cikkben található fontosabb címek:

W3C:
http://www.w3.org

WAI:
http://www.w3.org/TR/WD-WAI-PAGEAUTH/
http://www.utoronto.ca/atrc/rd/hm/3tions.htm
http://www.w3.org/WAI/References/HTML4-access
http://www.w3.org/WAI/References/CSS2-access

HTML4:
http://www.w3.org/TR/REC-html40

Ellenőrzőlapok:
http://validator.w3.org/
http://jigsaw.w3.org/css-validator/

A másik fontos tény, amit figyelembe kell vennünk, hogy a HTML4 (amely már megfelelő alternatív megjelenítési lehetőségeket nyújt) egyelőre nem tekinthető teljesen elterjedtnek. Így gondolnunk kell arra is, hogy a régebbi böngészők se maradjanak ki a „jóból". E szempont alapján a problémák megoldását is ketté lehet választani. A HTML4-re épülő megoldások csak a megfelelő böngészőkben fognak működni, szükségesek tehát azok a megoldások is, amelyek mindenhol működnek. (Ha egy kicsit belegondolunk, rögtön feltűnik, hogy a legproblémásabb réteg, amely nem szokványos böngészőkkel rendelkezik, valószínűleg nem képes a HTML legújabb lehetőségeit kiaknázni...)

Induljunk ki abból, hogy olyan böngészővel szeretnénk megnézni siteunkat, amely csak szövegek megjelenítésére képes. Az első gond mindjárt jelentkezik is a képek miatt. De nem csak a képek okoznak nehézséget: hasonlóan nem boldogulunk a videókkal, animációkkal, Java-appletekkel, Shockwave-betétekkel és a többi grafikus csodával. Tehát az első teendő máris adott. Szerencsére erre nagyon jó megoldás kínálkozik. Az ALT attribútum már régen létezik az IMG-tagnél. Ezzel máris érthetővé varázsoltuk a láthatatlan képeket. Hasonlóan járhatunk el a többinél is. Ha fontos információt hordozó grafikai elemről van szó, akkor az ALT kevésnek bizonyulhat. A HTML4 erre az esetre a LONGDESC és a D-LINK attribútumot nyújtja, de ne feledjük, ez csak a legújabb böngészőkben működik.

Hasonlóan járhatunk el a beépített audio esetén is. Egy rövid leírás itt is hasznos lehet.

Ellenőrizzük azt is, hogy a lap fekete-fehérben is használható-e.

Ha ezeket az alapvető intézkedéseket megtettük, máris jó úton haladunk, bár még sok a teendő.

Valószínűleg kevés web-mester gondol egy scrollozó felirat, villogó cím vagy mozgó információ készítésekor azokra a sérült emberekre, akik nem képesek erre elég gyorsan reagálni, vagy az epilepsziásokra, akiknél még rohamot is kiválthat. Fontos, hogy lehetőséget adjunk a felhasználónak a villogás, mozgás megállítására vagy megszüntetésére.

Ezeknél valószínűleg hamarabb kerülnek elő azok a problémák, amiket az új, nem teljesen elterjedt technikák okoznak. Szerencsére ezekre könnyű megoldást találni. Ilyenek a keretek, appletek, scriptek vagy a stíluslapok. Ezek egy részének hiánya szinte észre sem vehető (stíluslapok), míg más részüknél nagyobb odafigyelést igényel egy alternatív módszer kidolgozása. Ilyen lehet a frame-eknél egy keretmentes lap betöltése, amire a NOFRAME nyújt lehetőséget.

Végső esetben – bár az itt említett módszerek együttes alkalmazásával gyakran elkerülhető – készíthetünk egy „lecsupaszított" verziót is, amit minden böngésző megért.

Ha pedig ezekkel mind elkészültünk, nem marad más hátra, mint a tesztelés. Legbiztosabb, ha minél több, különböző böngészőt kipróbálunk (ez úgyis egyike a webmesterek legfontosabb feladatának). Mindenképpen próbáljuk ki azonban a lapot kikapcsolt képek, audio, scriptek és Java mellett. Egy ilyen lebutított böngésző-környezet már elég jó teszt. Jó ötlet lehet kipróbálni a különböző ellenőrző programokat, site-okat is.

Tulajdonképpen nem tartozik szorosan a témához, mégis idevág egy nagyon fontos (és sajnos rossz) gyakorlat. Ez pedig a lap kinézetének (layout) nem megfelelő elemekkel történő megadása. Gyakori példa, hogy a kívánatos megjelenést táblázatokkal, listákkal és más HTML-elemekkel oldja meg a webmester, amelyek nem erre valók. Képzeljük el, mit „lát" egy ilyen oldalból az, aki beszédszintetizátorral felszerelt gépen böngészik a Neten. Ugye, máris másként értékeljük ezeket a jól bevált módszereket. Persze ez nem jelenti azt, hogy a maximális elérhetőség miatt le kell mondanunk a designról. Mára elég elterjedtté váltak a stíluslapok, amelyek remek megoldást nyújtanak a tartalom és forma szétválasztására. Ezek használatával elkerülhetők az előző megoldás hátrányai, úgy, hogy közben nem mondunk le a szép külsőről sem.

Külcsín és belbecs – e kettőnek harmóniában kell állnia egymással. Ha betartjuk ezeket az elemi szabályokat, nem csak néhány embertársunkon segíthetünk, hanem mindenkin, aki lapunkra látogat. Mert ésszerűbb struktúrát, jobban szervezett anyagot, áttekinthetőséget és gyorsabb elérést kap. Ezzel pedig magunknak használunk, mert a látogatottság nő, és több lesz az elégedett, visszatérő szörfös.

Egy web-mesternek nem csak az jelenthet dicsőséget, ha övé a legszebb homepage, hanem az is, ha azt a lehető legtöbben tudják megnézni, és az ott található információt elérni.

Levelesláda

Üdv mindenkinek, vagy ahogy a mondás tartja: rossz pénz nem vész el ;-(.

Új év, új lendület: hosszú szünet után ismét jelentkezik a „hagyományos és hamisítatlan" Tippek, trükkök rovat (csak tőlem, csak Önöknek – mondaná *Frei Tamás...)*. Ezúttal néhány olvasói levélre válaszolok, és persze ennek kapcsán a szokásos jó tanácsok sem maradnak el. Kezdeném mindjárt azzal, magam sem gondoltam volna, hogy a július-augusztusi számban közölt olvasói kérdések ilyen leveláradatot generálnak. A mail-szerver azóta is „nyögdécsel", de semmi gond, azért kapacitás akad még bőven. Ez úton szeretném tudatni mindenkivel: bizony előfordul, hogy egy-egy levélre elfelejtek válaszolni, nem pusztán rosszindulatból (naná, hogy az is közrejátszik ;-)), hanem egyszerűen azért, mert a lap megjelenése idején az átlag félszáz beérkező levél megválaszolása kicsit megterhel...

Egyébként a legtöbb kérdés a Mire jó még az e-mail? című írás kapcsán fogalmazódott meg. Sokan nem kapták meg azt a magyar nyelvű dokumentumot, amelyben erről részletes információ található (vagyis nem két sorban, ahogy én szoktam adni...). Azóta többször is ellenőriztem a címet, és működik, mindenesetre most egyéb elérhetőségeket is megadok.

A dokumentum magyar nyelvű fordítása továbbra is a **BobRankin@MHV.net** e-mailen rendelhető meg, a Subject mezőbe a „send accmail.hu" sor kell írni (fontos: a levéltestet üresen kell hagyni!). Az angol verzió elérhető a weben a **http://www.cis.ohio-state.edu/hypertext/faq/usenet/internet-services/** cím alatt, de a **http://biz.mhv.net/drbob/** hálószemen is lehet próbálkozni... A témához kapcsolódik még egy levelezési lista is, ahol aztán tényleg minden információ begyűjthető. Erre a **listserv@listserv.aol.com** e-mail címen keresztül lehet feliratkozni, úgy, hogy a levéltestben a „SUBSCRIBE ACCMAIL keresztnév vezetéknév" szavak szerepeljenek (az idézőjelet természetesen el kell hagyni, illetve az utolsó két mezőt a személyi igazolvány vagy egyéb okmányok alapján kell kitölteni).

És akkor következzen néhány olvasói levél.

Kedves Kornél!

A kérdésem az lenne, hogyan lehet más szolgáltatótól a Matáv news-szerverére kapcsolódni, illetve az ott található hírcsoportokhoz hozzáférni. Van ugyanis egy hírcsoport, ahol elég jó cuccok vannak, és az egyik barátomat érdekelné, de őt valamiért nem engedi be a szerver. Lehet, hogy a Matáv ellenőrzi, ki kapcsolódik rá? Én ugyanis a beállításoknál (IE4) nem adtam meg semmi különöset az e-mail címen és a news.matav.hu szerveren kívül, de hozzá tartozik, hogy matávos előfizetésem van. De mivel a hírcsoportok is nemzetköziek, valószínűnek tartom, hogy más szolgáltató news-szerverén is megtalálhatók. Csak kérdés, hogy hogyan lehet hozzájuk férni?

Üdv:

Agash

agash@mail.matav.hu

Szia Balázs!

Ahogy a szomszéd is mindent megtesz azért, hogy a felesége „ne kerüljön idegen kezekbe", úgy az Internet-szolgáltatók sem nézik jó szemmel, ha saját ügyfeleiken kívül mások is használják erőforrásaikat (ezt egyébként a kapcsolat során kiosztott IP-címek alapján döntik el). Persze vannak nyilvános news-szerverek is, ilyen például a **news.iif.hu**.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Üdvözletem neked és a stábnak!

Érdekelne, Internet Explorer 4.0 alól hogyan lehet elérni, hogy Java-progik fussanak akkor is, ha más oldalra mész. (Például hogyan lehet elérni, hogy chatelni lehessen akkor is, ha nem akarok az adott oldalon maradni?) Előre is köszönöm az ötlete(i)det.

Komáromi Dániel

kdani@dpg.hu

Kedves Dániel!

Hát erre csak egy kézenfekvő ötletem van, nyitni kell egy új böngészőablakot, így az előzőben a Java-applet zavartalanul fut tovább, feltéve persze, ha „erőművön" dolgozol.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Szia Kornél!

Rendszeres olvasója vagyok az Internet Kalauz Tippek, trükkök rovatának, és most nekem is akadt némi problémám. Ha tudsz, légy szíves, segíts! Kezdő Internet-felhasználó vagyok, és szeretnék saját web-lapot szerkeszteni. Ez ügyben lenne hozzád néhány kérdésem:

1. Netscape Composerben hogyan tudom beszúrni a saját e-mail címemet úgy, hogy ha valaki rákattint, rögtön tudjon írni nekem?

2. Ha teljesen kész vagyok az oldallal, hogyan tudom elküldeni, és milyen adatokat kell megadnom hozzá?

3. Kell-e azért fizetni az Internet-szolgáltatónak, ha saját web-lapom van?

Előre is köszönöm. Üdv:

Mérei Tamás

mereii@mail.matav.hu

Szia Tamás!

Először is ki kell jelölni (Paste) azt a szövegrészt – például a nevedet a lapon belül –, amelyre rákattintva a látogató levelet írhat majd neked. Aztán kattints a „make link" gombra (kicsi, láncszemet formázó ikon) vagy az Insert menüben a link opcióra. Ekkor előjön egy ablak, ahol a „Link to page location or local file:" szöveg alatt megjelenő részbe írd be, hogy mailto:mail-cím (természetesen a mail-cím a te e-mail címed, vagyis a **mereii@mail.matav.hu**-t kell beírni). Végül Enter, és kész is van.

Második és harmadik kérdésedre egyszerre válaszolok. Általában minden a szolgáltatótól, illetve az előfizetés típusától függ. Éppen ezért nem tudok általánosan használható jó tanácsot adni. Fel kell hívni az ügyfélszolgálatot, vagy e-mailezni kell a rendszergazdának, ők már tudni fogják, mi a teendő.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Szi@ Kornél!

Megkaphatnám az I. K.-ban lévő Tippek, trükkök rovat elektronikus változatát?

Köszi!

Vadász Gábor

gvadasz@uze.net, vadaszg@elender.hu

Kedves Gábor!

A Prim-Online kikötő (**www.prim-online.com**) Web-mester rovatában immár a Tippek, trükkök minden írása megtalálható.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Kedves Kornél!

Volna egy kérdésem. Szeretnék egy olyan rutint, amely amikor valaki belép az egyik HTML-lapomra, bekéri az e-mail címét. És amikor elhagyja, ír neki egy levelet a megadott tartalommal.

Ha nem voltam elég világos, szólj, de ahhoz egy történet is tartozik.
Előre is köszi, szia!
Bozsóki Zoltán
bozsoky@egi.hu
www.egi.hu/bozsoky

Szia Zoltán!
Egyszer már szerepelt – ha jól emlékszem, a Barangolás rovatban – az ilyen és ehhez hasonló programok, scriptek gyűjtőhelye. A CGI-Resources (**http://www.cgi-resources.com**) kikötőjében ingyenesen letölthető űrlapfeldolgozó, számláló, vendégkönyves, statisztikakészítő alkalmazások találhatók, de ez persze csak ízelítő. Tehát az általad említett rutint nem kell megírni, hiszen mások már megtették.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Hi!
Az I. K.-ban megjelent Értesítés mobilra című cikk kapcsán lenne kérdésem. A .forward működik (a Pannon a hosszabb leveleket egyszerűen levágja), de hogy tudom megtenni, hogy időszakonként küldjön étesítést a telefonomra a gép (mondjuk 8-kor, 12-kor stb.).
Köszönöm a segítséget.
Üdv:
Gábor
suveg@larix.efe.hu

Kedves Gábor!
Kell írni egy háttérben futó programot (lehet Perl vagy C is), amely figyeli az időt, majd megfelelő időpontban „munkára bírja" a procmailt. Ez elég „durva" megoldás, de ennél egyszerűbbet (jobbat?) nem tudok.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Helló!
Az érdekelne, hogy tudsz-e valami jó web-helyet vagy könyvet, ahonnan tanulhatnék a Java programozási nyelvről (magyar nyelvű dolgok érdekelnek).
Köszönettel:
Major Gergely
mgergo@elender.hu

Szia Gergely!
Ha bemész egy számítástechnikai könyvesboltba, látni fogod, hogy tele van Java-könyvekkel. Ezek közül csak te tudsz választani, hiszen van olyan, amely már feltételez egyfajta „objektumorientált előéletet", míg a másik teljesen az alapoktól kezdi. Ha a weben akarsz a Javáról olvasni, akkor mindenképpen a **http://javasite.bme.hu** szervert ajánlom.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Hali!
Hozzád küldtek, hogy esetleg tudsz segíteni. Az ftp mail-szervert használom fájlok lekérésére, de amikor egy hosszabb fájlt talál, akkor azt földarabolva kapom, amiből nem tudom helyreállítani az eredeti információt. Ha ebben tudnál segíteni, nagyon megköszönném.
Üdv:
Logi
logi@freemail.c3.hu

Szia Logi!
Van egy rakás ilyen segédprogram (például a legismertebb az uudecode-uuencode páros), amely magától felismeri a különálló dekódolt fájlokat, de már a levelezőprogramok többsége is tudja ezt. Ha mégsem megy, akkor ugyanazon a néven, ugyanabban a könyvtárban, de sorszámozott kiterjesztésekkel kell ráereszteni a dekódoló progit a fájlra. Például, ha van file.000, file.001, file.002 stb., akkor az uudecode file.000 + Enter az összes részt dekódolja.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Tisztelt Internet Kalauz!
Lenne egy kérdésem. Van-e olyan nemzetközi e-mail címlista, amelyből meg lehet tudni egy külföldi e-mail címet?
Segítségüket előre is köszönöm:
Ifj. Megyes Tibor
roland@mail.externet.hu

Kedves Tibor!
(És persze mindenki, aki rég nem látott barátját-barátnőjét, elveszettnek hitt rokonát vagy esküdt ellenségét keresi a Neten...)
A weben nagyon sok nemzetközi adatbázis létezik, ahová a szörfösök önként jelentkeznek be. Ezek közül a jelentősebb a WhoWhere (**http://www.whowhere.com**), illetve a WhoIs (**http://www.whois.com**).

- - - - - - - - - - - - - - - -

Tisztelt Szerkesztőség!
Úgy emlékszem, hogy olvastam lapjukban olyan programokról, amelyek a Hálózatról automatikusan – egy adott helyről elindulva – töltenek le linkeket megszabott mélységig, s ezáltal azok kényelmesen olvasgathatók képestül, mindenestül. Hol lehet egy ilyen programhoz hozzájutni?
Tisztelettel:
Barna László
bl006@hszk.bme.hu

Kedves László!
Valóban léteznek ilyen programok, Linux alatt például az egyik legjobb a WGet, de Windows alá is írtak már ún. offline töltögetőket (FreeLoader, NetAttache, NavRoad, WebRex). Ezek szinte minden nagy fájlarchívumban megtalálhatók, de a nevük alapján a keresőgépek segítségével is rájuk bukkanhatsz.

- - - - - - - - - - - - - - - -

Kedves Kornél!
Az Internet Kalauz szeptemberi számában olvastam tőled az E-vírus, avagy a fertőzés új formája című cikket. Tegnap kaptam egy általad is említett figyelmeztetőt. Kezdő vagyok ugyan a számítógépezésben, de mivel emlékeztem az írásodra, a gemkapcsot – a csatolt állományt – nem nyitottam fel. De idegesít, hogy ott van! Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek?
Segítségedet előre is köszönöm!
Üdv:
Csaba
nklhaza@mail.matav.hu

Szia Csaba!
Amit így előre bejelentenek, mindig vaklármának bizonyul, de mint mondottad, gyanakodni sohasem árt... Ezért engedj rá egy vírusirtót a gépedre, hátha talál valamit.

- -

Most pedig elérkezett a búcsú ideje, találkozunk a következő hónapban. Addig is hagy hívjam fel a kedves olvasók figyelmét, hogy nem csak kérdezni, de tanácsokat adni is lehet. Ha valakinek esetleg van olyan tippje, trükkje, amit maga is szívesen használ, ossza meg velem és a többi olvasóval. Természetesen az építő jellegű kritikákat is szívesen fogadom.

Kolma Kornél
kkolma@prim.hu

Image Map-oldalak készítése kézzel

Manapság egyre szaporodóban van az olyan Internet-oldalak száma, ahol az ún. Image Map technológiát is felhasználják. Nos, hogy ez jó-e, vagy sem, azt mindenki döntse el maga! Mindenesetre nem árt mérlegelni a hátrányait és előnyeit. Mert tény, hogy ha az oldal web-mestere megfontoltan és kellő szakértelemmel használja, megkönnyítheti a navigálást, ellenben ha nem készíti el az oldal Image Map nélküli változatát, bizony rengeteg látogatót elkergethet vele. Számos olyan információra éhes szörfőző akad még ma is, aki kikapcsolja a képek letöltését, ezzel ugyanis jelentősen lecsökken a letöltés ideje, aminek pedig modemes kapcsolat esetén szerencsés velejárója a telefonköltség rohamos csökkenése is.

Kétféle Image Map van: szerveroldali (server sided) és kliensoldali (client sided). Az első megvalósításhoz mindenképpen a rendszergazda beavatkozására van szükség, ezért ennek használatát nem javasoljuk. A szerveroldali megoldás ugyanis a HTTP (Hypertext Transfer Protocol) kiszolgálónk fajtájától függ, ott nem a HTML-fájlokba kell „térképet építeni", hanem a szervert kell konfigurálni. Ha mindenképpen a server sided megoldást választjuk, győződjünk meg róla, hogy a kiszolgáló alkalmas-e az Image Mapre! A beállítás módja rengetegféleképpen történhet, ezért javasoljuk, hogy a szerver kézikönyvében keressük meg az Image Mapre utaló részt, és azt követve végezzük el a szükséges tennivalókat!

Nézzük most a gyakoribb megoldást, az ún. kliensoldali Image Mapet! Ebben az esetben a letöltött HTML (Hypertext Markup Language) fájl tartalmazza a browser által feldolgozandó „térképet". A legtöbb modern browser – gondolok itt a 3.X verzió feletti Navigatorra, Explorerre – képes az Image Map értelmezésére. Ha tehát úgy döntünk, hogy ezt a megoldást alkalmazzuk, három dologra lesz szükségünk: természetesen egy képre (pl. JPG/GIF stb.), a HTML-fájlban elhelyezett speciális IMG TAG-re, valamint – szintén a HTML-be illesztve – egy térkép-információs részre (oda kerül majd, hogy az adott koordinátákra történő kattintás esetén melyik linkre kapcsoljon a böngésző). Nézzük sorjában: legyen a képünk neve pl. intro.jpg! Ebben az esetben így kell kinéznie az IMG TAG-nek:

```
<IMG SRC="intro.jpg" ALT="Navigációs
menü a főoldalon" border=0 ismap width=575
height=50 semap="#INTROMAP"></a><br>
```

A fenti sorokban meghatároztuk, hogy a #INTROMAP nevű „térképet" kívánjuk használni az intro.jpg-hez, aminek legyen a szélessége 575 pixel, magassága pedig 50 pixel. A border értékét azért állítjuk nullára, hogy a browser ne keretezze be az intro.jpg-t.

Ezek után nem marad más hátra, mint hogy elkészítsük a koordinátákat a linkekkel együtt:

```
<MAP NAME="INTROMAP">

<AREA SHAPE=RECT
COORDS="2,3,89,48"
HREF=introduction.html>

<AREA SHAPE=RECT
COORDS="95,0,176,48"
HREF=feedback.html>

<AREA SHAPE=RECT
COORDS="185,1,263,48" HREF=#TOP>

<AREA SHAPE=RECT
COORDS="271,2,359,49"
HREF=index.html>

<AREA SHAPE=RECT
COORDS="368,2,485,47"
HREF=guestbook.html>

<AREA SHAPE=RECT
COORDS="491,2,566,47" HREF=links.html>

<AREA SHAPE=default
HREF=default.html">

</MAP>
```

Nos, reméljük, nem vettük el a kedves olvasó kedvét a fenti – bonyolultnak tűnő – sorokkal sem... Következzék egy rövid magyarázat:

A térkép a MAP TAG-gel kezdődik, ahol megadjuk – # nélkül – a térkép nevét, amit az előbbiekben az IMG TAG-nél beállítottunk.

Ezután a képet négyzetekre osztottuk fel, ehhez meg kellett adnunk a négyzet koordinátáit az alábbi módon: az első kettő a négyzet bal felső pontjának két meghatározó koordinátája, 2 pixelnyire jobbra és 3 pixelnyire lefelé a kép tetejéhez képest. Az utolsó kettő a négyzet jobb alsó X-Y koordinátáját határozza meg: 89 pixelnyire jobbra a bal oldaltól, 48 pixelnyire lefelé a kép tetejétől. Ezen az elven adtuk meg valamennyi négyzet koordinátáját. A SHAPE=default érték megadása is kötelező: ez azt határozza meg, hogy mi történjék abban az esetben, ha a látogató kattintása egyik fentiekben kijelölt területbe sem esne bele: olyankor a default.html fog letöltődni. De hogy tovább bonyolítsuk a dolgot, lehetőség van arra is, hogy a területeket más síkidomok alapján osszuk fel: pl. körökre, poligonokra, sőt lehet vegyesen is, tehát egy MAP TAG-en belül tetszőlegesen lehet variálni a síkidomfajtákat. A kör meghatározásához elegendő 3 paraméter is: az első kettő a kör középpontjának koordinátája, a 3. pedig a kör sugarát (radius) határozza meg, szintén pixelben. Így tehát ha négyzet helyett valahol kört használunk a térképnél, akkor a shape=circle beállítást kell eszközölni. Ha pedig a kör 3 paramétere pl. 100, 100, 25, akkor a kör középpontja a bal felső saroktól jobbra 100 pixelre, a kép tetejétől lefelé szintén 100 pixelre van, a pont köré rajzolt sugár pedig 25 pixel nagyságú lesz. A poligon használatával egészen összetett Image Mapet is készíthetünk, így akár feloszthatjuk Magyarországot megyehatárok szerint, úgy, hogy a különböző megyékre kattintva mindig az adott megyére vonatkozó linkre jussunk. Ilyenkor a shape=polygon kifejezést kell a HTML-fájlba írni. A paraméterlista tetszőleges számú X-Y koordinátapárosból állhat: pl. 3 db X-Y koordináta esetén háromszög.

Az Image Map elkészítése nem egyszerű, ráadásul időigényes, mégsem lehetetlen feladat: ha először talán nem sikerülne kézzel fabrikálnunk Image Mapet, megpróbálkozhatunk egy e feladatra is alkalmas kliensoldali Image Map-készítő programmal, hiszen az Interneten is van belőle bőséggel. Sokan esküsznek például a Map This! nevű szoftverre, amely segít elkészíteni a HTML-fájlba való részeket. A Map This! után előkelő helyet foglal el a palettán a Claris nevű cég Windows- és Macintosh-felületen egyaránt futó programja, a Claris HomePage, amely többek között képes megbirkózni az Image Map-készítés rejtelmeivel is. És végezetül mindenképpen meg kell még említeni az Adobe népszerű PageMilljét.

Szalay Dániel
dszalay@webmester.hu
http://www.szdoni.home.ml.org

MONEY MONEY MO

www.procent.hu – befektetések,

A Procent Befektetési Rt. támogatásával indítjuk el azt az új rovatunkat, amely a pénz és az Internet kérdéskörével foglalkozik: megpróbáljuk körbejárni, folyamatosan figyelemmel kísérni a Magyarországon még újdonságnak számító internetes befektetési lehetőségeket.

Az új rovat egyfajta fórum, amihez természetesen mind az újságban, mind a **www.prim-online.com** oldalon kialakítjuk a megfelelő hátteret. Ez azt jelenti, hogy olvasóink kérdéseit is szívesen fogadjuk. Leveleiket a **procent@prim.hu** címre várjuk, s bízunk abban, hogy a Procent szakemberei kielégítő választ fognak adni. Addig is, amíg az első olvasói kérdés beérkezik, mi faggattuk *Szeles Zoltánt*, a Procent Befektetési Rt. fejlesztési igazgatóját az internetes befektetési lehetőségekről.

Internet Kalauz: – *Ha egyvalamit kellene említenem, amiben manapság nem nagyon bíznak az emberek, akkor a brókercégekre szavaznék, ha kettőt, akkor azt mondanám, hogy noch dazu Internet... Még hogy a pénzemet az Interneten keresztül bízzam egy brókercégre?! Önnek mi a véleménye erről? Van értelme Magyarországon belevágni az internetes befektetési szolgáltatásokba?*

Szeles Zoltán: – Valóban, a hazai befektetők egy része elvesztette a brókercégekbe, illetve a tőzsdébe vetett bizalmát, s az is igaz, hogy az Interneten történő befektetések kultúráját még nehezebben lehet elfogadtatni a befektetőkkel, hiszen kettős előítélettel kell szembenéznünk. Mindennek persze nem elkeseredéssel kell eltöltenie bennünket, hanem elszántsággal, hiszen ebből mindjárt adódnak a feladataink is! Először is be kell bizonyítanunk befektetőinknek, hogy számunkra ők a legfontosabbak: minden családnak szüksége van egy megbízható orvosra, jogi szakértőre – és ugyanígy egy megbízható befektetési tanácsadóra is! Akkor is, ha az orvosoké és az ügyvédeké is eléggé sokat szidott szakma... Mi úgy véljük, szívesen csatlakozunk egy jó orvosokból és jó ügyvédekből álló csapathoz, képesek vagyunk jól szolgálni befektetőink érdekeit. Másodszor pedig el kell fogadtatnunk a befektetőkkel, hogy az Internet igenis lehet biztonságos. Ha ezt a két dolgot elhiszik nekünk, akkor van esély arra, hogy az Interneten keresztül történő befektetések Magyarországon is széles körben elterjedjenek.

I. K.: – *Erről mi módon lehet meggyőzni a befektetőket?*

Sz. Z.: – Cégünk filozófiája, hogy a bizalom és megbízhatóság záloga a magas szintű szolgáltatásban rejlik, ami egyrészről jelenti az elérhetőséget, másrészről a befektetési lehetőségek tárházát, harmadrészről pedig a teljesítés gyorsaságát és átláthatóságát. Elérhetőség alatt azt értem, hogy a nálunk számlát vezető ügyfél valóban a nap 24 órájában, az év 365 napján a világ bármely részéről elérhet minket. Ez az, amiben egy web-cím – **www.procent.hu** – eleve többet tud nyújtani, mint mondjuk a budapesti, győri, pécsi, szombathelyi, debreceni, miskolci, nyíregyházai fiókunk címe, de még a telefonszámunk – 1/3744-544 – sem egyenértékű vele a kapcsolatteremtésre, hiszen az lehet foglalt, míg egy website-on keresztül vagy e-mailben mindig el lehet jutni a témához legalaposabban értő felelős kapcsolattartóhoz. Az már – telefonon is, Interneten is – csupán technika kérdése, hogy a bizalmas információkat (számlaegyenleg lekérdezése, megbízás értékpapír-vásárlásra stb.) ne „hallják" illetéktelenek...

I. K.: – *Hát igen, de most jön a problémakör első fele: vajon nem illetéktelen-e maga a bróker? Hogy bízzak meg benne, amikor annyi minden történt a közelmúltban... Engem*

MONEY MONEY MONEY – megtakarítások az Interneten

talán az nyugtatna meg, ha követni tudnám a folyamatokat, látnám, mi történik akkor, amikor megbízást adok valamire...

Sz. Z.: – Az informatikai rendszerek látszólag nem az átláthatóságot növelik, hiszen a biztonság mindennek az elrejtését kívánja, a valóságban azonban az, hogy mindennek megszabott rendje van, egy program parancsai előre megírt rendben követik egymást, egyfajta biztosítékot jelent a visszaélések ellen, s valamelyest az átláthatóságot is segíti. Mivel valamennyi ügylet egy integrált informatikai rendszeren keresztül bonyolódik, a parancsok, utasítások eredménye azonnal megjelenik a weben keresztül az ügyfél számláján, a lehető legrészletesebb formában. Vagyis az átláthatóság, ellenőrizhetőség itt minden más formáénál nagyobb. A webes szolgáltatás valamennyi oldalához tartozik súgó, amiből pontosan meg lehet ismerni a belső folyamatokat. Ha ez nem elég, akkor e-mailben valamennyi kérdésre válaszolunk egy-két napon belül, mint ahogyan ezt meg is tettük több száz alkalommal.

I. K.: – *És közben a levélíró anonim maradhat?*

Sz. Z.: – A beteg sem az orvos előtt akar anonim maradni, hanem betegtársai vagy éppen az egészségesek előtt. Az internetes szolgáltatás biztonságáról azt mondhatom, hogy az ügyfél adatait, számlainformációit védő technológia a lehető legkorszerűbb, és a legmagasabb biztonsági szinteknek felel meg. A biztonsághoz persze hozzá tartozik az is, hogy ha éppen kiesik a szerver, vagy áramszünet van *(ld. utolsó hírünk a Hírszörfben – a szerk.)*, az ügyfél akkor se maradjon le egy jónak hitt pillanatról, ez esetben is akkor vásároljon vagy adjon el értékpapírt, amikor ő azt optimálisnak látja. Ezt az biztosítja, hogy az elérhetőség nem kizárólag az Internetre korlátozódik, hiszen telefonon és személyesen is megtalálhatók vagyunk.

I. K.: – *Egy gyakorlati kérdés: milyen értékpapírokat vásárolhat a befektető az Interneten keresztül?*

Sz. Z.: – Olyan szolgáltatási palettát állítottunk össze (tőzsdei részvények, OTC-részvények, részvényalapok és kötvényalapok befektetési jegyei, állampapírok), hogy a nagy kockázatot jelentő részvénytől kezdve a százszázalékos biztonságot nyújtó befektetési formáig minden elérhető legyen a weben keresztül. Sőt arra is ügyeltünk, hogy a csökkenő tőzsdei árfolyamok esetére a kockázatot kedvelő ügyfelek részére is kínáljunk befektetési alternatívát, hogy ne legyen „álló" pénz ügyfélszámlájukon.

I. K.: – *Zárszóként szívesen megkérdezném, hogy miként lehet az Interneten keresztül tőzsdézni, de tartok tőle, hogy ez önmagában is megér egy cikket. Maradjunk abban, hogy a februári számban ezzel foglalkozunk a „m@ni" rovatban...*

MaCi – téli álom

Nem volt szerencsénk a Maci átköltöztetésével: nem sokkal azután, hogy megoldottuk az előző számunkban megígért online karbantartási lehetőséget, és a korábbi ikalauz domain alól a Magyar Címtár egészét átköltöztettük a prim-online saját szerverére, egy áramszünet (ld. a Hírszörf utolsó hírét) elsöpörte mindazt a bővítést, ami decemberben érkezett, ezeket az adatokat az új keresőrendszer a szerver újraindítása után egyszerűen nem találta. (Úgyhogy sűrű „bocsik” közepette kérjük szépen a december első felében regisztrált címeket megismételni...)

Így azután a mostani MaCi meglehetősen szűkös, azok a címek kerültek be, amelyeket olvasóink az előző lapzárta után, november utolsó napjaiban adtak föl már az új helyen, vagyis a **www.prim-online.com** site-on.

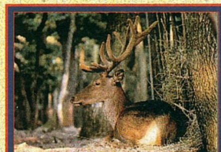
Hiába, no, a tél nem a macik szezonja, mindössze abban bízhatunk, hogy február 2-án a mi MaCi-nk nem fog megijedni saját árnyékától, és nem bújik vissza a barlangba, hanem végre itt marad, és a Magyar Címtár feltöltése ettől kezdve zökkenőmentesen megindul.

A teendő: el kell evezni a www.prim-online.com oldalra, ott felül vagy bal oldalon egy kattintás a MaCi-ra. Ezután meg lehet nézni, hogy az a cím, amire gondoltunk, szerepel-e a MaCi-ban, s ha nem, az „Új bejegyzésre” klikkelve meg lehet adni. Most is van egy kis késleltetés, mert egy munkatársunk manuálisan is megtisztítja a megnevezést a felesleges „honlap”, „oldal” stb. szavaktól (az egész MaCi csak honlapokból áll), és utána gazdagítja a MaCi-t.

Tehát most még egy kis durmi, be kell érni mindenkinek a téli vitaminhiánytól némiképp lesoványodott MaCi-val, azután pedig ébresztő... És reméljük, nyárra tízezresre felhizlaljuk a mi MaCi-nkat...

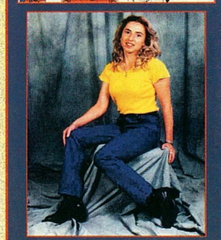

ÁBIF – a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás 1999. évben érvényes díjai
www.matav.hu/uzlet/abif
Ady Endre Közgazdasági Szakkollégium
www.ady-kozgazd.sulinet.hu
Aliens (új)
web.externet.hu/aliens
ANN Kereskedelmi és Pénzügyi Tanácsadó Bt.
www.extra.hu/annbt
Aqvarium vagy csak lavór
www.extra.hu/Halacska
Áron (ingyenes programok, ikongyűjtemény)
www.extra.hu/qbasic
Árvai Károly úsztatója
www.extra.hu/Halacska
Balogh Beáta
www.extra.hu/kiccsillag
Ban-car autókölcsönzés
www.ban-car.hu
BÉFA Rt. www.iridium.hu/befa
Békéscsabai Triatlon DSK
triatlon.bekescsaba.hu/
Bn www.nexus.hu/bn
Buci
www.extra.hu/buci/indexm.htm
Buda Invest '98
www.tozso.hu/buda-invest
Camion magazin
www.camiontruck.hu
Chl www.extra.hu/crack
Dr. Práger Bt.
www.extra.hu/pragerbt
Dr. Prágerné Timár Szilvia
www.extra.hu/kuckomacko
Dragonball Rajongók Klubja
www.bigfoot.com/~hudragonball
Egy budafoki ikerház
www.budafok.hungary.nu
Erdélyi Tamás (Tufee)
www.kos-bp.sulinet.hu/tufee
Gerendás Péter
www.extra.hu/gerendas
Gregor Ildikó
www.extra.hu/mazsika
Hoppenstedt Bonnier Kft.
www.hoppbonn.hu
Internet és jog
www.extra.hu/verebics
Jogsegély
www.nexus.hu/drjeges
Kompass Hungária Kft.
www.kompass.hu
KörösKörül Békés Megyei OnLine Magazin
www.kf.hu/~ujsag/
Megalux Kft.
www.megalux.hu/index.html
Mogyi www.nexus.hu/mogyi_
Nagy Tamás festményei
www.extra.hu/nagytamas
Origo www.origo.matav.hu
Panasonic Magyarország
www.panasonic.hu
Práger Péter
www.extra.hu/papatsuka
Prim Online www.prim.hu
Relax! Magazin
www.relax-magazin.com/
Replugged együttes
www.extra.hu/replugged
Saliber Bt.
www.deltav.hu/~saliber
Schönherz Kollégium
www.sch.bme.hu
Szerelem testközelből (címváltozás) sexdrive.xxxcity.net/230/fucking/nyitva.html
Tommy Autograph Page
www.angelfire.com/ma/ThomasEszes/index.html
Újpesti Vagyonkezelő Rt. Internet-szolgáltatása
www.uvrt.hu
Wera www.extra.hu/wera

ÁLLATI

Casper, a beszélő macska

http://www.artapart./win-uk.net/casper/index.htm

Vannak, akik a kutyák intelligenciájára esküsznek, és vannak, akik a macskákéra. A két tábor általában szemben áll egymással. Az egyik csoport kedvenceinek hűségét, lojalitását hozza fel bizonyítékul páratlan értelmi képességeikre, a másik fél viszont a nyávogó négylábúak individualizmusát, függetlenségét, szabadságszeretetét dicséri. Bárhogyan van is, *Jack London* éneklő kutyája után most megérkezett a beszélő macska, méghozzá mindjárt a Netre. A neve Casper, és bárki szóba elegyedhet vele, akinek van hangkártyája. A képernyőhöz azonban nem ajánlatos nagyon közel hajolni, mert Casper ugyan kényelmes pózban hever, viszont az egyik szemével időnként pislant egyet, ami tapasztalatom szerint a macskáknál némi idegességre utal. Esetleg készítsünk elő a beszélgetéshez egy doboz szardíniát, hogy bevágódjunk nála. Ez azért sem árt, mivel Casper rögtön a társalgás elején rákérdez, nem lapul-e számára némi halacska a zsebünkben? Persze megelégszik az ebédről maradt spagettivel is, mint az később kiderül...

BŐRÖND

Európ@ fővárosai

BERLIN

(Berlin hivatalos homepage-e)
http://www.berlin.de
(Berlin történelme)
http://www.berlin.de/english/Eueberblick/kurzgefasst/kurzgefasst01.html
(A berlini medve)
http://www.berlin-bear.de/
(Virtuális városnézés)
http://www.berlin-info.de/english/sights/tour.html

Németország fővárosa világszínvonalú kulturális központ. Három operaház, 150 színház és koncertterem, 170 gyűjtemény és múzeum, 250 könyvtár, 150 mozi, több mint háromszáz magánkézben lévő galéria – megdöbbentő számok. Ami azonban igazán naggyá teszi a várost, az nem a mennyiség, hanem a minőség. A so-

kat átkozott Berlini Fal talán egyetlen jó hatása az volt, hogy versengésre serkentette az ország két felét, és változatosabbá tette a művészetek megjelenését. A nagy nevek – legyenek azok külhoniak, mint *David Copperfield* és *Placido Domingo*, vagy németek, mint *Thomas Langhoff* – mellett kísérletező, új utakat kereső művészek és csoportok is jelen vannak, számuk meghaladja a 400-at. A kettősség áthatja a művészvilág atmoszféráját s vele az egész várost. A gyerekek számára is közel félszáz színház tartja nyitva kapuit, a könnyed szórakozást keresők pedig 150 klub és zenés szórakozóhely között válogathatnak.

Európai mércével mérve Berlin fiatalnak számít, történelmének gyökerei a XII. századig nyúlnak vissza. Eredetileg két kereskedelmi csomópontból, Berlinből és Kölnből állt, melyek a XIII. század közepén váltak szét külön településekké. A két város fejlődése 400 éven át szorosan egymás mellett haladt. *II. Frederick* uralkodása alatt, Poroszország katonai megerősödésével Berlin szerepe is megnőtt, a felvilágosodás középpontjává vált Németországban: az akkor emelt épületek ma is meghatározzák a belváros hangulatát. 1871-ben a Német Birodalom megalakulásával Berlin az új Németország fővárosává lett. A politikai megerősödés mellett gazdasági, elsősorban ipari jelentősége is megnőtt. A Telefon Társaság, mely 1847-ben alakult, később Siemens néven vált óriássá. Az ország legnagyobb elektronikai vállalata, az AEG 1882-ben indult útjára. Elismertté váltak a főváros egyetemei, és elindult az avantgarde mozgalom is, nagy festőkkel *(Franz Marc, Paul Klee)* ajándékozva meg Európa művészetét.

A fejlődést durván félbeszakította az első világháború. II. Vilmos bukásával 1918. november 9-én megalakult a köztársaság, amit *Philipp Scheidemann* kiáltott ki a Reichstag ablakából. Két évvel később két környező város beolvasztásával létrejött „Nagy-Berlin", amely ekkor már 3,8 millió lakost számlált. 1923-ban megalakult a rádió, nyolc évre rá a tévé. Albert Einstein, Otto *Warburg* neve újabb dicsőséget és Nobel-díjakat hozott. 1933-ban kancellárrá választották *Adolf Hitlert*, ezzel útjára indítva a nemzeti szocializmust – a többi már történelem. (Ez irányú ismereteinket – beleértve a II. világháborúra és a hidegháborúra vonatkozókat is – felfrissíthetjük a vonatkozó oldalon.)

Berlin jövője nyugalmasabbnak, de fényesnek ígérkezik, hiszen Németország Európa egyik legjelentősebb nagyhatalma. Az újraegyesítés után, 1995-ben befejeződött a „fővárosi funkciók visszaszállítása", ezzel teret

nyitva például keleti nagyvállalatoknak, amelyek ide helyezték át központjukat. Furcsán hangzik, de a rossz vagyonkezelés (és tegyük hozzá, a híres német bürokrácia) oda vezetett, hogy a háborúban lebombázott területek felújítása a tulajdonjogi viták miatt, amelyekből több mint 270 000 (!) van bíróság előtt, még mindig késlekedik. Szintén probléma a volt Kelet-Berlin, melynek felújítása és fejlesztése még mindig elszívja az állami pénzek nagy részét, és ahol a fizetések még mindig alacsonyabbak, mint néhány kilométerrel nyugatabbra. A fejlődés azonban megállíthatatlan, így a főváros lassan elnyeri megérdemelt helyét az ország szívében.

BERN

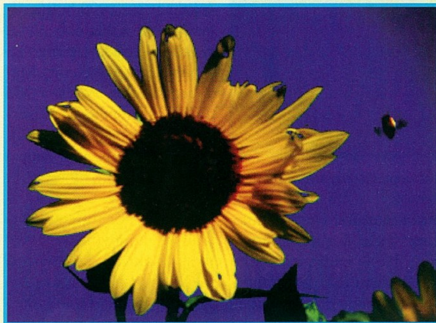
(Hivatalos homepage turistáknak)
http://www.berntourismus.ch/
(Bern, a világörökség része)
http://www.berntourismus.ch/vvb11.htm
(Bern Natural History Museum)
http://www-nmbe.unibe.ch/
(Kunsthalle – modern művészetek)
http://www.kunsthallebern.ch/

Svájc fővárosa sokunk számára néha háttérbe kerül Genf politikai súlya miatt, New York és Washington esetéhez hasonlóan. Pedig a város, amelyet az UNESCO a világörökség részeként jegyez, elképesztően megkapó. Egyike annak a néhány középkori településnek, melyet eredeti formájában sikerült megőrizni napjainkig. És valóban: az URL-ként is megadott képet nézve azt hinné az ember, hogy valamilyen kosztümös film díszletét nézi – pedig ez valóság. A város turisztikai szempontból „ideálisnak" nevezhető. Jól megközelíthető repülővel, autóval és vasúton is, ráadásul központi helyzete miatt kiindulásul szolgálhat egy teljes Svájcot átölelő vagy éppen csak a közeli hegyekbe tartó túrának. Európa leghosszabb, hat kilométer hosszú bevásárlóutcája hangulatos időtöltésre ad lehetőséget a tömött pénztárcájúaknak. A 300 000 lakost számláló főváros elég nagy ahhoz, hogy mindent megtaláljunk, de ahhoz elég kicsi, hogy villámgyorsan otthon érezzük magunkat. Lehet, hogy *Einstein* ezért itt fejlesztette ki a relativitáselméletet? Talán igen – legalábbis az itteniek ezt állítják, és legalább olyan büszkék rá, mint a berliniek.
Bernt 1191-ben alapították, 1353-ban vált a Svájci Föderáció tagjává. Politikai és gazdasági befolyása a XVI. századra jelentősen megnőtt. 1798-ban elfoglalták a franciák, 1848-ban nyerte el először a fővárosi rangot. Ma diplomaták és nemzetközi szervezetek székhelye, közöttük az ENSZ egyes szerveié is.

Utazzunk virág-világkiállításra

(Philadelphia Flower Show, 1999)

http://www.libertynet.org/flowrsho/

Sokaknak lehet ismerős a Szegedi Virágfesztivál: ha másképp nem is, a televízió képernyőjén keresztül biztosan. Ez a szó szoros értelmében vett színes esemény az országban egyedülálló – a nagyvilágban azonban számos hozzá hasonló rendezvénnyel találkozhatunk. Ezek közül az egyik a Philadelphiai Virágfesztivál, vagyis – Amerikáról lévén szó – „show". Az éves rendszerességgel megrendezett fesztivál témája jövőre „a természet áttervezése – a kertészkedés művészete", és a gyönyörűen kialakított, már-már műalkotásnak nevezhető kertek ünneplését tűzte célul maga elé. Tízhektárnyi területen több mint 2000 kiállítóra számítanak a rendezők, amelyek bemutatkozását 60 bíró fogja értékelni. Az 1829 óta minden évben megrendezett PFS-re az egész világról érkeznek műértők, lelkes amatőrök és profi kertészek. Szokás szerint idén is egyhetes lesz, március 7. és 14. között tartják meg. Ha valaki esetleg arra vetődik, több kellemes napot is beütemezhet magának: a vendégek „megfogásáról" a látványosságok mellett több ezer előadás is gondoskodik.

1999 Philadelphia Flower Show
Design in Nature...the art of gardening
Pennsylvania Convention Center
March 7 - 14

CSILLAGÁSZAT

Hullócsillageső után hidegzuhany

http://www.mcse.hu/szakcsop/mmt/leonids98info.html

Emlékszem, amikor a reggeli híradásokban a várva várt Leonidákról kellett a bemondónőnek szólnia, és majdnem elnevette magát, mert a tudósok és érdeklődők elszámolván magukat csak bámulták egész éjjel az eget, a hullócsillagraj pedig akkor már rég elhajtott (no-

vember 17-én, napközben). Persze, ha az utóbbi idők mozisikereire gondolunk, meg kell állapítani, hogy jobb, ha az ember nem viccelődik az űrből légkörünkbe potyogó dolgokkal... Igaz, az is kérdés, hogy mit nevezünk hullócsillagnak. Mert ha egy Jupiter méretű dolog zuhanna ránk, akkor már senki nem teljesítené az utolsó kívánságunkat, éppen

A Leonidák azért különlegesek számunkra, mert rendszeresen elkápráztatnak minket, maximumukkor óránként 2-10 000 hullócsillagot látni a legjobb páholyokból – ez idén Mongólia, Japán környékén volt, Magyarországon csak 100 db/óra szerepelt a műsorban. Persze ha látva őket kívánunk valamit, nem szabad másnak elárulni, mi az, mert akkor nem teljesül, és bizony, ennyi óhajt fejben tartani se könnyű. A dolgot idén csak az könnyítette meg, hogy a meteorok hamarabb jöttek, és jól meglógtak előlünk. Estére a virrasztó csillagászpalántáknak már alig jutott 1-2 kósza, lemaradt darab.

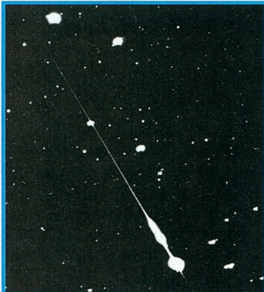
Sebaj! A Magyar Csillagászok Egyesületének honlap-

ezért megnyugtató, hogy a szerelmeseknek szánt kis égi felvillanások hátterében csak 1-2 centis – vagy még kisebb – kavicsok állnak.

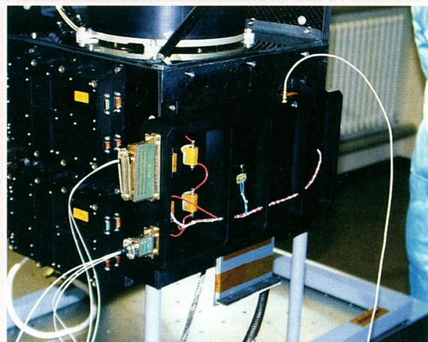
Ezek a kis meteoroidok aztán névváltozásokon esnek át, meg a légkörön is átesnek néha, mégpedig ekképpen: jön a meteoroid, ha erre jön, és a légkörünkbe lép, akkor lesz belőle meteor, és ha nagyobb darab volt, még akár földet is érhet, ekkor nevezzük meteoritnak. Egyébként naponta több ezer tonna (!) anyag érkezik földünkre, úgyhogy köszönettel tartozunk bolygónk légkörének, hogy mindez nem a fejünkön landol.

ján azt ígérik, a Leonidák jövőre is jönnek, méghozzá pont úgy, hogy a legszebbnek Közép-Kelet-Európából látszanak majd. Igaz, ki a csodát fog majd pár ezer hullócsillag érdekelni 1999-ben, abban az évben, amikor nálunk egy sokkal ritkább és különlegesebb égi jelenség lesz: teljes napfogyatkozás!

Rosetta Lander

http://roland.mpae.gwdg.de

Ha már a meteoroknál és társaiknál tartunk: napjainkban a közvélemény figyelme is egyre inkább az aszteroidák, de legfőképp az üstökösök felé fordul. A tudományos világ a nyolcvanas évek közepétől kutatja nagyobb erőkkel naprendszerünk eme fénylő objektumait. Az elsősorban európai és orosz szervezésben indult, a Halley üstököst közelről vizsgáló szondák sikerén felbuzdulva az elmúlt évtizedben több program is körvonalazódott, amelynek célja egy-egy újabb üstökös in situ vizsgálata volt. Az ESA egy ilyen álma van megvalósulóban napjainkban: a Rosetta Projekt. A várhatóan 2003-ban startoló szonda a Rosetta nevű üstököst vizsgálja majd huzamosabb ideig, azzal közel szinkron pályán keringve. A kis teljesítményű rakétával való indítása miatt a szonda több mintamanőver segítségével éri el a kellő sebességet, hogy a vizsgálatokhoz megfelelő pályára juthasson. Közel 10 éves útja során a rendszer kétszer a Föld, egyszer a Mars, illetve egy-egy alkalommal két kisbolygó mellett halad el, míg végül mintegy 3 csillagászati egység távolságra a Naptól, néhány 100 kilométerre az üstököstől pályára áll. A program legizgalmasabb és egyben záró mozzanataként a szondáról leváló (részben magyar fejlesztésű) leszállóegység ér majd talajt az égitest felszínén, ahol talajtani, spektroszkópiai és kromatológiai vizsgálatokat végez majd. Ha a program sikeres lesz, vélhetően sikerül majd közelebb kerülnünk több üstökösökkel kapcsolatos kérdés megválaszolásához, többek között ahhoz, hogy milyen szerepet játszottak e látványos objektumok a földi élet kialakulásában.

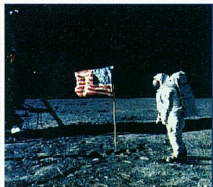
Űrakadémia

(Space Academy)
http://liftoff.msfc.nasa.gov/academy/academy.html
(Satellite Tracking)
http://liftoff.msfc.nasa.gov/RealTime/Jtrack/

Megszokhattuk már, hogy a NASA honlapjaiban sohasem csalódhatunk, ha az igényes kivitel vagy a lapokat megtöltő információ minősége a kérdés. Ezt az érzésünket erősítheti e lap is, amely bőséges mennyiségű anyaggal szolgál mindenki számára, aki az űrkutatás és a hozzá kapcsolódó tudományágak terén szeretné elmélyíteni ismereteit. A hálószem nyitó oldaláról több kisebb szekcióba juthatunk, amelyek különböző

űrtevékenységgel kapcsolatos témákat fognak össze. Az első például az űrben pillanatnyilag is folyó anyagtudományi, biológiai-élettani kísérletek jelentőségét és a kutatási eredmények jövőbeli hasznosításának kérdéseit taglalja. Olvashatunk a mikrogravitációs környezet előnyeiről, a légkör fizikai viselkedéséről, a Föld mágneses mezejéről és egyéb témába vágó kérdésekről. A Space feliratot viselő menüből nyíló oldalak a kozmológia általános kérdéseit taglalják kimerítő részletességgel. Oldalnyi magyarázatokra lelhetünk a spektroszkópiáról, a csillagok viselkedéséről, míg egy kisebb alpontban a világegyetem keletkezésének körülményeit érintő kérdéseinkre kaphatunk választ. Több lap foglalkozik a naprendszer belső elemeivel, az üstökösökkel, a meteorokkal, a Holddal, illetve egy Java-applet segítségével 3 dimenzióban is megcsodálhatjuk napunk bolygórendszerét. Még bővebbre sikerültek a rakétatechnikával és az űrsiklókkal foglalkozó részek. Míg az első a keringési pályaelemek jelentését, számítását magyarázza, addig a második szinte mindent elénk tár, ami korunk egyik legmodernebb űrrendszerével kapcsolatos. Fény derül az egyes komponensek felépítésére, működésére éppúgy, mint az űrhajósok kiképzésének fázisaira, illetve a súlytalanságban való éjszakázás nehézségeire.

Több oldalon keresztül sorolhatnánk mindazt, amit ezek az oldalak elérhetővé tesznek a nagyközönség számára. Egy biztos: ha valaki mindent tud, ami ezeken a lapokon található, az igencsak szakértőnek mondhatja magát a témában.

ÉJSZAKA

Testbeszéd

(Bodytalk)

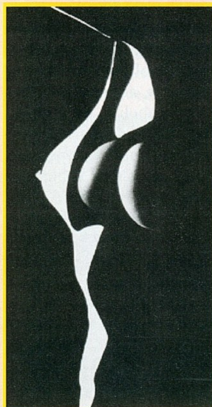
http://www.vahle.net/

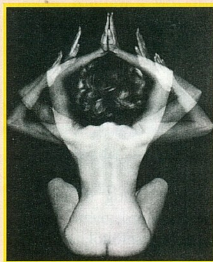
„A kifejezhetetlen kifejezője a művészet" – ezzel a *Goethe*-idézettel nyílik meg *Michael Vahle* fotóművész homepage-e. A német születésű, alig 33 éves férfi képei megpróbálkoznak annak a szerepnek a felvállalásával, amiről a fenti mondat is szól. A klasszikus fekete-fehér stílus művelője elsősorban a fényekkel, az árnyékokkal manipulál. „Ha a megfelelő technika mellé még a modell személyiségéből is sikerül megfogni valamit, csak akkor lehet elérni a megfelelő hatást" – vallja. Nem a meztelenséget szeretné ábrázolni, és erre azonnal rájön, aki végignézi a rövid virtuális kiállítást. A modellek gyakran hiperszimmetrikus pozícióban, néha teljes árnyékban, esetleg az eltűnésig megvilágítva vagy nagyon közelről fényképezve jelennek meg. Némelyik kifacsart póz anynyira nem szokványos, hogy az ember hosszú ideig gondolkozhat, most mit és honnan lát – talán ez is a művész célja.

Magyar Pavilon – a magyar aktfotó

http://www.idg.hu/expo/mucsarnok/akt/

Ismét egy érdekesség a Magyar Pavilon számtalan hálószeme közül. A szokásos igényességgel készült oldalt az ízléses képek és a fotók melletti ajánlások, amolyan hangulat szülte aprócska impressziók emelik ki a többi közül. A társadalom általában elítéli az ilyen témájú művészetet, mert erkölcstelennek minősíti, ám ha kicsit is magunkba szállunk, mégis csak bennünk van a kíváncsiság: milyen is az ellenkező nem, mások hogyan szeretkeznek, mitől lehetünk vonzóbbak, hogyan éreznek a homoszexuálisok és még sok hasonló. Ha nincs bátorságunk elmenni, hogy megtekintsük ezt a remek kiállítást, akkor itt az alkalom, hogy mégis megcsodálhassuk ezeket az aktokat. A képek jórészt fekete-fehérek, ami persze még inkább művészivé varázsolja őket. Végigjárva a kiállítást még azok is egyetérthetnek velem, akik nem beszélnek ilyen „tabu" témákról. Ez művészet, nem pornográfia.

Kombinált bűnök

(Sex on Drugs)

http://www.sfc.org.uk/adults/issue02/12drugs.htm

Lassan közeleg a 2000. év és a világvége, legalábbis egyes próféciák szerint. Ha pedig már így van, és úgyis meghalunk, legjobb, ha minél hamarabb bebiztosítjuk helyünket a pokolban – valószínűleg így gondolkodhattak a fenti URL alkotói. Kevés olyan vallás van, amelyik ne ítélné el a drogok használatát és a szexet, de legalábbis valamelyiket. A site készítői azonban nem túlságosan tűnnek „rendes, hívő polgároknak", így megértően viszonyulnak mindkét cselekedethez. Hogy még pontosabbak legyünk, a két cselekedet – vagyis a droghasználat és a szeretkezés – egyidejű végrehajtásához. A leírás és a könyv, amit összehoztak, még ha nem is értünk egyet mondandójával, mindenképpen

érdekes. Nehéz ugyanis kifejezni azt, ami két ember között szeretkezés közben lejátszódik, és még nehezebb azt a módosult tudatállapotot megfogni, amit a kábítószerek okoznak. A kettőt egyszerre írásba foglalni? Gyakorlatilag lehetetlen. Éppen ezért gyakorlatilag csak élménybeszámolókból áll, ami növeli hitelességét: kemény és alkalmi drogosok mesélik el, melyik szer hogyan változtatja meg a szex élményét. Legtöbben a marihuánára esküsznek, amely köztudottan felerősíti az érzéseket, legyen az ízlelés, zenehallgatás vagy valami pikánsabb... Emellett ott a kokain, a nagy stimuláns, amely – lévén rövidebb hatóidejű és drága – valamivel kisebb népszerűségnek örvend. Meglepő, de az LSD – nem a mindenféle vacakkal mixelt bélyeg, ami Magyarországon kapható, hanem tiszta változata – gyakran szintén kellemes tud lenni, főleg úgy, ha valóságos orgiává szélesedik: használata közben enni és inni, zenét hallgatni kell. Aki hiányolja a felsorolásból a kemény drogokat, az bizonyára nem „szakmabeli", ők ugyanis tudják: az ópiátok, mint például a heroin, hosszabb időre aszexuálissá, impotenssé teszik használóikat.

HIÚSÁG VÁSÁRA

A harisnya

(Az első magyar harisnyaoldalak)
http://www.harisnya.com
(Welcome to the World of Wolford)
http://www.wolford.com/htm_e/Welcome.htm

Érdekes dolog a harisnya. Ha megkérdeznénk legtipikusabb viselőitől, a nőktől, mi jut először eszükbe róla, majdnem biztos, hogy igen magas százalékuk először a lefutó szemekre, a harisnyaszakadás kínos és gyakori voltára gondolna, meg arra, hogy általában szoknya alá veszi fel. És milyen jó, hogy télen nem kell megfagyni! De ha egy férfit kérdeznénk, akkor bizony a „lefutó szemek" alatt már nem a harisnya kiszakadására, hanem a hosszú combon a bokáig lefutó férfitekintetre kellene gondolni...
Ha végiggondoljuk mindezen szempontokat (nők öltözködése és férfitekintetek vetkőztetése), hozzátéve, hogy igenis vannak férfiak, akik nemcsak szekrényükben rejtegetik – amolyan műkincsként – e ruhadarabot, hanem a nekik készült modelleket fel is veszik, akkor már érthető, hogy a rengeteg külhoni site után valaki bejegyezte a magyar változatot, a www.harisnya.com domaint, és weblapot szentelt a témának.
Méghozzá igen jó weblapot. Először is megtudhatjuk, hogyan készül a harisnya. Itt derült ki végre, mi a csoda az a „den", aminek mértékét a dobozokon és reklámokon annyiszor látjuk. Habár ettől sem kerültem közelebb a lényeghez, tudniillik a den 9000 méter nejlonszál súlya grammban, úgyhogy talán a vastagságot jellemezheti. [Minél nagyobb egy harisnya denszáma, annál vastagabb, tehát melegebb és nehezebben szakad – viszont annál inkább „nadrág" benyomását kelti – a szerk.]
Aztán, ha már kész a harisnya, jöhetnek bele a lábak. Bizony ám, de nemcsak harisnya van a világon, ebbe a kategóriába belefér még egy s más, amiről külön oldalakon informálódhatunk. Például van a „bodystocking", amikor is a harisnya a lábujjaktól a nyakig tart, adott esetben hosszú ujjú, de mindenesetre azzal együtt, hogy teljesen lefed, éppen hogy láttatni enged mindent, ami alatta van. A másik harisnyaklón pedig a manapság oly divatos „high-tights", vagyis a combközépig érő vastag harisnya, amit leginkább miniszoknyához ajánlott viselni.
A site igen hasznos célkitűzése szerint a hazai harisnyagyártókkal, boltokkal fog kapcsolatot teremteni, ezért később is érdemes körülnézni itt különösen a „heti harisnyaajánló" rovatban.
Akinek pedig inkább nézegetni, mintsem megvenni támad kedve a harisnyákat, az nyugodtan látogasson el a Wolford cég oldalára, ahol új modelleket és gyönyörű hagyományos csipkeharisnyákat láthat tökéletes lábakra húzva. A sok szépség talán kárpótol a tényért, hogy a dollárban megadott tájékoztatások szerint az árak akár a húszezer magyar forintot is elérhetik. És ekkor már egészen biztos, hogy jobban megéri, hogyha csak a férfiszemek szaladnak le a harisnyán.

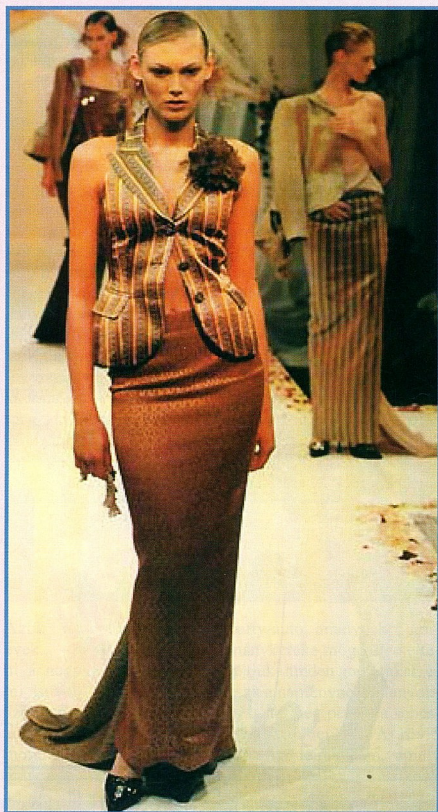
Első kukkantás

(First View)

http://www.firstview.com

Hatalmas online divatoázis ez, modellekkel, divattervezőkkel és divatbemutatókkal. Sok neves és kevésbé neves tervező munkájába kukkanthatunk bele, megnézhetünk több ezer kifutón készült képet. A régebbi kollekciók ingyen, a frissebbek fizetés ellenében tekinthetők meg. A listában megtalálható *Gucci, Nina Ricci, Givenchy, Chanel, Ralph Lauren* és még sokan mások. Közöttük böngészve gyorsan kialakul egy összkép a divattervezők sajátos stílusáról, illetve a divat új irányzatairól. *Valentino* elérhető 98-as őszi kollekciója csupán kétezer ruhakölteményből áll, és mind megtekinthető. A hálószem dicsérete, hogy a képek kifejezetten jó minőségűek, mégis gyorsan letöltődnek. Az adatbázis jól rendszerezett, ezért viszonylag könnyen

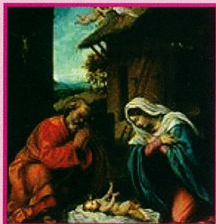
meg lehet találni a keresett sarkokat. Minden darabot meg lehet nézni közelebbről is, felnagyítva. Itt-ott felfedezni híres női és férfi manökeneket munka közben, ami magával hozza az igazi kifutók hangulatát.

LÉLEK

1998, egy vallásos karácsony

(A Religious Christmas)

http://www.execpc.com/~tmuth/st_john/xmas/

Sokak számára a karácsonyi ünneplés már teljesen elveszítette eredeti értelmét. Kevesen emlékeznek meg Jézus születéséről ezen a napon, egyre inkább az ajándékozás és a családi együttlét kerül előtérbe szerte a világon. Ezt a kereskedők ravaszul ki is használják, és megpróbálják minél több vásárlásra buzdítani a tömegeket. Pedig a karácsony nemcsak az ajándékozásban és a karácsonyfa-állításban, illetve a Télapó várásában merül ki. A katolikusok négy héten keresztül, az úgynevezett adventi időszakban készülnek fel rá. Minden vasárnap meggyújtanak egy-egy gyertyát az adventi koszorún, imádkoznak, megemlékeznek Mária és József történetéről. Vannak országok – ilyen például Mexikó is –, ahol a gyerekek nem karácsonykor, hanem vízkeresztkor kapják meg ajándékaikat. Ezen a januári napon emlékeznek meg a három bölcs királyról is. Sokféle hagyomány él világszerte, mint például a karácsonyfa-állítás, amely nálunk is elterjedt, és amely állítólag Ausztriában született a betlehemezésből. Az advent eredetileg zsidó ünnep – a hálószem ezenkívül még sokféle érdekességet rejteget: történeteket, idézeteket, képeket, dalszövegeket, imákat, sőt még egy tesztet is arról, hogy ki mennyire ismeri eme ünnepet.

SZERENCSEJÁTÉK

Kaszinózzunk!

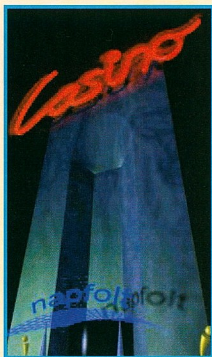
(Napfolt Casino)

http://www.napfolt.hu/casino

A kártyát sokan az ördög bibliájának tartják; a félkarú rabló és a póker különösen európai szemmel nézve tűnhet a züllés első lépcsőjének, hogy Budapest belvárosának foncsorozott ablakú játéktermeiről és a bennük meghúzódó – vélt vagy valós – alvilági személyekről ne is beszéljünk. Mikor a kaszinók először kerültek fel az Internetre, sokan ujjal mutogattak, hogy lám-lám, a pornó után itt az újabb veszély gyermekeinkre! Az, hogy egy ilyen kaszinót a hitelkártya igénye miatt csak felnőttek vehetnek igénybe, eszükbe sem jutott...

A fenti URL-en található virtuális kaszinót azonban, azt hiszem, bátran ajánlhatjuk a fiatalok, sőt akár a gyerekek figyelmébe is. A játék mindig is játék marad, még ha a „szerencse" szót oda is biggyesztjük elé. A Napfolt Web Művek ismét egy nagyon szép és újszerű oldallal lepett meg bennünket. A szinte teljes egészében Javában íródott oldalakon ki-ki kedve szerint

szórakozhat a játékautomatával, a Black Jackkel, a rulettel vagy a pókerrel. Mindez nem kerül semmibe, legfeljebb virtuális pénzünket veszíthetjük el, aminek legnagyobb veszélye, hogy így nem kerülünk be a rekorderek közé. Ez igazából már nem is webpage, hanem egy játékprogram, amelyet számítógéppel generált képek és animációk tesznek hangulatossá. Igazán profi oldal, tele jó ötletekkel, hogy az egységes designt már ne is említsük...

Váltsd CD-re a klikkeket!
(pontWWWadász)

http://www.onlinebanner.com/pwww/info.html

Az Internet Kalauz „bennfentesei" betekintést nyerhettek egy még csak félig publikus oldalba, amely valószínűleg rövid időn belül nem csupán nyilvános, de rendkívül népszerű is lesz. Hogy mi is a pontWWWadász? A koncepció egyszerű, de briliáns: jutalmazzuk valamivel azokat az embereket, akik interneteznek, és klikkelgetnek! Úgyis ezt csinálják, akkor hát miért ne nyerhetnének vele egy-két hasznos dolgot? Öntsünk tiszta vizet a pohárba: a pontWWWadász egy virtuális pontgyűjtő akció. Különféle egyszerű és bonyolultabb feladatokat végrehajtva, illetve bizonyos üzletekben vásárolva a netezők pontokat gyűjthetnek, amelyeket később aztán beválthatnak ajándékokra, virtuális lottóra, vagy esetleg árengedményeket kaphatnak érte. Ottjártunkkor még nem volt teljesen kész az oldal, de úgy gondoljuk, ha az alkotók tényleg beváltják összes ígéretüket, akkor nincs erő, ami elejét veheti, hogy valóságos mánia váljék belőle. Sok szerencsét pontWWWadászok!

PontWWWadász

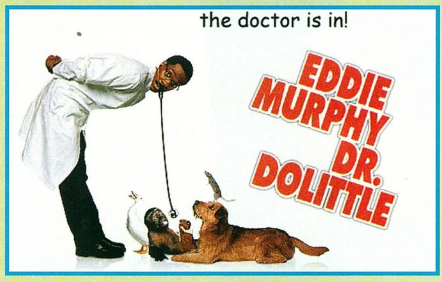
VETÍTŐVÁSZON

Dr. Dolittle

http://www.drdolittle.com/

Eddie Murphy nem bírta ki, és ismét megbüntetett minket egy tipikus Murphy-féle vígjátékkal, azzal a nem titkolt reménnyel, hogy megpróbálja jobb kedvre deríteni a mozilátogatókat, és hogy ismét visszakerüljön a hollywoodi sztárok mágikus panteonjába. Ez már csak annál is inkább fontos lehet számára, mert legutóbbi szereplései mind hatalmas bukások voltak, és már régen nem rendelkezik azzal a nimbusszal, amit a nyolcvanas években szerzett zsarus-lövöldözős limonádé vígjátékaival. Valószínűleg mire ez a cikk megjelenik, addigra már hazánkban is ugyanúgy a süllyesztőbe kerül ez az alkotása, mint ahogyan az Egyesült Államokban, de aki látta a filmet, az tudja, hogy mire is számítson, és ezért talán még felkeresi a hivatalos web-oldalt.

Egy ilyen web-site csak akkor igazi, ha a film is szuper, ez pedig esetünkben kétséges. Mindenesetre, ahogy a moziban, úgy a weben is vannak jó pillanatai a produkciónak. A programozása és külcsíne tulajdonképpen nagyon profinak mondható, de sajnos hamar unalomba fullad az egész. A grafikák igazán jópofák és aranyosak, de ez is csak a tipikusan „lökött" állatos poénok miatt van, amelyek csak akkor ütnek igazán, ha láttuk a filmet. A menüpontok teljesen funkcionálisak, némi kis asszociációkkal. A „doctor is in" alatt magát Dr. Dolittle-t ismerhetjük meg közelebbről, a „the patients" pedig az egyéb szereplőket mutatja be. A „scraps" mögött a filmből található fotókat, amelyeket ki is nagyíthatunk. A „dolittle grams" szekcióban három képeslap vár arra, hogy elküldjük a barátainknak. A „teh waiting room-ban" a produkció háttér-információit kaphatjuk kézhez a szereplők, a filmkészítők listájával, miegymással. Nos, azért ha mindent összevetünk, megér egy látogatást az oldal, de csak akkor, ha nem visszük a webre is magunkkal a filmmel kapcsolatos előítéleteinket.

VILÁG-WEB – WEB-VILÁG

w3.swi.hu

http://www.swi.hu/

Nemrégiben – úgy november eleje táján – új free-web szolgáltatás indult hazánkban. A Server Informatics névre hallgató vállalkozás nem titkoltan egy olyan ingyenes web- és e-mail-szervert helyezett üzembe, amely véleményük szerint kiküszöböli vetélytársai – közöttük legismertebb az Extra és a Nexus – hátrányait, ugyanis számos protokollt (pop3, ftp stb.) egyszerre tá-

mogat. Bár még nincs sok felhasználójuk, ez valószínűleg nem fog sokáig tartani, a le- és feltöltés ugyanis hihetetlenül gyors, ami pedig vonzza a netezőket. Megfelelő fogadóoldal (pl. ISDN) esetén tényleg egy szempillantás alatt megérkezik az adat. Az oldalak tetején egy vékony reklámcsík látható – sajnos el kell viselnünk, ha itt helyezzük el honlapunkat, de ehhez már hozzászokhattunk máshol is. A w3 még fejlesztés alatt áll, valószínűleg sokat fogunk még róla hallani.

VOLÁN

Az a híres Impala

(Ron's Lost In The '50s)

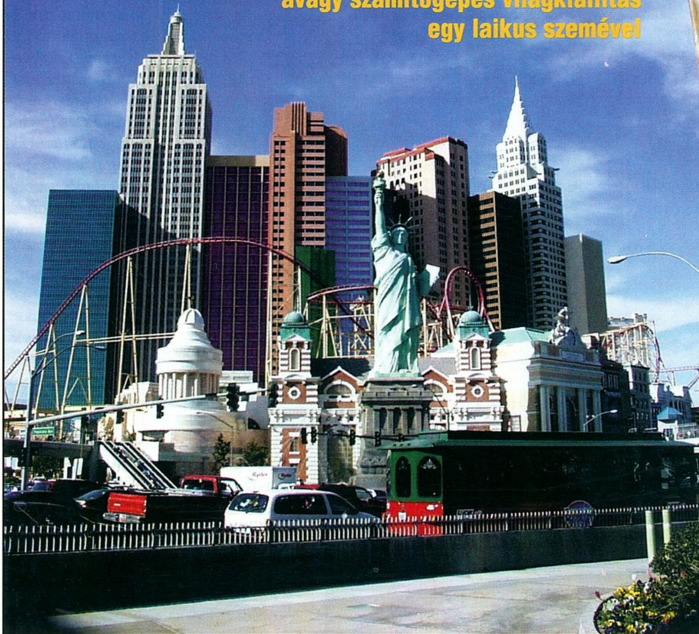
http://www.geocities.com/BourbonStreet/Delta/4791/

Azok a boldog ötvenes évek... – szokták mondogatni a nagyszüleim, de hogy mi is volt olyan csodálatos azokban az években, mindeddig nem derült ki számomra. Persze tudom, akkor már egy ideje vége volt a második világháborúnak, a rockabilly tombolt a tánctermekben, és a Coca-Colát is mintha csak dézsából öntötték volna a gonosz kapitalista nyugaton. *Ron LeBlanc* szerint volt még valami, ami mindenképpen megkülönböztetett figyelmet érdemel. Ez pedig nem más, mint az 1958-as Chevy Impala. A színe Reo Red (bármit is jelentsen az), és 280 lóerőt „építettek bele". A Los Angeles-i úriember szerint azóta sem volt még egy ilyen szép autó. Igaz, szerinte egyik évtizedben sem gyártottak olyan gyönyörű és mesteri automobilokat, mint az általa favorizáltban. Kétségtelen, hogy nem egyszerű dologról van szó, mert a „kis aranyos" hihetetlenül jól néz ki. Tipikusan benzinzabáló party-autó, amelynek a kormánykereke mögé ülve elfelejtjük minden gondunkat, és csak a napfénynek, a lányoknak, no meg persze a sebességnek élhetünk. A rövid műszaki leírás után, amely inkább a fanatikusoknak szól, érdemes megnézni a fotóalbumot, amelyet öt részre osztott fel LeBlanc úr. Ha szeretnénk megérezni az ötvenes évek „feelingjét", akkor érdemes továbbklikkelnünk a „fabolous 50's" oldalra, ahol ismét jó néhány autócsoda képére bukkanhatunk. Az látszik, hogy a korosodó honlap-tulajdonos nagyon lelkes és nosztalgikus lehet, mert nem kevés fotográfia utal a dicső múltra. A Juke Box rovat a zenerajongók számára nyújt élvezetet, ahol RealAudio formátumban érhetők el a híres slágerek. Kár, hogy manapság még kevés autóban lehet Internet-elérést találni, mert akkor egy klikkelés után máris düböröghetne a zene kedvenc járgányunkban.

VOLÁ N VILÁG WEB-WEB VILÁG VETÍTŐVÁSZON SZERENCSEJÁTÉK LÉLEK HIÚSÁG VÁSÁRA ÉJSZAKA CSILLAGÁSZAT BŐRÖND ÁLLATI

Pályázat

A nagy utazás

avagy számítógépes világkiállítás egy laikus szemével

Mint azt annak idején hírül adtuk, az olvasói kérdőívek beküldői közül a Compfairen megtartott sorsoláson az Internet Kalauz olvasója, egy debreceni tanár nyerte az amerikai utat. A kirándulás élményeit Palczert László más olvasókkal is meg kívánta osztani, s az alábbi írást küldte el szerkesztőségünknek. Bár ebben az olvasóink szerkesztette rovatban többnyire hálószem-recenziókat közlünk, most ezt is ide tettük, hiszen ehhez is ajánlhatunk hálószemeket:

www.comdex.hu

www.compuserve.com/travel

(a CompuServe tippje lapzártakor éppen Las Vegas volt...)

www.lasvegas.com

Az Internet Kalauz jóvoltából és az American Travel utazási iroda segítségével (ez itt a reklám helye) – szerencsémnek köszönhetően – novemberben egyhetes Las Vegas-i kiránduláson vehettem részt, ahol megtekinthettem a Comdex/Fall '98 számítógépes kiállítást.

Az út az indulásig is elég fárasztó volt (sorban állás a vízumért az amerikai nagykövetség előtt), de a 18 órás repülőút végképp megviselt... Mindezek ellenére persze maga a repülő és a repülés csodálatos volt, s hát kimerültségre sem illik panaszkodni akkor, amikor az ember átrepüli az óceánt, és hipp-hopp, ott terem a Föld túlsó oldalán.

(folytatás a 52. oldalon)

COMDEX Fall '98 November 16-20 '98 LAS VEGAS

Registration
Conferences
Exhibitors
Technology Areas
Schedule of Events
Travel Services
Hotels & Exhibit Halls
Pricing Info
Awards & Special Programs
Keynotes
Event Schedule Planner

COMDEX Fall '98 Las Vegas COMDEX technology's main event

COMDEX/Fall '98, November 16-20 1998

Las Vegas Convention Center, Las Vegas Hilton, Sands Expo & Convention Center

Bring the COMDEX/Fall '98 Conference back to your desktop and to your business ... instantly and affordably.

ZD Events now brings the entire COMDEX/Fall '98 Technology Conference to your desktop, with One-to-One: the COMDEX Conference Online - and On Demand. Now you can easily catch the sessions you missed - even if you missed the entire conference - whenever you want . . .wherever you want.

COMDEX/Fall '98 has ended on a high note. See you next year at our 20th anniversary, COMDEX/Fall '99 in Las Vegas, November 15 - 19 '99.

COMDEX/Fall '98 Wrap-Up

COMDEX Fall '98 DAILY LIVE

COMDEX Fall '98 Webcast

COMDEX Webcast in Las Vegas

COMDEX Fall '98 VIDEO ON

(folytatás az 51. oldalról)

A Föld túlsó oldalán, ahol következhetett a kiállítás, amelyet november 16. és 21. között két impozáns helyszínen rendeztek meg. Az egyik a Las Vegas Hilton, a másik pedig a Las Vegas Convention Center volt. Igen nagy kitartásra és erős lábakra volt szüksége annak, aki egy vagy több napját a kiállításra szánta, nem is csoda, hogy az élelmesebbek elektromos meghajtású kiskocsival járták a termeket. Akiknek ilyen nem jutott, azok gyalogoltak, de egyáltalán nem volt kirívó, ha valaki öltönyben szépen lekuporodott a szőnyegre a fal mellé, esetleg a lépcsőre, hogy egy kicsit kipihenje fáradalmait.

A hazai kiállításokhoz viszonyítva inkább a mennyiség volt lenyűgöző; a minőség ma már nálunk is a világpremierrel közel egyidejűleg jelenik meg. Íme néhány érdekesség, amely engem különösképp megragadott:

Az első egy interaktív számítógépes rendszer, amely egyesíti a hagyományos iskolai tábla és a számítógép adta lehetőségeket. Az LCD-panelre a fényceruzával úgy lehetett írni, mint egy táblára. Mindaz, ami az LCD-panelre került, megjelent a hozzá kapcsolt számítógépen is, és azzal interaktív kapcsolatban állt. Ez a rendszer a videokonferencia feladatát is elláthatja. Az LCD-panelt és a számítógépet egymástól nagy távolságra is el lehet helyezni, ha azokat hálózati rendszer kapcsolja össze.

A világ első ilyen megoldású rendszereként mutatkozott be a Sony videója és audiója. A 3,5 colos floppyra felvett álló- és mozgókép természetesen digitális formában tárolódik. Egyesíti a digitális fényképezőgépet és a videokamerát. Képes a mozgóképpel együtt a hangot is tárolni. Egyszerű működtetése, használata miatt véleményem szerint nagy jövő előtt áll.

A számítógépes audio világában a lapos hangfalak voltak érdekesek számomra, amelyek vastagsága mindössze 4-5 cm. A kétszer 12 W-os teljesítményű hangszórók 3 dimenziós hanghatásra képesek, a képpel teljes szinkronban.

A biztonságtechnikában és más területeken használt minikamerák nagy számban és változatos formában voltak jelen a 2,5 colos mérettől kezdve. Volt Y alakú egéradapter 3 csatlakozási ponttal, ezáltal egy porton keresztül egyidejűleg két eszközt lehet rácsatlakoztatni. Erre az egységre rákötheto egy egér és egy monitor, esetleg két monitor, netán két billentyűzet vagy például két egér.

Láttam olyan számítógépet és billentyűzetet, amelyre folyamatosan kávét és vizet öntöttek, ezzel bizonyítva annak tökéletes elszigeteltségét a külvilágtól.

A számítógéphez csatlakoztatott printer vagy plotter az előre kiválasztott képet, rajzot, festményt tökéletes módon nyomtatta ki egy vászonhoz hasonló anyagra. A kinyomtatott kép rövidebb oldala 1 méter körül volt. Az így készült képeket, bekeretezve, bármelyik lakás falán bátran elhelyezhetnénk.

A számítógépes robotika fejlődését néhány négy lábbal és egy fejjel rendelkező modell reprezentálta. Ha kellett, arra fordította a fejét, amerre a labda volt, s következhetett a nagy focicsata.

A kiállításon a konkrét informatikai eszközök mellett a számítógépiparhoz kapcsolódó mindenféle dolog megtalálható volt a bútoroktól, székektől kezdve a különböző modemekig, illesztőegységekig. Betörtek például a rendezvényre a személyautók, a masszírozó gépek is. A masszírozó gépeket bizony vágyakozva néztem, a több kilométeres gyaloglás után jólesett volna egy kis relaxálás...

Las Vegas, a nagy díszletváros

Cruise/Vacation Packages
Business Travel
Road Trips
Directions & Maps
Travel News & Weather
Local: City Info
Tips & Services
Discussion Forums & Chat

Check Prices & Make Reservations

No Special Plans For The Holiday? Viva Las Vegas!

Get The Inside Scoop
Visit the Las Vegas Forum and get the latest information from others who are regular visitors to the city of lights!

Read About It
The non-stop neon playground that is Las Vegas is also America's fastest-growing city. Extensively researched by a team of resident writers, the Time Out Las Vegas Guide provides authoritative inside information on the casinos and tourist attractions and a unique insight into the city beyond the Strip. Order online from Barnes and Noble.

Will You Be Driving?
You'll want to know how to get there and how to get around town once you arrive. Use Map It to get a detailed road map.

Plan Your Trip
Get information about destinations, atractions, activities, weather and more -- as provided by Travelocity!

Plan Travel here

Compare exchange rates with our Currency Converter

Win a Caribbean Vacation for Two! Click here for details...

African Photo Safari Contest! Win a trip to Tanzania...

Travel Channel Comments

lasvegas.com
one city. one site.

HOT STUFF!

NFR

You're Visiting Here
- Entertainment
- Hotel Rooms
- Tickets
- Golf

You Live Here
- News
- Sports
- Jobs
- Classifieds

You're Moving Here

minden országból hoz ide, a sivatagba egy kis darabot. A szállodákat úgy építették fel, mintha közvetlen környezetükben Egyiptomban, New Yorkban, Kínában vagy egy középkori várban lennénk. Minden a kaszinók körül forog. Ezek a szállodák alján szinte labirintust képeznek, feltehetően tudatosan építették úgy, hogy az ember ne túl könnyen találja meg a kijáratot. Olcsóbb szórakozás a természetjárás: néhány kilométerre a Vörös Sziklák egyedi szépségükkel vetekszenek akár egy Grand Canyon-beli kirándulással, de a Mead-tó partjára is érdemes elmenni, amelynek egyik végén ott a Superman filmből is ismert hatalmas duzzasztó és vízi erőmű... Mi tagadás, egy külön erőmű nem árt a világ egyik legfényesebb, legkivilágítottabb városának...

Mindenkinek azt kívánom, hogy legalább egyszer jusson el Amerika földjére.

(Amihez egy lehetőség, ha olvasóink kitöltik kérdőívünket... Figyeljenek, biztos lesz még ilyen akció! – a szerk.)

Debrecen, 1998. december

Palczert László

M E G R E N D E L Ő

1999. .... hónaptól kezdődően előfizetek az Internet Kalauz című havi (a nyári összevont szám miatt évente 11-szer megjelenő) magazinra. Tudomásul veszem, hogy az első előfizetési számla az adott hónaptól év végéig szól, mégpedig annyiszor bruttó 240 Ft-ot tartalmaz (a lap példányonkénti 269 forintos árával szemben), ahány szám megjelenik még az évben.
(Teljes évre az előfizetés 2640 forint, amely összeg az áfát is tartalmazza.)
A kiadó a megrendelést folyamatosnak értelmezi, de az előfizetés folytatását minden év végéig jogomban áll – e-mailben, faxon, levélben – lemondani. Ha lemondás nem érkezik, akkor a kiadó év végén számlázhatja a következő évet az aktuális előfizetési díj figyelembevételével.

Előfizető neve: ....

Postázási cím: ....

Számlázási név és cím, amennyiben eltér a fentitől: ....

Dátum: .... Aláírás: ....

Nincs új a Net alatt
– Fejezetek az Internet előtörténetéből (12.)

Nincs új a Net alatt: sorozatunk azt kívánja bemutatni, hogy az Internet jellegzetes alapfunkcióinak történeti előképeit nem harminc évvel ezelőtt, az Arpanet-kezdet időszakában, hanem annál jóval – esetenként több ezer évvel – korábban kell keresnünk. A „régi" és az „internetes" megoldások közötti feltűnő hasonlatosságokkal, analógiákkal, áthallásokkal, keresztkapcsolatokkal talán sikerül a technológia felől ismét a társadalomra irányítani a figyelmet – hogy annál jobban kezdjük csodálni az Internet által biztosított határtalan lehetőségeket. Mint listánkon is látható, a fejezetcímek többségét már „lehívtuk", ezek megjelentek a lapban, és olvashatók a **www.prim-online.hu** Internet Kalauz-archívumában. A sorozatban a mostani cikket előreláthatólag még három további rész követi.

Az eredeti infosztráda

Az információs szupersztráda (information superhighway, később info-highway, Infostrada, I-way) fogalmára *Al(bert) Gore* amerikai alelnök 1994-es Buenos Aires-i telekommunikációs világfórumon tartott előadása után csapott le a világsajtó és a politikai marketing, s tette egy-két évre szinte egyeduralkodóvá a kifejezést, ha valaki a „behuzalozott világgal" kapcsolatban kívánt megszólalni. Noha a terminus kezdettől fogva ellentmondásosnak tűnt, egy ideig nyakra-főre használta a világ, pedig pillanatok alatt egészen különböző értelmezések jelentek meg. Néhányan a jövő nagy tudású Internet-hálózatát, mások annak majdani, telekommunikációs óriások által megvalósított riválisát, megint mások mindenfajta „info-high-tech" dolog gyűjtőnevét értették alatta, s volt, aki a jövő mindentudó multimédiás kábelrendszereként tekintett rá. A kifejezés kedvelői ráadásul nem felejtették el minden egyes alkalommal megemlíteni, hogy a szó mögött egyszerre sejlik fel a New Deal legendás nemzeti útépítő programja, amit a hagyomány véletlenül épp a Gore-nagypapa nevéhez köt, és *Fellini* La Stradája (nálunk: Országúton).

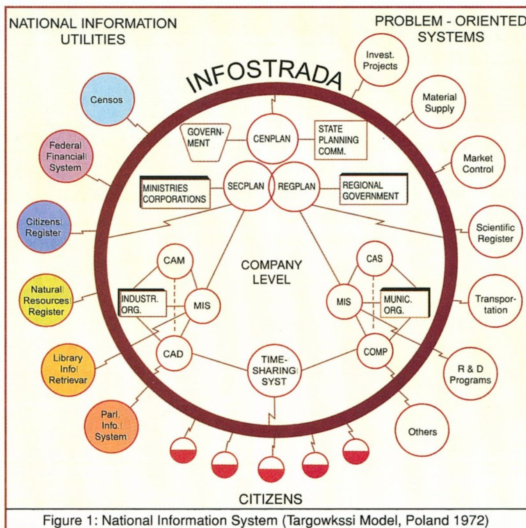

Figure 1: National Information System (Targowkssi Model, Poland 1972)

Mivel az infosztráda napja leáldozott, és 1996-tól (amióta az Internet-business kiszabadult a palackból) fokozatosan kikopott a tollforgatók szótárából, ma már talán nem annyira fájdalmas a mítoszrombolás sem. A fogalomtörténet nem az USA-ba, annak Nemzeti Információs Infrastruktúra (NII) Programjához és nem Olaszországba, a „strada" hazájába, hanem Lengyelországba, Varsóba visz vissza.

1971 és 1974 között *Andrzej Targowski,* a Lengyel Számítógép-fejlesztési Program vezetője Infostrada néven indította el a lengyel nemzeti infor-

mációs infrastruktúra projektet (Krajowy System Informatyczny – KSI). Az időosztásos rendszerben, csomagkapcsolt elven működő országos számítógépes hálózat nevét pedig a hasonló hangzású és dallamú varsói főútvonal, a Wislostrada ihlette. Mint Targowski 1972-es modelljéből kitűnik (ld. az 1. ábrát), a lengyel Infostrada egészen merész és kiforrott információs infrastruktúra koncepció volt. A rendszer szívét a nagy kapacitású, országos számítógépes hálózat jelentette, amelyre egyszerre épültek fel a nemzeti információs közművek (national information utilities), valamint a nagy alrendszerek működését, ill. működtetését és mindezek döntési hátterét támogató tranzakció alapú megoldások. Az elképzelés a kormányzati, közigazgatási és gazdasági szereplők mellett az állampolgároknak is közvetlen „rákapcsolódást" tervezett a hálózatra, amelynek működésétől a terv készítői és a politikai vezetők egyaránt átütő sikert, gazdasági-társadalmi virágzást reméltek.

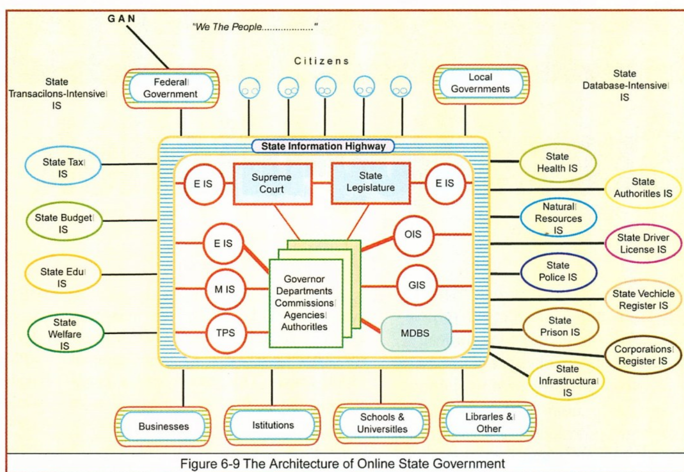

Figure 6-9 The Architecture of Online State Government

Az Infostrada első három nagy csomópontját a Singer cég számítógépeire és vezetékeire építették, arra a szerencsés véletlenre támaszkodva, hogy a kábelrendszerek óriása éppen az idő tájt kísérletezgetett az információs szolgáltatások „kábelre helyezésével", és az amerikai megjelenés előtt Lengyelország ideális kísérleti terepnek tűnt.

1975-re azonban kiderült, hogy a politikai engedély (akárcsak *Stafford Beer* Cybersynjénél Chilében – az erről szóló részt ld. novemberi számunkban) rövid életű. Az első projekteredmények már jelezték, hogy az Infostrada a Lengyel Kommunista Párt információs központ szerepét, a politikai rendszer „modus operandiját" veszélyezteti (ahogy Targowski húsz év múltán megfogalmazta: az információ horizontális áramlása elfogadhatatlan egy totalitárius rezsim számára). A programot leállították, Targowskit hosszú szilenciumra ítélték, ő pedig hat év múlva, a Szolidaritás-idők zűrzavarában és zűrzavara elől az Egyesült Államokba emigrált, majd letelepedett, és felvette az amerikai állampolgárságot.

Egy közelmúltban Varsóban megrendezett információs társadalom konferencián vezető szakértők tárták szét a kezüket, ha Targowskiról és az Infostrada projektről hangzott el kérdés. Még különösebb, hogy azon kevesek, akik hallottak vagy tudtak a dologról, elveszítették a fonalat, azaz nem rendelkeztek információval Targowski további sorsával kapcsolatban.

Pedig talán ez a legérdekesebb és egyben legjellemzőbb mozzanat, igazi csattanó a történet végén. Targowski – immár mint *Andrew* Targowski, a Western Michigan University professzora – egykori modelljének némi átalakításával nagyigényű intelligens város programot (Kalamazoo TeleCity USA – KTUSA) indított el, látványos lökést adva Greater Kalamazoo megye, Kalamazoo városa és annak közvetlen környezete fejlődésének. Innentől kezdve aztán nem volt megállás: a modell alkalmasnak bizonyult arra is, hogy nemzeti (értsd: amerikai) méretre is kiterjeszthető legyen, sőt kiindulópontként szolgált a Globális Információs Infrastruktúra (Global Information Infrastructure, GII), a világméretű információs közmű architektúrájának megrajzolásához is. Mint a kérdéskör vezető teoretikusa, Targowski egyik pillanatról a másikra Albert Gore alelnök tanácsadói között találta magát, éppen akkor, amikor a Nemzeti Információs Infrastruktúra Programból Globális Információs Infrastruktúra Program lett, és megszületett az infosztráda...

A kör bezárult, illetve „négyszögesedett": ha egy pillantást vetünk Targowski 1996-os rajzára (2. ábra), amely az Egyesült Államok online kormányzati rendszerének felépítését mutatja be, nem tudjuk nem felismerni, hogy lényegileg szinte tökéletesen megegyezik az Infostrada közel negyedszázados koncepciójával, egészen az állampolgár-végpontokkal bezárólag. Vajon a népszerű professzornak, a TeleCity Intercorporation vezetőjének, az NTIA Telecommunications and Information Assistance Program 1995. évi nyertesének eszébe jutnak-e néha, csendes őszi estéken a varsói főutak?

Irodalom: Az Infostrada program legrészletesebb ismertetését Targowski 1980-as, lengyelül, Varsóban megjelent könyve (Informatyka Modele Systemow i Rozwoju) tartalmazza; angolul, elemző értékelésekkel ld. u. ő.: Computing in Totalitarian States: Poland's way to an Informed Society, In: Information Executive, Summer, 1991. Az 1. ábra forrása Targowski 1991-es tanulmánya (Strategies and Architecture of the Electronic Global Village, In: IRMA Conference Proceedings), a 2. ábráé Targowski nagy, szintetizáló könyve (Global Information Infrastructure. The Birth, Vision and Architecture Idea Group, 1996). A Kalamazoo-kísérletre ld. **http://www.telecity.org**. Az infosztráda-sztoriról részletesen a VGA Monitor 1995/26. számában írtam: Ájvé, avagy az Information Superhighway fogalmának elemzése.

Alvilágháló (II.)

Szerzőijog-bitorlók

A sorozat első része bizonygatni kezdte, hogy az Internet remek táptalajt biztosít az illegális vagy félillegális tevékenységüket hálózatba kötött számítógépen folytató bandák kialakulásának. A szoftverkalózok és vásárlási csalók után ezúttal a „klasszikus" szerzőijog-sértők után kezdünk nyomozni. Sokan úgy gondolják, hogy a zenei együttesek, magazinok, filmek anyagait az Interneten szabadon lehet lopkodni, másolni, terjeszteni, csakhogy ennek egy szűk „kisebbség" (a szerzők tábora) nem nagyon örül.

Pénztárcakímélő zenei megoldás

A '98-as nyár zenei lázba hozta az internetezőket. Szinte elképzelhetetlen mennyiségben kerültek fel a Világhálóra énekesek és együttesek zeneszámai letölthető formában, s a közönség élt is a felkínált lehetőséggel. Minden olyan web-oldalt megszálltak, amely tartalmazta az MP3 varázsszót (az AltaVista keresőgépnél például a harmadik leggyakoribb kulcsszó lett), és ritkán volt okuk a csalódásra.

Természetesen az MP3-technológiát sem illegális tevékenységekhez fejlesztették ki, de a zenekedvelők nagyon megörültek páratlan tulajdonságainak: úgy tömöríti a zeneszámokat 1:12 arányban, hogy azok CD-minőségűek maradnak (az emberi fül nem képes érzékelni a tömörítésből adódó minőségromlást). A zenei CD-ken található számok számítógépen hagyományosan mintegy 50 megabájtot „nyomnak" (10 megabájt/perc), ugyanez MP3-ban a már „Internet-barátnak" mondható 4 megabájtra szorítható.

A saját ízlésünk alapján összeállított „válogatás-CD-k" elkészítése manapság egyáltalán nem jelent problémát. A források lehetnek egyrészt az ismerőseinktől kapott zenei CD-k, amelyekről a hanganyagot ún. grabber programokkal saját winchesterünkre töltjük (WAV formátumban), másrészt az Internetről letöltött MP3-fájlok (ezeket az előbbi módszerrel szedik le a CD-kről, a majd WAV-ból MP3-ba konvertálják, ha egyáltalán szükség van a köztes WAV-ra). Ha minden a winchesterünkön van, eldönthetjük, hogy CD-lejátszóban is működő audio-CD-t vagy csak a számítógép által olvasható adat-CD-t csinálunk-e. Előbbi esetben tetszés szerint összeválogatunk maximum 74 percnyi zenét, minden MP3-fájlt WAV-ba konvertálunk (erre is találhatunk az Interneten rengeteg „encoder/decoder" programot), majd a kiválasztott kb. 15–20 számból CD-íróval – megfelelő szoftverrel – audio-CD-t készítünk. Utóbbi esetben mindent MP3-ba konvertálunk, így mintegy 150 zeneszámot tudunk egyetlen lemezre írni, de – a hangkártya mellett – szükségünk van egy MP3-lejátszóra is (például letöltjük az Internetről a Winamp programot). Az eljárással persze szerzői jogokat sértünk, és büntethetőkké válunk.

Ha nem akarunk vétkezni...

A fenti zenegyűjtésnek azért megvan a maga legális útja is. Az utóbbi 1 évben nagyon elszaporodtak az olyan online zeneboltok, ahol az általunk kiválasztott zeneszámokat megvásárolhatjuk, letölthetjük, és nyugodtan felírhatjuk audio-CD-re, vagy hallgathatjuk a számítógép winchesteréről.

Csakhogy a CD tartalmát nem változtathatjuk meg, illetve a számítógépről való hallgatás kényelmetlen lehet. Ezért a különböző gyártók speciális eszközöket, MP3-walkmaneket kezdtek kifejleszteni. Az első a sorban a Nordic Entertainment 1998 márciusában-áprilisában kihozott MPManje volt (64 percnyi MP3 tárolására alkalmas), amelyhez a Nordic honlapjáról is lehet zenéket vásárolni. Ennél sokkal olcsóbb volt a '98 végén piacra dobott Diamond Multimedia Rio nevű eszköze, amely miatt – és persze látva az illegális MP3-terjesztés kiemelkedően magas arányát – az RIAA, az amerikai „hanglemezgyártók szövetsége" frontális támadást intézett ellene (a bíróság egyelőre elutasította az RIAA termékbetiltási kérelmét).

Sikeres támadás az MP3 ellen?

Amikor '98 első felében az illegális MP3-webhelyek gomba módra elszaporodtak, a RIAA elkezdte azokat felszólítgatni, hogy szüntessék be törvénysértő tevékenységüket. A felszólításözön ekkor még természetesen a falra hányt borsó eredményességével vetekedett, sőt az MP3-szigetek összekapcsolásával nagy kiterjedésű birodalmak jöttek létre. (Az egész központjának talán az MP3 Search nevű web-hely számít, amely „óvatos" hozzáállása miatt valószínűleg még sokáig fennmarad.)

Akcióinak eredménytelenségét látva az RIAA az FBI-hoz, az USA vámhivatalához, postaszolgálatához és a titkosszolgálathoz fordult segítségért. Ez nem kis riadalmat keltett, és nyár végére rengeteg illegális MP3-website becsukott, s ősz végére a korábbi MP3-birodalomnak jóformán csak romjai maradtak. A pusztulás nagyon jól nyomon követhető volt

a MediaFind keresőszolgáltatásának eredménykijelzőjén: '98 nyaráig nevesebb előadók egész albumait tölthettük le olyan – főként – ftp-helyekről, ahol csak azt kellett tudni, hogy a belépőnév és a jelszó is mp3. Ősszel az előadók megadása után kapott eredménylistán még mindig láthattuk, hogy az egyes ftp-helyek milyen albumokat tárolnak, de már az mp3/mp3 név-jelszó kettőssel nem lehetett belépni. Ősz végére pedig az albumok eltűntek, s a sztárénekesektől is csak néhány morzsát lehetett letölteni.

Naivitás lenne persze azt hinni, hogy az illegális MP3-terjesztés megszűnőben van. Biztosak lehetünk benne, hogy titkos ftp-helyeken továbbra is folyik a zugkereskedelem, a nagy gyűjtemények viszont a nagyközönség elől el vannak zárva. Felmerülhet a kérdés, hogy ha a szoftverek feltörési kódjait tartalmazó web-helyeknél igaz volt az „egyet felfedeznek, kettő másik lesz helyette" elv, az ugyanannyira illegális zenelopásnál ez miért nem érvényesül. E cikk írója úgy véli, a magyarázat abban rejlik, hogy a kódgyűjtemények pár megabájtjával szemben itt gigabájtokat kellene sűrűn mozgatni, amihez nem sokaknak van kedve (250 MP3-fájl körülbelül 1 gigabájtnak felel meg).

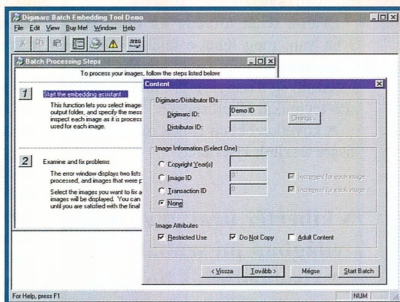
Hosszú távú megoldások

Lehet, hogy mire ez a cikk megjelenik, az MP3-birodalmak újjáélednek, így az RIAA támadása csupán rövid távon hozott eredményt. Hosszú távon a speciális informatikai megoldások segítenek, csakhogy ezekből is mindig újabbakat és újabbakat kell kitalálni, mert egyesek kifejezetten örömüket lelik abban, hogy azokat a „speciális" informatikai megoldásokat „másképpen speciális" megoldásokkal törjék föl, s a kalózmódszert terjesszék is az Interneten. Lényegében jó példa erre a közismert RealAudio is, amely rögzíthetetlen internetes hangtovábbítást ígér, és lám, csupán egy Audio Rack nevű szoftverre van szükség ahhoz, hogy a – például internetes rádióállomások által sugárzott – hanganyagot WAV formátumban elmentsük, és mint az fentebb olvasható, innen már miénk a világ. (Az persze sejthető, hogy a RealNetworks a „nem is úgy van az!"-féle mondatok után a hiba elhárításán fog dolgozni.)

Konkrétan az MP3 technikai korlátozásán is lázasan dolgoznak különböző fejlesztők. A legnépszerűbb MP3-lejátszót, a Winampot fejlesztő Nullsoft például be fogja építeni lejátszójába az AudioSoft File Structure technológiát, amellyel korlátozni lehet az egyes zenefájlok másolásának számát, s ebben a formában értelmetlen azokat az Interneten terjeszteni. Az MP3 helyére pedig idővel a másolásbiztos, digitális vízjel technológiájú MP4 fog lépni. Addig is a Liquid Audio elkészítette a maga vízjeles (titkosító) technológiáját, amivel a zenekedvelők biztonságosan vásárolhatnak tőle legális zenét.

Nemcsak zenét lopnak

A szerzői jog megsértésének témakörében a legtöbb figyelem egyértelműen az MP3-ra irányul, de az Internet korában a magazinok, filmek, videoanyagok stb. jogtulajdonosainak is ébereknek kell lenniük. A Playboy például '97-ben megunta, hogy a website-ján lévő képek idegen honlapok ezrein tűnnek fel, anélkül, hogy a Playboyt erről megkérdezték volna. Az ismert magazin ezért online fotóiba beépítette a Digimarc képekhez készített vízjeles technológiáját: ha egy kalóz le kíván tölteni egy Playboy-képet, figyelmeztetést kap, hogy az szerzői jogvédelem alatt áll, ide és ide forduljon az engedély megszerzéséhez. Ettől függetlenül a kép letölthető, de ha az illetőt később elkapják, nem védekezhet azzal, hogy nem tudott a védettségről. Márpedig a Playboy 5000 dolláros éves díj fejében megbízta a Digimarcot azzal is, hogy folyamatosan pásztázza az Internetet a jogtalan vízjelkódú képek előfordulási helyeit felderítendő. A Playboy ezzel bebiztosítja, hogy minden általa elindított pert meg is nyerjen.

Nem mindig ilyen sikeresek azonban a hírességek. A páratlanul ügyes Internet Entertainment Groupnak például mindig sikerül kéz alatt megszereznie a sztárokról készült intim fényképek és videók közvetítési jogát, így azoknak hiába nem tetszik az internetes nyilvánosságra hozatal, és hiába perlik be a céget, az rendre fel tudja mutatni az engedélyeket (ez történt a *Pamela Anderson – Tommy Lee*, *Pamela Anderson – Bret Michaels* videók és az USA-ban híres *dr. Laura Schlessingerről* készült fotók ügyében is).

Megdöbbentő, de a filmek internetes terjesztése is megindult. Eddig is lehetett olyan esetekről hallani, hogy az éppen játszott filmeket felveszik a moziban kamerával, és az utcán árulják a VHS-kazettákat. Manapság azonban egyesek digitalizálják a kamerával felvett anyagot, és a több száz megabájtos vagy egy-két gigabájtos Vivo formátumú anyagokat – IRC-segédlettel – privát ftp-helyeken terjesztik. Persze a filmipar nem az ebből származó veszteségekbe fog belebukni, nagyon nagy őrültnek kell lenni ahhoz, hogy valaki a Titanic 3 gigabájtját az Interneten keresztül töltse le (persze gyenge minőségben). A filmgyárosokat most sokkal jobban izgatja a digitális televíziós vevőkészülékek és a DVD-felvevők egy időben való megjelenése, mert így ugyanolyan könnyedén felvehetjük a filmeket, mint a hagyományos videokészülékekkel, csak éppen tökéletes minőségben!

Veszelka Tamás
vete@inf.bme.hu

Szerzőijog-bitorlók, ill. bűntársaik látogatási helyei:

MP3 Search: http://www.mp3search.nu
MediaFind: http://194.95.209.6/
Vivo mozi: IRC #Vivo, #Vivo 98

A cikkben szereplő néhány nem bűnös web-helye:

Nordic Entertainment: http://www.nordicdms.com
Liquid Audio: http://www.liquidaudio.com
Digimarc: http://www.digimarc.com
Internet Entertainment Group: http://investieg.com/

A „Szabad-e szidalmazni?" kérdéskörben indított vitába (amelyhez egy kicsit kapcsolódik az a hírünk is a Hírszörfből, amelyet a német Internet-rendőrség felállításáról kaptunk dr. Verebics Jánostól) novemberben egy tanulmányt kapcsoltunk be, és most ennek részletekben (némi rövidítéssel) való közlését folytatjuk.

A tér, a szabadság és a normák II.

Vázlat az Internet jogának fogalmi megközelítéséhez

Dr. Verebics János, 1998
verebics@mail.datatrans.hu

A bevezető rész közlését az alábbi mondatokkal fejeztük be:

„Van-e tehát törvény az Internetre? S ha van, meg lehet-e találni? Miként közelíthetjük meg a jog szempontjából a századvég e nagyszerű, mindent átalakító technikai lehetőségét?

A következőkben ennek megválaszolására teszünk kísérletet."

A kibertér urai: a virtuális világban mi szabályozza a viselkedést, s hogyan?

A cyberspace korának jogáról, jogalkotásáról, jogelméleti, sőt filozófiai kérdéseiről nem kevés írás látott idáig napvilágot, illetve jelent meg a Neten. *David G. Post:* Anarchy, State and the Internet: An Essay on Law-Making in Cyberspace című műve a Journal of Online Law website-ján 1995 óta olvasható (**http://warthog.cc.wm.edu/law/publications/jol/post.html**). *Post Robert Ellickson* rendszere szerint az elektronikus hálózatokban az egyes egyén cselekvését irányító különböző erőket a következő táblázatba foglalta:

Post szerint igazából nem az a kérdés, hogy kinek a szabályai irányítják a cyberspace-t, hanem az, hogy hogyan zajlik a verseny ezek között a „controllerek" között (par.11), melyek az ellenőrök kiválasztásának szabályai (controller-selecting rules), amik végül egy konfliktus esetén meg fogják határozni, hogy mely „ellenőr" normái szerint kell eljárni.

Ám nem csak az a kérdés, kik a szabadság urai, de az is, meddig terjed ez a szabadság.

Az Internet jogmentes terület?

1996-ban a St. Gallen-i Electronic Mall Bodensee rendezvényén *Herbert Burkert* professzor az Internet és a jog viszonyát átfogóan tárgyaló előadásában (Internet und Recht. Einführende Bemerkungen, Tagung Internet und Recht, **http://www.gmd.de/people/Herbert.Burkert/BurHSG.html**) rögtön a bevezető gondolatok körében a legfontosabb kérdést vetette fel. Jogmentes terület-e (rechtsfreier Raum) az Internet? Megtalálható-e a megfelelő jog az internetes életviszonyok bonyolult, a standard jogesetektől gyakran távoli, nem ritkán a nemzetközi büntetőjog vagy a nemzetközi magánjog, büntető és polgári eljárásjog intézményeivel leírható körében? Burkert válasza az optimista igen: a mégoly bonyolult jogi helyzetekben (ha nehezebben s komolyabb jogászi gondolkodással) is, de fel-

Az ellenőrző (controller)	A szabályozás alapja	Szankciók
Maga a szereplő	Személyi etika	Önszankcionálás
A másik fél	Szerződési feltételek	Változatos önsegély-mechanizmusok
Nem hierarchikus formában szerveződő társadalmi erők	Társadalmi normák	Társadalmi szankciók
Hierarchikus formában szerveződött nem kormányzati szervezetek	Szervezeti szabályok	Szervezeti szankciók
Kormányok	Jog, államhatalom	Kényszerítő szankciók

lelhető az alkalmazandó jog, mert van ilyen. Hogy a jogalkalmazásnak mely formáit választjuk? Hogy honnan közelítjük meg egy-egy jogi probléma tárgyalását? A hagyományos jogalkalmazáshoz képest mennyire élünk és élhetünk a kiterjesztés, a jogértelmezés eszközével (Auslegung)? Mikor lépi át a kiterjesztő jogértelmezés a megengedhető határt? Mennyiben politikai kompromisszumok kérdése ez a határ? Ezek nehéz kérdések, amelyekre a mindennapok internetes joggyakorlata szinte esetről esetre keresi a választ. Mindenképpen indokolt, hogy ha a jogértelmezés lehetősége és kényszere elér egy bizonyos határt, a törvényhozó után kiáltsunk (man ruft nach dem Gesetzgeber). Ugyanakkor politikai jellegű dilemmával is szemben állunk: a jog lényegében állami beavatkozást jelent, egyfajta intervenciót, amely ellentétes a piac és a társadalmi viszonyok önszabályozó mechanizmusaival. Arról sem szabad közben elfeledkezni, hogy a jogászi gondolkodás büntetőjog iránti előszeretete (Vorliebe für das Strafrecht) annak jelképes, szimbólumszerű értékével fonódik össze. Ugyanakkor figyelembe kell venni a tényt – mint arra Burkert a német igazságügyi miniszternek, *Schmidt-Jortzignek* a Spiegel 1996/11. számában megjelent beszédéből vett idézettel utal –, hogy az állam egy olyan követéses sverseny részesévé vált napjainkban, amelyet semmiképp nem nyerhet meg, ám e tény nem mentesíti az alól, hogy legalább megpróbálkozzék a követéssel.

Az Internet jogának megvannak a sajátosságai, amelyek maguknak a netes életviszonyoknak máshoz nem hasonlítható jellegéből fakadnak. Mindeme jelenségek mögött azonban igazából a társadalmi, kulturális viszonyok gyökeres változása áll. A jog igyekszik e változásoknak a maga eszközeivel egyfajta mechanizmust, rendszert, kezelhetőséget adni – végső soron az új elektronikus kommunikációs formák által hozott változások hétköznapjainkba való beillesztését elősegíteni.

Mike Godwin, az Electronic Frontier Foundation jogi szolgálatok tanácsadója az Internet World hasábjain 1993-ban a net-jog egy másik megközelítési lehetőségére hívta fel a figyelmet (The Law and the Net: Problems and Prospects, **http://www.eff.org/pub/Legal/law_of_the_net_godwin.article**).

„Amikor a nem jogászok azon töprengenek, hogy mi az, amivel a jogászok foglalatoskodnak, gyakran gondolják, hogy azok csak a múltra összpontosítanak. Végtére is a jogesetek, a precedensek világa a múltban gyökerezik, mint ahogy a törvényhozás története és a jogi nyelv jelentéstartalma is. Ám a jogászoknak gyakran kell gondolni a jövőre. A jogász munkájának része, hogy képes legyen előre megjósolni a problémákat, s képes legyen időben megoldásokat javasolni azokra. Sehol máshol nincs oly égető szükség a jogi előrejelzésekre, mint épp az Interneten, a hálózatok globális hálózatán, amely – úgy tűnik – egyidejűleg vet fel kérdéseket a jog minden területén, a büntetőjogtól a szellemi tulajdon jogáig, az alkotmányjogtól a nemzetközi jogig."

Internet und Recht

Einführende Bemerkungen

Tagung

Internet und Recht

(im Rahmen der Electrionic Mall Bodensee)

St.Gallen

19.Juni 1996

Herbert Burkert[1]

(c) 1996

Inhalt

- Das Internet als rechtsfreier Raum?
- Recht als Reaktion auf technische Veränderung
  - Reaktion durch Auslegung
  - Reaktion durch Vertrag
  - Reaktion durch den Gesetzgeber
    - Bestätigende Gesetzgebung
    - Ändernde Gesetzgebung
      - Erstmalige Regelung
      - Ändernde Regelung
    - Probleme der Reaktion durch Gesetzgebung
- Besondere Eigenschaften der Rechtsprobleme des Internet
  - Besonderheiten des Internet
    - Kulturelle Wahrnehmung
    - Internationalität

Godwin e problémák közül – jó érzékkel – elsőként a jogi felelősség kérdéskörét emelte ki, a libel (írásbeli rágalmazás) kapcsán itt kifejtett gondolataira később visszatérünk. Az ő felfogásában a problémák az emberek kölcsönös érintkezésének rutinszerű ismétlődéséből erednek, s a jogászoknak késznek kell lenniük ezek megoldására. Az „elektronikus határ" civilizálódik, s ez a civilizáció megteremti a jogát, és érvényt szerez neki.

Ez azonban nem megy egyszerűen, és nem megy gyorsan. *Harry Javrlepp* szerint, aki az Internet-jog születésének körülményeiről 1995-ben tanulságos gondolatokat fogalmazott meg (An Intorudction to the Law of the Internet, Part I., Information Technology Law Bulletin, Spring 1995, **http://www.inforamp.net/javrlepp/~kbspr.95.html**), az első időkben, 1993-94-ben nagyon sokan gondolkodtak úgy, hogy az Internet egy önszabályozó test (self-regulating body), amely nem kívánja meg a kormányok beavatkozását, sőt elfogadható, ha időről időre az anarchia uralkodik el.

Gyorsan bebizonyosodott azonban (itt a szerző példaként a Canter- és Siegel-féle 1994-es, az USA-ban igen nagy felháborodást okozó netes reklámkampányokra, valamint a szerzői jogok megsértésének gyakoriságára utal vissza), hogy az internetes önszabályozás magában nem elégséges. Bár kétségtelen, hogy az emberek nagy része nem azért használja az Internetet, hogy lehetőségeivel visszaéljen, akad egy kisebbség, amely a „laissez-faire" elve szerinti önszabályozást nem tartotta tiszteletben. A bíróságoknak és jogalkalmazóknak tehát alkalmazniuk kellett a jogot az Internetre, s a kérdés Javrlepp szerint nem úgy vetődött fel, hogy „szükséges-e az Internet szabályozása?", hanem úgy, hogy „mi a társadalom szempontjából a kívánatos?", s hogy „hogyan találjuk meg az egyensúlyt az Internetet használók ütköző érdekei között?".

Philipp Riesenkampff (Rechtsprobleme des Internet, **http://www.jura.uni-tuebingen/de./...moeschel/seminar97riesenkampff.htm**) a „jogmentes tér" problémafelvetésével kapcsolatosan találóan mutat rá: annak, hogy ez a kommunikációs eszköz viszonylag hosszú ideig egyetemi hallgatókból és professzorokból álló, valóban kicsi csoport által volt hozzáférhető, a Világháló hosszú ideig szinte érintetlen szabadságot és nyíltságot köszönhetett. Ám új médiumként való gyors növekedése és egyre gyorsuló elfogadottsága oda vezetett, hogy erőszakos, becsületsértő, pornográf, szerzői jogokat sértő anyagok is hihetetlen mennyiségben kerültek az Internetre. Riesenkampff igen fontos problémára hívja fel a figyelmet: a hálózatok üzemeltetői kizárólag mint hozzáférés-biztosítók hajlandók a netes jogviszonyokban helyüket meghatározni, s elhárítanak maguktól minden jogi felelősséget. Azzal érvelnek, hogy az Internetre nap mint nap felkerülő sok-sok ezer oldalnyi anyag tartalmi ellenőrzése fizikailag is lehetetlen lenne, még inkább lehetetlen a már felvitt adatok napi változásainak tartalmi nyomon követése (Riesenkampff, 33/2.). Nem lehet tehát elkerülni, hogy az állam a jog esz-

(folytatás a 62. oldalon)

(folytatás a 61. oldalról)

közeivel be ne avatkozzék. Ami az internetes viszonyokat igazán különössé teszi, az a nemzetközi jelleg: nap mint nap találkozunk a nemzeti jogok területi szuverenitáshoz kötött korlátozásának, illetőleg a fizikai értelemben vett határok nélküli jogi kapcsolatok legváltozatosabb problémáival. Ha a provider és a user ugyanazon állam joghatósága alá tartozik, jogi értelemben véve egyszerű a helyzet: saját (azonos) joguk szabályozza jogviszonyaikat. Ha másmás országban lévő jogalanyok között létesül jogi kapcsolat, már bonyolultabb a helyzet: itt a nemzetközi magánjog, az eurojog, a nemzetközi szerződések szabályaira is figyelemmel kell lenni, e szabályok ugyanis az internetes jogviszonyokra értelemszerűen alkalmazhatók és alkalmazandók. Az Internet mint sajátos és új médium azonban jogi kollíziós kérdések sorát vetheti fel, ami – elsősorban az illetékesség sokszor nyitott kérdésére tekintettel – az érintett országok között a jogbiztonság hiányához vezethet.

Az Internet önszabályozó és szankciós rendszere

Az osnabrücki egyetem új médiumok jogi kérdéseivel foglalkozó munkaközössége egy Neten közzétett tanulmányban (Konkurrirende Rechtsysteme im Internet: Die Meinungsfreiheit im Rechtsvergleich der USA und Deutschlands, **http://www.jura.uni-osnabrueck.-de/ak-inet/usa_d.htm**) talán túlzónak tűnő szkepszissel szögezi le: jelenleg az Internet még anarchisztikus, szabályozatlan terület. Sok szörfös tekint úgy a World Wide Webre, mint a szabad információszerzés utolsó, ki nem kezdett védőbástyájára. Az ő álláspontjuk szerint a cyberspace önszabályozó rendszere létrehozott egy amolyan „belső ellenőrzést", viselkedési normarendszert (behaviour code). Lényegében ez a netikett, amely nem jog, ugyanakkor képes arra, hogy saját szankciós rendszerével büntessen, a megkívánt viselkedésformától való eltérést megtorolja. E szankciók azonban – mint arról később szó lesz – egyrészt csak bizonyos normasértési körhöz kapcsolódnak (az internetes „jó modor", elvárható viselkedés, a netes közösség által felállított szabályok), az e „feletti" jog védte érdekek oltalmára (pornográf vagy fajgyűlöletre uszító anyagok elleni védelem) már nem képesek. Másrész a szankciók (flaming, levélbomba stb.) ugyancsak sajátos jellegüknél fogva aligha képesek a visszatartásra, s a normasértők igazi, hatékony megbüntetésére.

Az Internet önszabályozó és szankciós rendszere – mint azt *Carsten Gerlach* a Rechtprobleme des Internet című tanulmánysorozat első részében (Selbstregulierung im Internet, **http://www.rewi.hu.-berlin.de/~matze/rdi/selbstregulierung2.html**) összefoglalta – különböző technikai és tartalmi eszközöket fejlesztett ki, amelyek az egyes internetes szolgáltatásokhoz kapcsolódóan változó sikerrel fejtik ki hatékonyságukat. Más a Usenet-, az IRC-, s megint más a WWW- és FTP-szolgáltatások nem jogi jellegű védelmi, szankcionálási lehetősége.

[Originally published in _Internet_World_, Sept./Oct. 1993.]

The Law of the Net: Problems and Prospects

[1,500 words]

By Mike Godwin (mnemonic@eff.org)
Legal Services Counsel
Electronic Frontier Foundation

When non-lawyers wonder about just what it is that lawyers do, they often think that lawyers are focused on the past. The world of precedent, after all, resides in the past, as do the histories of legislation and the meanings of legal language.

But lawyers have to think about the future, too. Part of a lawyer's job is being able to anticipate problems and suggest solutions ahead of time. (Failure to do this properly is a chief source of lawsuits.) And nowhere is the need for legal forecasting so acute as it is on the Internet, a global network of networks that seems to have simultaneously raised issues in every area of law, from criminal law to intellectual property to Constitutional law to international law. In this article I'll outline just a few of the legal areas that face both lawyers and nonlawyers who invest time and resources on the Internet. But I hope that in doing so I can suggest the range of legal issues that we'll have to address in the coming century of networked computer communications.

Civil and criminal law on the Net: who's responsible?

Most areas of the law--e.g., tort law, property law, and contract law--focus on allocating rights and responsibilities among the parties in certain kinds of specified interactions. But the changes wrought by distributed computer networks will likely change some of the traditional balances our society has struck between rights and responsibilities.

A leghatékonyabb eszközök a Usenet és Net-news hálózatok (hosszú ideig a legnépszerűbb Internet-szolgáltatások) fenntartóinak rendelkezésére állnak. E hálózatok sajátossága, hogy egyidejűleg többen vehetik igénybe a szolgáltatást, és anyagokat akkor is kapnak, ha nem kérik (szerepelnek a listán).

Először – Carsten Gerlach nyomán – a usenetes önszabályozás technikai lehetőségeit tekintjük át, majd annak eseteit, mikor kerülhet sor a szankcionálására, majd érintjük az IRC-s rendszerek sajátosságait.

Az önszabályozás legkézenfekvőbb eszköze a panasztétel, amely címezhető a sérelmet okozónak (e-mail formájában, magánlevélként vagy a newson keresztül, nyilvános közlés formájában, ez utóbbi lehet udvarias jelzés vagy barátságtalan rendreutasítás, flame), de elküldhető a rendszer postmasterének, moderátorának is. Az első esetben nyilván a bocsánatkérés a cél, amelynek kikényszerítésére semmilyen eszközzel nem rendelkezünk (vagy elégtételt kapunk, vagy nem). A második esetben kérhetjük a normasértő magatartás megszüntetését, a normasértő e magatartás abbahagyására történő felszólítását, végső soron a rendszerből való kizárását vagy hozzáférési lehetőségének törlését. Alkalmas – kollektív – büntetés a Useneten a levélbomba. Ezzel azonban nem csak a célszemélyt büntetjük, de a hálózat többi szereplőjét is: mindazokat, akik a küldő és fogadó között vannak, s akiket a hálózat „normális" használatában a levélbombázás épp akadályoz. Ugyancsak a Usenet eszköze egy már elküldött anyag utólagos törlése (Cancel-Nachricht). Ez mások üzeneteit is „utolérheti", lényegében mások anyagát tudjuk törölni vele (Fremdcancel), ami azonnal egy újabb, súlyos problémát vet fel (a hírek áramoltatásának szabadsága vész el, hisz lényegében bármilyen nem tetsző anyagot törölhetünk). Ennek megakadályozására a legtöbb Usenet rendszer a cancel lehetőségét korlátozta vagy kiiktatta, ez azonban maga az intézmény – mint igen hatékony szabályozási eszköz – elveszítését jelentette.

Az UDP (Usenet Death Penalty) egy meghatározott felhasználó (egy site vagy domain) minden anyagának törlését jelenti. Ez azt is jelenti, hogy az illető később sem vihet fel semmilyen új anyagot a hálózatra, mert azt a cancelhír azonnal törli (per Cancel-Nachricht sofort gelöscht wird). Már az ezzel való fenyegetés is igen komoly fegyelmező eszköz lehet.

Megállapítható tehát, hogy a szankciós lehetőségek két csoportra oszthatók. Az egyik körben a sérelem okozóját a sérelmezett anyag önkéntes eltávolítására próbáljuk rábírni, a másikban – hátrányok kilátásba helyezésével – arra kívánjuk rávenni, hogy lényegében a „kedvünkért" megtegye azt. A szankciók alkalmazása – s ezt lényeges kiemelni – mindenki számára nyitott lehetőség, aki a szükséges technikai ismeretekkel rendelkezik.

Mikor indokolt (elfogadható) e mindenki számára igénybe vehető szankciós eszközök alkalmazása?

A netikett megsértése az első csoport. Ha valaki az elvárhatóság kívánalom-

szintjén megfogalmazott követelményrendszert megsérti, a sérelem súlyához mért büntetésre számíthat. Ezt a Usenet-játék minden szereplőjének tudnia kell, vagy legalábbis tudnia kellene.

A második körben a visszaélések kiváltotta következmények esetcsoportjait kell számba venni. A dupe-ok (hamis üzenetazonosítóval érkező küldemények), a spamek (egy írásmű egyidejűleg több hírcsoportnak való elküldése, „elárasztása"), a hamisítások (más neve alatti üzenetek küldése), nagy mennyiségű bináris adat küldése a vitacsoportoknak, valamint az offenzív kereskedelmi jellegű hirdetés tartozik ide, amelynek törlése általában konszenzussal, egyetértéssel, a közösség helyeslése mellett történik. Ismét felmerül a probléma, hogy a „fegyelmező intézkedések" esetleg magát a Usenetet teszik használhatatlanná: különösen az idegen üzenetek törlésére vonatkozik ez. Miután a döntést a Usenet közössége hozza meg (esetről esetre) a legszélesebb körű megvitatás után, s a legritkább esetben fog minden szempontból mindenki egyetérteni, ezért a döntéshozatal mechanizmusa – ha hiányzik a teljes egyetértés, konszenzus – bonyolult, bizonytalan.

A harmadik kör egyben a legkényesebb, legvitatottabb. Még akkor sem egyértelmű, hogy egy Usenet-hírcsoportból tartalmi okokból törölnek egy üzenetet, ha amúgy az – „hagyományos" értelemben véve (mert pl. gyűlöletkeltő vagy pornográf tartalmú) – a „jó erkölcsbe" ütközik. A Usenet normarendszerében a cenzúra elítélése, a cenzúrától való félelem erősebb minden másnál, a legfontosabb érték pedig a szabadság, a kifejezés joga. Ha a Usenet jól működik, a közösség „megtorolja" a kritikus tartalmú üzenetet (levélbombákkal vagy más módon).

Összefoglalásként elmondható, hogy egyrészt a Usenet-hálózatokon belül legtöbbször olyan esetekben nyúlnak szankciókhoz, amikor valamely nem kívánt cselekmény a hálózat használhatóságát veszélyezteti, tartalmi okokból azonban ritkán. Az alkalmazott módszerek hatékonyak, legtöbbször gyorsabbak, mint a törvényi igazságszolgáltatás.

Az IRC-k esetében más szankciós rendszerről beszélhetünk: mivel ezek a rendszerek hierarchikusan épülnek fel, az IRC-operátorok akár az egyes usert, akár a felhasználók egész csoportját „büntetni tudják" egyszerűen azzal, hogy szerverük igénybevételének lehetőségétől megfosztják őket. Az IRC-operátorok egymással kapcsolatban állnak, az esetleges kitiltásokat (zárásokat) gyorsan általánossá tehetik. Itt az egyes felhasználónak nincs esélye a közvetlen fellépésre: ha a Usenetnél jól bevált levélbombával próbálkozik, esetleg azt éri el, hogy az operátor épp őt tiltja majd ki a hálózat túlterhelése (elárasztása, flooding) miatt.

A WWW és az FTP Internet-szolgáltatás nem nyújt a fenti két esethez hasonló szabályozási lehetőséget. Itt a felhasználó maga választja meg, hogy milyen oldalakat keres fel, egyes oldalakat, ajánlatokat módja van nem figyelembe venni. A visszaélések technikai jellege itt háttérbe szorul (lényegében az FTP esetében a megkérdezés nélküli tükrözés, mirroring esetére korlátozódik, ami egy hálózat teljesítménykapacitását nagymértékben köti le), ez azonban viszonylag egyszerű módon rendezhető. Végső esetben itt is a letiltás jöhet szóba...

TUDJA, MI AZ A B

Például, amikor rádiótelefonon megbeszéli az ember az évszázad üzletét...

Mi most az évszázad üzletét kínáljuk rádiótelefon-leh

Egyéves business online előfizetőink most „töltényt" kapnak az online businesshez...

Vagyis aki akciónk keretében egy évre fizet elő a Business Online magazinra, az a lapban olvasható tanácsok, információk mellé 9000 forintos **Pannon Praktikum alapcsomagot** kap, amely a telefonszámos beléptető SIM-kártya mellett egy 8100 Ft értékű beszélgetésre lehetőséget adó, előre fizetett (úgynevezett prepaid) talont tartalmaz. A Pannon Praktikum SIM-kártya később is feltölthető hasonló Praktikum-kártyákkal, így Önnek folyamatos lehetősége van Online Businessre – **ÜZLET (ÉL)VONALON!**

* Az akciós **Pannon Praktikum** rádiótelefon-csomag lehetővé teszi a rádiótelefon azonnali használatba vételét, a mobiltelefon-hálózatba való kapcsolódáshoz mindössze egy egyszerűsített szerződést kell kötni a szolgáltatóval. Ugyanakkor a **Pannon Praktikum** csomag nem jelent előfizetési kötelezettségeket, nincs havi díj, és Önnek, cégének nem keletkezik adóssága a szolgáltatóval szemben akkor sem, ha a telefon használatát másnak engedi át. A készülék a keret kimerítése után is elérhető és hívható marad az aktiválástól számított három hónapig, s természetesen újabb ***prepaid*** **(Pannon Praktikum)** kártyák megvásárlásával „feltölthető".

** A **Business Online** egy gazdasági, üzleti, informatikai folyóirat, amelynek mottója: ÜZLET AZ INFORMATIKÁBAN, INFORMATIKA AZ ÜZLETBEN. Az immár negyedik évfolyamába lépő magazin éves előfizetési díja 9800 Ft + áfa, hároméves előfizetési díja 29 400 Ft + áfa. Amennyiben Ön szeretné előfizetni a **Business Online**-t egy

Elektronikus üzletvitel

Elektronikus kapcsolatok, tranzakciók, információáramlás, gondosan megtervezett, workflow-rendszerekkel irányított munkafolyamatok, testre szabott üzleti alkalmazások, szabályozott eljárások, csoportmunkát segítő intranet-környezet, az Internetről ismert eszközök, technológiák, biztonság.

A megbízható háttér az IBM e-business

- Az IBM szakmai és üzleti támogatása
- Átgondolt, hosszú távú fejlesztési politika
- Teljes körű, harmonikusan együttműködő eszköztár: hardver, szoftver, fejlesztő eszközök

Működő rendszerek az ICON-tól

- Sikeres megoldásokkal igazolt szaktudás
- Több mint 10 év professzionális tapasztalat
- Széles körű, a felhasználói igényei szerint kialakított szolgáltatások

IBM RS 6000, Lotus Notes, IBM EDM Suite, IBM MQSeries, IBM MQSeries Workflow, IBM VisualAge, IBM DB2

ICON Számítástechnikai Kft. 1134 Budapest, Tüzér utca 39-41. Tel.: 452-1250 Fax: 452-1251 http://www.icon.hu e-mail: pr@icon.hu

ElenderMan

A minőségi ugrás.

EURO RSCG BUDAPEST

Vegyen Ön is lendületet! Akár már havi 2.000 forintért!

ElenderMan begyújtotta az ISDN-rakétákat, hogy legyőzzön Időt és Teret. Fizessen elő az Elender ISDN-szolgáltatására, és Ön is gyorsabban, hatékonyabban internetezhet, mint telefonvonalon – ugyanannyiért. Mert ezentúl csak az Interneten töltött idő számít. Azaz már havi 2.000 forintért is internetezhet ISDN-en, havi 10.000 forintért pedig korlátlan hozzáférés jár + akár **60.000** forintnyi ajándék is! Hiszen a jó teljesítményen is lehet ugrásszerűen javítani.

ISDN Internet akció!

elender internet

Semmi sem lehetetlen.

Elender Informatikai Rt. Tel.: 465-7800; Fax: 465-7899; 1134 Budapest, Váci út 37. http://www.elender.hu